

MENINGER OM LILLESTRØM EN UNDERSØKELSE TIL BYUTVIKLINGSPLANEN FOR LILLESTRØM

FORORD

Gjennom 213 spørreundersøkelsessvar, 37 innspill, dialogmøter med barne-, ungdoms- og videregående skoleelever, dialogmøte med interessegrupper og dialogmøte med eiendomsforum og næringsrådet har vi fått mulighet til å bli bedre kjent med hvilke saker som er viktige for de som bor i og bruker byen Lillestrøm. Materialet har gitt oss innsikt i folks meninger og ønsker for Lillestrøms utvikling.

Denne rapporten beskriver metoden vi har brukt og analyserer innspillene vi har fått.

Foruten å ha lært mye om hva byens beboere og brukere mener, og om muligheter og utfordringer i Lillestrøm, har vi lært mye om medvirkningsprosesser som vi vil ta med oss videre i nye prosjekter.

Tusen takk til alle som har medvirket!

Rapporten er utarbeidet av Iselin Breirem.

BAKGRUNN

I regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus er Lillestrøm utpekt til regional by. Prognoser viser at folketallet i Oslo og Akershus vil øke med 260 000 personer frem mot 2030. Aktørene i Oslo og Akershus må derfor samarbeide for å håndtere denne veksten best mulig.

Områdene rundt Oslo har store områder for utbygging, noe som kan lette på befolkningstrykket som Oslo opplever. Det er stort potensiale for befolkningsvekst i Lillestrøm, for med Norges tredje største knutepunkt og større arealer til disposisjon har Lillestrøm perfekte forhold og enorme muligheter for å avlaste Oslos befolkningstrykk. Dette er i tråd med nasjonal arealpolitikk og sikrer at flere kan reise med kollektivtransport i hverdagen.

Som regionby kommer det til å bo flere mennesker sentralt i Lillestrøm. Lillestrøm sentrum skal bli mer urbant. Gjennom en byutviklingsplan for Lillestrøm skal Lillestrøm kommune vise hvordan forventet vekst i Lillestrøm kan håndteres og bidra til å gjøre Lillestrøm til en bedre by.

Arbeidet med Byutviklingsplan for Lillestrøm startet i november 2017. Dette er en temaplan som skal være et verktøy for å lykkes med god utvikling av Lillestrøm 40-50 år frem i tid. Planen vil utrede og avveie ulike interesser og komme med konkrete løsninger som vil være førende for senere juridisk bindende plandokumenter.

Det debatteres i sosiale medier, avisspalter og folkemøter hvordan tilflytting, befolkningsvekst og generell byutvikling skal håndteres i Lillestrøm. I den offentlige diskusjonen ser vi mye skepsis og uro. Ved å snakke med og høre på de som bor i og bruker byen, ønsket vi å få et nyansert bilde av hva folk mener om Lillestrøm og hvilke tanker og ønsker de har om utviklingen av Lillestrøm. Vi må se og forstå uroen for å bygge en by for alle. Ved å forstå skepsisen er vi i stand til å forholde oss til den.

OPPSUMMERING

Materialet viser en befolkning som er svært opptatt av byen sin og er engasjerte i det som skjer. Det er helt tydelig at Lillestrømlinger har mye kjærlighet til sin by.

Koselig og sentral er det som nevnes oftest som kjennetegn på byen Lillestrøm. Videre er nærhet, trygghet, at det er fint, rolig og tilgjengelig, kvaliteter som trekkes fram. Et interessant funn er at det er de samme kvalitetene som nevnes av de ulike informantgruppene. Foruten om Eiendomsforum og Næringsrådet som la til "potensiale", og barn og unge som la til "møtesteds-mangel".

Det er tydelig at Lillestrøms utvikling er noe som de fleste diskuterer hjemme. Flere av de som har medvirket, virker å være noe skeptisk til utviklingen i dag. Som vi skal se nærmere på i de ulike kapitlene er det tydelig at den skepsisen i noen grad handler om et identitetstap. Det handler ikke nødvendigvis om at alt var bedre før, eller om hvordan høyblokker kaster skygger - det handler om hva Lillestrøm er og ikke er. Det handler om småhusbebyggelsens sjarm, og historien og identiteten disse husene har i og for Lillestrøm. Det handler om Lillestrøms identitet.

Det er barn som sier barcode er kult, og andre barn som sier at småhusbebyggelsen er Lillestrøms identitet. Ulike meninger finner vi i alle aldersgrupper, for det er ikke oppdaget enstemthet basert på alder eller kjønn i materialet.

Mange av informantene ønsker at de kunne påvirket utbygginger, om så bare når det gjelder valg av materiale og farger på fasadene. Mange viser til grå og kjedelige bygg, hvor svært mange forteller at de ønsker seg mer variasjon i materialbruk - gjerne treverk og overraskende mange ønsker større bruk av farger - gjerne pastell.

Fra alle de ulike informantgruppene er det et sterkt ønske om flere møtesteder. Fra barn og unge er det klar melding om at det er for få steder for dem å være. Det er for få ting å gjøre som ikke koster penger og det er få steder som er tilrettelagt for dem. De forteller om lekeapparater de ikke får plass i og cafeer de ikke har råd til. Deres opprop om manglende møtesteder og gratistilbud for barn og unge, er noe som også de andre informantgruppene etterspør. Det handler om å føle seg velkommen i egen by.

Mange av informantene trekker også frem et ønske om mer liv i byen utenom arrangementer som Byfesten og Levende torg. Enkelte informanter skulle også ønske at det var enklere tilgjengelighet til informasjon om kulturtilbud. Videre er det mange som ønsker flere skilt til steder og opplevelser - en informasjonstavle om hva som skjer og hvor.

En annen klar melding fra alle informantgruppene er manglende grøntområder. Selv om mange trekker frem Nitelva som en viktig blågrønn-ressurs, blir dens kobling til sentrum trukket frem som for dårlig. Det er sterkt ønske fra flere at tilgangen til elven tydeliggjøres og at området utvikles men bevares som et grønt fristed, som Lillestrøms blågrønne hjerte.

Lillestrøm sentrum trekkes frem som et område med svært manglende grøntområder. Hvor

spesielt grøntområder med muligheter for opphold vises til som mangelfullt. Dette trekkes frem av alle informantgruppene, hvor spesielt Eiendomsforum trekker frem "lommeparker" som mulig strategi. Men for barn og unge er det store grøntområder med benker, volleyball, lekeapparater og muligheter for å "bare være" som frister. Mangelen på benker er i parker er noe vi får tilbakemelding på fra alle informantgrupper i alle aldre. Og her ikke bare for park, det trengs flere benker i hele Lillestrøm er tilbakemeldingen.

Det er et stort ønske om å få trafikken ut av sentrum, gjerne ved å lage en ringvei. Trafikk er uten tvil det temaet som blir nevnt oftest. Det er tydelig at rushtrafikk og gjennomfartsårer er et problem i Lillestrøm. Uten å bruke de samme ordene, forteller også barn om hvordan trafikken i sentrum er ødeleggende både for lek og miljø.

Flere parkeringsplasser er også et ønske som dominerer i materialet. Hvor flere argumenterer med mangelen på parkering som grunnen for en svekket handelsnæring. Men den yngre og miljøbevisste generasjonen mener at biler i gatebildet er forstyrrende og viser heller til hvordan et svakt tilpasset handelstilbud er grunnen til at flere velger Strømmen storsenter fremfor å handle lokalt.

I undersøkelsene spurte vi om hvordan området Kjeller kan bli en ressurs i framtidig utvikling. De fleste er positive til at området brukes til bolig og næringsutvikling, men trekker likevel frem at de håper at flyplassen kan æres og delvis bevares på en eller annen måte, her igjen vises det til stedets identitet og historie. På Kjeller barn- og ungdomsskole fortalte elevene at de håper det blir prioritert gangvei, park og lekeplass fremfor hotell.

INNHALDFORTEGNELSE

BAKGRUNN	3
OPPSUMMERING	4
1.0 UNDERSØKELSER SOMMEREN 2018	8
METODE	9
ANALYSE	13
OPPSUMMERING	39
2.0 BARN OG UNGE	40
METODE	41
ANALYSE	44
OPPSUMMERING	62
3.0 LILLESTRØM VIDEREGÅENDE SKOLE	64
METODE	65
ANALYSE	67
OPPSUMMERING	75
4.0 DIALOGMØTER	76
METODE	77
4.1 DIALOGMØTE MED INTERESSEGRUPPER	78
OPPSUMMERING	86
4.3 DIALOGMØTE MED EIENDOMSFORUM OG NÆRINGSRÅDET	88
OPPSUMMERING	96
5.0 BYVANDRING MED POLITIET	98
HJERTE OG PERLE SAMLET FRA ALLE INFORMANTENE	100

Materialet er omfattende og vil bli presentert i fem bolker

Undersøkelser sommeren 2018
Barn og unge
Lillestrøm vgs
Interessegrupper
Eiendomsforum og næringsrådet

Det vil være nødvendig å avklare metode for hver bolk da fremgangsmåte og metode varierer, også mellom de ulike workshopene.

1.0 UNDERSØKELSER SOMMEREN 2018

Gjennom sommeren 2018 ble det gjennomført flere intervjuer med folk på gata. Det ble etablert en egen nettside for byutviklingsplanen: www.Lillestrøm.kommune.no/byutviklingsplan. Her kan en lese om byutviklingsplanen, og man kunne delta i undersøkelser og komme med innspill til planarbeidet i en tidlig fase.

Vi har innhentet data fra folk som besøker byen, arbeider i byen og bor i byen gjennom intervjuer. I tillegg har vi fått innspill fra inviterte høringsinstanser og fulgt med i den offentlige debatten i lokalavisen og sosiale medier. Dette har gitt oss et innblikk i hva folket synes er bra og hva de synes er mindre bra, hva de synes vi må ta vare på, hva som bør videreutvikles og hva som bør endres.

Målet har vært å slippe folk frem med sine synspunkter, og sikre at befolkningen får en mulighet til å medvirke i arbeidet med byutviklingsplanen.

1.1 METODE

Det ble ansatt en prosjektmedarbeider for å gjennomføre undersøkelsene. Hun bidro i utviklingen av spørsmål og metoder og hadde hovedansvaret for å gjennomføre undersøkelser og utarbeide analyser og rapporter. I denne undersøkelsen er det brukt kvalitativ metode. Målet var å undersøke hvordan Lillestrøm oppleves av besøkende, arbeidende

Undersøkelser sommeren 2018

og fastboende, samt hva de tenker om utviklingen fremover. I kvalitativ metode fokuseres det på hvordan mennesker oppfatter verden og hvilke relasjoner som er viktige og hvorfor. Ved å bruke kvalitativ metode til å undersøke meninger om Lillestrøm fikk vi et bredt og ufiltrert datamateriale som kan fortelle oss om folks oppfatning av byen, hva som er viktig for de som bruker og bor i byen, og hvorfor de mener det de mener.

Dataene fra disse undersøkelsene er ikke generaliserbare, og kan derfor ikke brukes til statistikk. Dataene er en indikator på hva folk synes om Lillestrøm, med utgangspunkt i meningene og erfaringene til de som har deltatt i undersøkelsen. Datamaterialet var ganske konsistent. Det var noen temaer og holdninger som gikk igjen hos alle informantene. Derfor mener vi at denne undersøkelsen er representativ for de holdninger som finnes.

Å utføre intervjuer på gaten gir ikke et representativt utvalg. Da når man de som er i det gitte området i det gitte tidsrommet. Intervjuer har vært ute på forskjellige tidspunkt og ved ulike steder i sentrum av Lillestrøm. Hun har bestrebet å gå etter ulike aldersgrupper og kjønn. Det er likevel grunn til å tro vi har fått et mer representativt utvalg enn hvis det hadde blitt invitert til folkemøte eller kun brukt én metode for innspill. I alt har vi 250 respondenter.

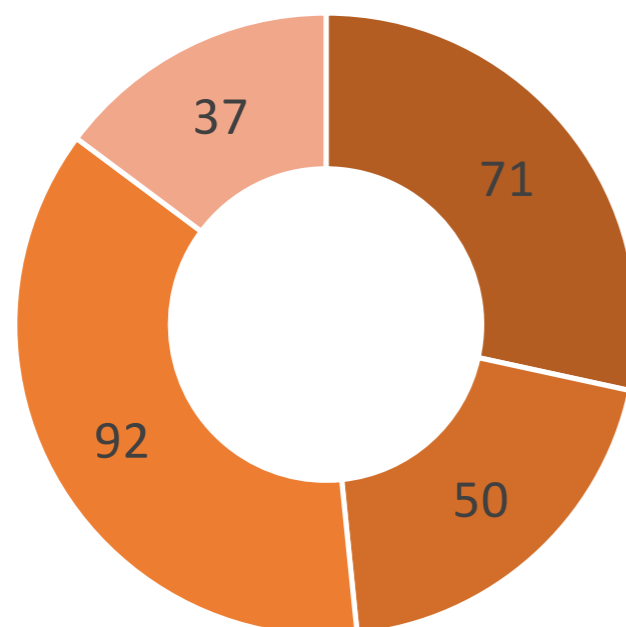
Byutvikling i sosiale medier/ den offentlige debatten

For å belyse og utdype meningene om Lillestrøm har vi også sett på debattene rundt byutvikling i sosiale og offentlige medier. Både i sosiale medier og lokalaviser er Lillestrøms utvikling et populært tema.

Gjennom arbeidet med rapporten har vi blant annet fulgt med på Facebook-siden "Vi i Lillestrøm" (7 610 medlemmer). Debattene i dette forumet er ofte kritiske til utviklingen som skjer og diskusjonene går høyt. Vi har fulgt med i Facebook-gruppen "Kjeller Aerodrome" (3 923 medlemmer) hvor byutvikling og bevaring av Kjeller flyplass er populære tema. Videre er ulike artikler og leserinnlegg fra Romerikes blad en del av analysen.

Den offentlige debatten gir et interessant perspektiv til de undersøkelsene vi gjorde. Ved å ta med noe fra den offentlige debatten i analysen ønsker vi å få et bredere bilde av de meningene vi fant i våre undersøkelser.

Medvirkningskanaler

■ Intervju gate ■ Intervju nett ■ Nettundersøkelse ■ Innspillskjema

Som en kan se i diagrammet er det 92 som har deltatt i nettundersøkelsen, 37 som har kommet med innspill via nettsiden, 71 som har blitt intervjuet på gaten og 50 som har deltatt i intervjuet på nett. I kvalitativ forskning er dette mer enn nok informanter til å oppleve materialet som "mettet". Det vil si at det ikke oppleves nødvendig å intervju flere personer, da det neppe vil bli avdekket noe som vil tilføye materialet noe nytt.

Det var fire muligheter for å komme med skriftlig innspill. To like intervjueskjema, enten

gjennomført på gaten som intervju eller på nettet, en kortere undersøkelse på nettsiden til byutviklingsplan og et innspillskjema på samme nettside. Link til nettsiden var tydelig markert på Lillestrøm kommunes hjemmeside og oppgitt i en informasjonsfolder som ble delt ut på gaten.

Det kan ha vært forvirrende for informantene at det har vært flere typer medvirkning samtidig, med både innspillskjema, intervjueskjema og spørreundersøkelse på nett. Samtidig ser vi at det har gitt oss et bredt materiale, og vi ser ikke at det har forringet kvaliteten på undersøkelsen.

Kjønnsfordelingen viser at kvinner er noe bedre representert i materialet (51%). Menn utgjør 38% av informantene. De resterende 11 prosent er informanter som har deltatt i undersøkelsen via nett men ikke krysset for kjønn.

Aldersfordelingen viser at den største informantgruppen hvor vi vet alder, er i alderen 36-49 år. Like etter kommer aldersgruppen 50-56 år og den tredje største informantgruppen er i alderen 21-35 år. Til tross for at vi ikke har data om alder for alle respondentene kan vi se at det er en spredt alderssammensetning.

Når det gjelder stedstilknytning er det 48% av informantene som bor i Lillestrøm. Det er ellers en jevn fordeling fra de andre gruppene.

Nettundersøkelse

I nettundersøkelsen skal en først oppgi hvem som gir innspillet (alder, kjønn og tilknytning til Lillestrøm).

Deretter har man mulighet til å svare på:

- Hva liker du særlig godt ved Lillestrøm?
- Hva liker du ikke ved Lillestrøm, hva bør endres?
- Hva ville du lagt vekt på dersom du fikk bestemme hvordan Lillestrøm skal utvikle seg i framtiden?

Denne undersøkelsen ble laget for å skape en lavere terskel for deltakelse, den er rask å gjennomføre og lett tilgjengelig. På den måten håpet vi å kunne nå flest mulig.

Intervjuer

Intervjuene er mer omfattende enn undersøkelsen og tar for seg hva som er bra og dårlig, i Lillestrøm og med utviklingen av Lillestrøm.

I undersøkelsen spør vi etter gode og dårlige kvaliteter i byen, slik at svarene kan fortelle oss hva som bør tas vare på, og videreutvikles og hva som bør endres og ikke minst hva informantene mener om utviklingen. Undersøkelsen er gjennomført på gaten i Lillestrøm gjennom sommeren 2018. Prosjektmedarbeider intervjuet mennesker hun møtte på gaten.

De som ikke hadde tid til å utføre undersøkelsen fikk med seg visittkort med en QR-kode til en nettversjon av undersøkelsen med de samme spørsmålene som ble bruk i gateintervjuet. Denne undersøkelsen ble senere delt på kommunens Facebook-side.

Ved å utføre intervju på gaten, samt dele den via Facebook og visittkort, møtte vi ulike aldersgrupper og mennesker og ikke bare de som "roper høyest".

Innspill

Innspillskjema var et åpent skjema hvor en kan gi direkte innspill med de temaene informantene synes det er viktig at byutviklingsplanen tar for seg. I motsetning til nettundersøkelsen og intervjuene er det ikke stilt spørsmål om ulike tema.

Det er åpne tekstbokser hvor informantene selv velger hva en vil trekke frem. På denne måten fikk alle mulighet til å komme med mer utfyllende innspill og/eller innspill som ikke dekkes av spørsmålene i undersøkelsen/intervjuet.

I innspillskjemaet skal en først oppgi hvem som gir innspillet. Deretter har man mulighet til å skrive:

- Temaer og problemstillinger det er viktig at byutviklingsplanen tar for seg.
- Konkrete innspill.

På slutten av skjema er det lagt inn epostadresse til prosjektet, hvor en oppfordres til å sende mer utfyllende innspill.

Det er blitt sendt ut invitasjoner til innspillskjema til utvalgte høringsinstanser (liste ligger vedlagt). Av 60 inviterte høringsinstanser var det 8 som responderte. Utdrag fra enkelte innspill er innarbeidet i rapporten. Innspillene fra høringsinstansene er samlet i et eget vedlegg.

Invitasjonen til innspillskjema ble sendt til de høringsinstanser vi bruker til planer etter plan- og bygningsloven.

Gjennomføring

I de første rundene med undersøkelser ble vi oppmerksom på noen utfordringer ved det å gjennomføre undersøkelser på gaten. Intervjueren opplevde at flere oppfattet henne som en selger, og at de derfor ikke var interessert i å verken høre om eller delta i undersøkelsen.

For å synliggjøre hvem som gjorde undersøkelsene og hva undersøkelsene gikk ut på brukte derfor intervjueren en t-skjorte/genser som synlig var fra kommunen og ansattkortet rundt halsen.

Den 14. juli var det en reportasje i Romerikes Blad om byutviklingsplan og undersøkelsene som skulle utføres.

Det ble laget visittkort med QR-kode til undersøkelsen, som ble gitt til de som ikke hadde tid til å utføre undersøkelsen der og da.

Torsdag 23. august var det debatt på Levende torg med tema byutvikling. Her benyttet vi anledningen til å lage en stand hvor en kunne utføre undersøkelser og få informasjon om byutviklingsplanen.

Den følgende helgen sto standen på Levende torg. Standen ble deretter flyttet til rådhuset.

Behandling av data

For å sortere uttalelser og finne tendenser ble ulike utsagn fargekodet etter tema (for eksempel "Kvaliteter som forteller om et godt liv", "lekeplass", "park", "Positive til utviklingen", "Negative til utviklingen", "Trafikk/Gjennomgangstrafikk", "Parkering", "Kjeller", "Ungdom"). Materialet ble lagt inn i Excel-ark for å kunne sortere på kjønn, alder og stedstilknytning, utarbeide enkle tabeller og gjennomføre ordtelinger.

Analysen av datamaterialet er inndelt etter tematiske kategorier av meninger om Lillestrøm. Disse kategoriene er ikke nødvendigvis sammenfallende med spørsmålene som ble stilt, men tar utgangspunkt i de svarene vi fikk. Svarene gir uttrykk for stor grad av sammenfallende synspunkter, og den store konsensusen former derfor analysen og dens oppbygging.

I analysen presenterer vi både innspill fra intervjuer, nettundersøkelser og innspillskjema.

Analysen er delt i fire; "Koselige Lillestrøm", "Kaotiske Lillestrøm", "Nye Lillestrøm" og "Historiske Lillestrøm: Kjeller". I analysen legges det vekt på meninger med høy oppslutning, men andre svar kan også være interessante og gi viktig innsikt, slike svar vil også bli presentert. Materialet er i stor grad entydig. Det er mange som mener det samme og derfor er ikke alle innspill referert i analysen.

1.2 ANALYSE SPØRREUNDERSØKELSER

Analysen er delt inn i fire delkapitler, "Koselige Lillestrøm", "Kaotiske Lillestrøm", "Nye Lillestrøm" og "Historiske Lillestrøm: Kjeller". I "Koselige Lillestrøm" ses det nærmere på ulike kvaliteter ved Lillestrøm og hvordan informantene ønsker at disse ivaretas og videreutvikles. I "Kaotiske Lillestrøm" er det informantenes tanker og ønsker for infrastruktur og parkering som kommer frem. I "Nye Lillestrøm" ser vi nærmere på utbyggingen, og informantenes meninger om den. I "Historiske Lillestrøm: Kjeller" ser vi på informantenes meninger og ønsker for området Kjeller.

1.2.1 Koselige Lillestrøm

I intervjuene ba vi respondentene gi tre beskrivende ord for Lillestrøm.

Det kom en overvekt av positive ord. I det følgende vil vi se på hvilke positive egenskaper som trekkes frem og hva innbyggerne ønsker seg mer av.

Sentralt

Det ordet som er nevnt oftest – hele 25 ganger – er sentralt.

"Jeg trives veldig godt her, alt fungerer så bra med tanke på å jobbe i Oslo og bo her"

"Så greit med toget, kollektivtilbudene er så gode"

Den sentrale plasseringen er definitivt en betydningsfull kvalitet for de som bor her og de som pendler.

Koselig

Koselig er nevnt hele 17 ganger. Andre ord som kan beskrive det samme er trivelig (8) og hyggelig (7). Andre positive ord som opptrer flere ganger er rolig (13), fint (9), nærhet (6) og trygt (4).

Det er flere som beskriver Lillestrøm som en trygg by.

Hva er det beste med å bo i Lillestrøm?

"Tryggheten"

"Folket, det er så tett så folk kjenner hverandre og hjelper til"

Hva er ditt førsteinntrykk?

"Rent, fint, folk er behjelpelige"

"Koselig her, er en følelse"

"Hyggelig by"

Hvorfor valgte dere Lillestrøm?

"Det er så koselig her, en spesiell relasjon. Det er så trygt"

Er det noe ved Lillestrøm du liker særlig godt?

"Er en avslappet atmosfære her, er en koselig by"

"Alle er hyggelige"

"Blitt veldig glad i atmosfæren"

"Folk er hyggelige"

Nærhet

En annen kvalitet som ofte trekkes frem er nærhet. At alt er i nærheten, at det er lett å komme seg rundt, at det er korte avstander og en har "alt en trenger". Dette er en kvalitet som også de besøkende trekker frem.

På spørsmål om hvorfor man valgte å reise til Lillestrøm (og ikke f.eks. Strømmen eller Oslo)?, nevnes nærheten til alt, hvor lett det er å komme seg rundt, at en slipper kaoset som storbyen medfører, at en finner alt en trenger og at det er så korte avstander at en enkelt kan gå.

En informant oppsummerer de gode kvalitetene ved Lillestrøm godt:

"Det er sentralt å bo her, med blant annet nærheten til Oslo. Det er fantastisk godt utbygget kommunikasjon til og fra Oslo og andre steder. Det er grønne lunger i nærheten av min bolig, og det er stille og rolig i mitt nabolag. Lillestrøm er en flott sykkelby, jeg er helårssyklist. Byfesten som arrangeres hvert år er en hyggelig begivenhet. Det er godt med kulturtilbud her"

Liv i sentrum

Noen av spørsmålene i undersøkelsen er formulert slik at det er mulighet for å komme med konkrete ønsker for byen, og noen ganger har informantene kommet med ønsker for byen uoppfordret.

Nesten 200 av innspillene rundt hva som kan bli bedre omhandler møtesteder (lekeplasser, badeplasser, park, liv i sentrum, benker) og informasjon (kulturinformasjon, stedsinformasjon)

Møtesteder

Mange snakker om at de ønsker flere møtesteder i byen og møtesteder forstås både som fysiske steder og arrangement. Materialet om møtesteder er todelt. Det fortelles om en livlig by med mange og gode arrangementer, hvor flere trekker frem det allsidige og gode kulturlivet, samtidig er det enkelte som opplever Lillestrøm som rolig, kjedelig og at det er "lite som skjer". Mens enkelte roser kommunens innsats for byens mange kulturtilbud og sosiale arrangementer, hvor spesielt Byfesten og Levende torg trekkes frem, er det likevel mange som etterlyser at det skjer mer – utenom disse arrangementene.

taket av sykkelhotellet

Aspelin Ramm trekker i sitt høringsvar frem at det er viktig å blande funksjoner for å skape et rikt byliv. At arbeidsplasser, boliger, kultur og handel blandes sammen.

Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum vektlegger også at funksjonsblanding i hver enkel bydel, vil skape liv på både dag- og kveldstid.

Skulle gjerne hatt konseptet levende torg hele året, og ikke bare når er arrangementer.

Det skjer så lite på torget, det er en stor fin plass –men det er helt dødt. Og det er så synd. Det var loppemarked der for noen uker siden, det var veldig populært. Men det er så sjeldent mellom hver gang det skjer noe. Det burde være [noe] en gang i uken minst

Det er ikke som før, før var det yrende liv i gatene. Nå er det helt dødt.

Vi savner at det skjer litt mer. Det er flere arrangement, men ellers er det så stille.

Lekeplasser og parker

Mange etterlyser møtesteder som lekeplasser for barn og grønne lunger/parker. På spørsmålene "Hva liker du ikke ved Lillestrøm/ville endret?" og "Hva ville du vektlagt om du kunne bestemt utviklingen?" er det i alt 24 som svarer at de ønsker flere lekeplasser for barn og 69 ønsker flere parker/grønne lunger.

I dag finnes det to lekeplasser innenfor sentrumskjernen. Kanalparken som huser to husker og et lite klatretårn og Tærudparken som huser tre enkle balanse-apparater.

Det finnes 7 parker innenfor sentrumsgrensen. Den mest sentrale av disse er Kirkeparken, som nylig har blitt oppgradert med nye sitteplasser. Enkelte av informantene som trekker frem dette området, beskriver det som et sted hvor narkomane og alkoholikere trekkes, og som de derfor ikke anser som et sted å være.

De fleste av informantene som ønsker se lekeplass/park trekker spesielt frem at det er få steder for barn og unge i byen. Det er mangelfullt med plasser for barn å leke og steder for ungdom å henge.

"Lillestrøm er liksom en by for 18 år og oppover. For barnefamilier må det være vanskelig å finne et sted å henge. Er jo ingen lekeplasser. Spesielt ikke om sommeren – på vinteren har du jo skøyteplassen"

Aspelin Ramm trekker frem at barn og unge ofte nevnes som et fellesbegrep, men at det er viktig å forstå at dette er en gruppe som krever mer differensiert tilrettelegging.

"Det er viktig å differensiere, og lage strategier med utgangspunkt i at ulike aldersgrupper har ulike behov (..)"

De trekker også frem at ungdom som ikke er med i organiserte tilbud har et større behov for uterom, noe de foreslår kan stimuleres ved møblering- eller gjennom aktivisering. De viser videre til at selv om det er begrenset plass i sentrum, kan fysisk aktivitet stimuleres ved hjelp av installasjoner og apparater.

Flere informanter viser til de nye treningsapparatene ved Bondetangen som et positivt tiltak. En av informantene forteller entusiastisk om treningsapparatene. Hun hadde nettopp vært der og kunne meddele at det var de beste hun hadde vært på. Også facebook-gruppen "Vi i Lillestrøm" stiller seg meget positive til tiltaket og en av medlemmene i gruppa skriver:

"Kommunen kunne ikke funnet en bedre beliggenhet for et slikt treningstilbud. Om det noen gang blir en kåring av Norges fineste treningspark, tror jeg at denne kommer veldig høyt på lista"

Generelt etterlyses det møtesteder, et sted en kan sette seg ned, et sted en kan ta med barna men også bestemor – et sted som er tilrettelagt for alle aldersgrupper. Et møtested som er tilrettelagt slik at en ikke trenger å ta med seg så mye.

"Mer fellesområder, torvet er det eneste. Det er jo en park, men det er liksom ikke noen fellesområder"

En informant trekker frem vanskeligheten med å være ny i en by med få møtesteder:

"[Lillestrøm er] en by for familier. Jeg er utenbys fra og har et lite nettverk. Har et barn på ett år, og ønsker meg en stor flott lekepark i sentrum slik at vi lettere får kommet oss ut å møtt andre i samme situasjon. Den store gressplenen bak rådhuset kunne blitt bygget om til en stor lekepark (..)"

Området langs elven

På spørsmål om hvordan området langs elven kan utnyttes til å bli en ressurs for fremtiden er det mange som etterlyser møtesteder. Mange nevner satsning på rekreasjonsområder som lekeplasser, badeplasser og aktivitetstilbud som volleyballbane o.l.

"Det må komme et tilbud av et slag. Nå er det bare en gangsti -en stopper jo ikke der. Det skulle vært lekeplass, enkel servering, skateplass- et eller annet som gjør at det ikke bare er et gjennomgangssted. Og det er det generelt lite av i Lillestrøm; steder hvor barn kan leke, hvor en bare kan være. Bortsett fra arrangementer som "Levende torg" er det lite steder å dra for å henge med barn"

"Det må skje noe der sånn at det er flere folk der, noe som drar folk. En bra kaffebar? Å gå tur med et mål! Et rekreasjonsområdet med treningspark. Å kunne ta barna dit, en lekeplass - en labyrint, klatrestativ. Noe som voksne og barn kan leke sammen i"

De fleste kommer med ønsker om møtesteder for å spise eller leke. En informant kom derimot med et noe uvanlig, men interessant forslag:

"Hva med et åpent laboratorium? F.eks. kan en teste vannet, se på det i mikroskop. At det finnes et lokale som kan ha rullering på hvem som "hoster" [hvem som arrangerer], noen ganger kan det være dere [kommunen], noen gang forskere. Et sted hvor en kan lære"

Informanten viser noe av det samme som Aspelin Ramm også trekker frem i sitt innspill: hvordan kulturproduksjon, innovasjon og kreativitet er sentrale elementer i en by. De sier at mangfoldet i byen tilrettelegger for kreativitet og innovasjon:

"Det er viktig å dyrke dette, og kulturproduksjon, for å ha et byliv som kan tilby noe til mange grupper. En mulig fremgangsmåte er å tilrettelegge ett eller flere "fellesverksteder" - arenaer der det tilbys plass og teknisk utstyr - og der det gjerne oppstår faglige og kreative fellesskap"

En stor andel av informantene ønsker at Nitelva

og området rundt skulle hatt strender og badeplasser.

"Det er et kjempefint område, men skulle ønske vi kunne bade der. Det som er blitt gjort er veldig fint, kunne sikkert gjort slik som de gjorde med Sagelva - at vi kunne fulgt hele elva. Slik som langs Akerselva"

"At det lages en bade plass, med litt benker som gjør det litt koseligere"

"Elven representerer gamle ferdselsårer og forklarer tidligere bosetning. Elven bør bli tilgjengelig med brygger, badesteder, kajakkutleie osv."

"Flere badesteder, det er få strender her"

"Da jeg var barn og vokste opp i Lillestrøm trodde vi det bare var et tidsspørsmål før Nitevla igjen kunne brukes til bading. Vil det bli mulig noen gang? Heier for at barnebarna kan få oppleve det!"

Det er flere som viser til hvordan området kunne blitt gjort mer attraktivt med kulturtilbud som restauranter og kafeer langs elven. Riktignok finnes kafétilbudet "Lurkahuset", men dette er et sesongbasert tilbud som kun har åpent søndager om sommeren. Enkelte av informantene trekker frem at dette er et tilbud for eldre, og etterlyser møtesteder som er attraktive for alle aldersgrupper og aktiviteter som ikke er målrettet mot enkelte brukergrupper og som kan brukes hele året.

"Det burde lages aktiviteter som kan brukes hele året. Et helårsanlegg. Ikke bruk millioner på noe som kan brukes i et begrenset tidsrom. Lurkahuset burde vært for hele året"

"Med en park for alle, fra null til hundre år. Ikke bare en skatepark, det blir bare for de som driver med det. Heller ikke bygge noe som er for organisert idrett, men noe som er tilgjengelig for alle. Idrett er dyrt, så alle burde ha tilgang til steder for å gjøre ulike aktiviteter. Se til Drammen!"

Lillestrøm idrettsråd oppfordrer kommunen i sitt innspill til å tilrettelegge for aktivitetstilbud, for folk i alle aldre:

Gangsti langs Nitelva

"Idrettsrådet har et særskilt fokus på å gi et godt grunnlag for utøvelsen av både den aktive idretten gjennom idrettslagene og den uorganiserte aktiviteten i denne sammenheng - bl.a. i et folkehelseperspektiv. Idrettsrådet vil således generelt påpeke at forholdene må legges til rette for idrett og friluftsliv i byutviklingsplanen for Lillestrøm. Det vil således være svært viktig at oppfølging av nevnte kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet får en særskilt plass i den nye byutviklingsplanen for Lillestrøm by. Tilretteleggelse av arealer for idrettsformål i takt med behovet for dette som følge av befolkningsutviklingen, er i denne sammenheng svært viktig"

Målet for idretten i kommunen - men også på "bynivå" - bør således være å bidra til å skape idretts glede for alle aldersgrupper - og aktivitetsnivåer. Dette tilsier at det legges vekt på å tilby alle innbyggere et variert aktivitetstilbud"

tilpasset den fysiske tilstanden innenfor trygge og stimulerende miljøer. Vedlikehold og utvikling av idrettsanlegg innen byen vil være en viktig premis i en slik målsetting"

Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum skriver:

"Byen bør i større grad henvende seg mot og bruke elven med det potensialet den gir. Nitelva ligger i sentrum av LSK-triangelet og langs elverommet er det store uutnyttede areal og friluftsområder som ligger brakk eller er dårlig utnyttet"

Mange av ønskene for området langs elven handler altså om møtesteder, badeplasser, steder for rekreasjon, skiløype og steder for å spise eller ta en kaffe, men det er også stor etterspørsel etter benker.

Hammeringman i Rådhusparken

Tilgjengelig informasjon

Til besøkende i Lillestrøm spurte vi om førsteinntrykk. De fleste av informantene svarer at det er lett å finne frem og at alt er nært. Enkelte informanter trekker frem manglende skilting og informasjon:

"Enkelt å se hvor du skal. Men jeg har besøk av mine spanske foreldre og de har påpekt at for dem er det vanskelig. Så det er ikke så lett for de som ikke er norsktalende å skjønne hvor du skal"

"Jeg synes det er litt knotete å finne frem, jeg vet hvor sentrum er [fra stasjonen], men det står ingen plass"

"Det som slår deg i sveisen første gang du kommer til Lillestrøm: 10-talls taxier og Lillestrøm Pizzaservice. Vet ikke om dette er noe kommunen er stolt over?"

Det er flere som trekker frem manglende

informasjon om hva som skjer i byen – noe både besøkende og fastboende viser til. Flere forteller at de ikke får med seg hvilke arrangementer som skjer, og en av informantene forteller at en ofte leser om arrangementer en gjerne skulle vært på, dagen etter arrangementet var. En informant forteller at arrangementer som skal skje ofte står som pluss-sak i Romerikes Blad eller at en må følge arrangørens Facebook-side for å få med seg de arrangementer som skjer i byen.

"(..)Arrangementer burde ikke være pluss sak i RB. Det er fort gjort å gå glipp av ting, hvis du ikke følger alle Facebook-sider"

"(..) En annen ting er jo at det ikke er noen turistinformasjon. Jeg synes det reklameres alt for dårlig for de arrangementer som skjer. Jeg leser ofte om ting jeg gjerne skulle vært på dagen etter det har vært"

Konklusjon koselige Lillestrøm

Storbylivet med all dens kaos av mennesker og biler, er kun 10 minutter unna. Og det er nettopp det som er Lillestrøms fremste kvalitet. Det at en kan velge og at en kan oppleve storbylivet men trekke seg tilbake til småbyens kvaliteter. At en kan dra hjem, til trygge og hyggelige nære Lillestrøm. Og en kan velge Lillestrøm, for her har en "alt man trenger", det er gangavstand til det meste, så det er lett å komme seg rundt.

Et av de mest interessante funnene, foruten oppslutningen rundt disse kvalitetene, er at det er mye av de samme kvalitetene som trekkes frem av de ulike informant-gruppene. Både fastboende, arbeidene og besøkende, forteller hvor fint det er at Lillestrøm ligger så sentralt og at alt er så nært i sentrum, og at byen oppleves som rolig, stille, hyggelig og trygt.

Selv en by med så samstemthet om dens gode kvaliteter, har sine mangler, og et av de største ønskene blant de samstemte Lillestrømlingene er parker og lekeplasser! De savner sterkt flere møtesteder. Steder for barn, unge og voksne som skaper liv og som er tilrettelagt for sosiale møter.

Videre er det ønsker om enklere tilgjengelighet til informasjon om kulturtilbud og at det er mer liv i byen utenom arrangementer som Byfesten og Levende torg. I tillegg er det et videre ønske om mer skilt, en informasjonstavle og om mulig en turistinformasjon.

Det informantene her sikter til er manglende informasjon og skilting, spesielt når en kommer fra togstasjonen. Helt øverst i taket når en kommer ned fra perrongen, står det hvilken vei som fører til sentrum og hvilken vei som fører til varemessen. Går du glipp av dette skiltet, gikk du glipp av det eneste skiltet som tilsier hva som ligger hvor. Når en kommer ut fra stasjonen møter en mange biler oaxier. Det er et lite skilt som viser retning til sentrum, Nebbursvollen og kunstparken. Men utover dette er det ingen oversikt, verken i form av kart eller anbefalinger under ditt opphold. Noe som ble påpekt allerede i 2003 i en sak i Romerikes blad av Aarstein Rebne, leder i Lillestrøm næringsråd.

Å få opp en tavle med informasjon om hva Lillestrøm har å by på, vil ikke bare gjøre det lettere for besøkende å se hvilke opplevelser og kvaliteter ved byen som er verdt å besøke, men å promotere det vi har, viser og skaper stolthet for de som allerede bor her.

1.2.2 Kaotiske Lillestrøm

Av 213 informanter til undersøkelsene forteller over halvparten om kaotisk infrastruktur og manglende muligheter for parkering. Det ble ikke stilt spørsmål om parkering eller infrastruktur i undersøkelsene, så dette er et tema som informantene selv velger å ta opp.

Parkering

I alt er det ca. 40 informanter som ønsker flere parkeringsplasser.

"Dårlig parkeringsmuligheter"

"Flere parkeringsplasser"

"Veldig dårlige parkeringsmuligheter"

"Det bør bli flere parkeringsplasser"

Enkelte informanter kobler også manglende parkeringsplasser opp til synkende handel og problemer for næringslivet i sentrum. Mange mener flere gratis parkeringsplasser, eller ordninger som f.eks. gratis parkering de første timene er løsningen.

Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum mener at hele parkeringsregimet må revurderes.

"Det er et behov for å parkere bil og dette er i dag et konkurransefortrinn for etablering av næringsvirksomhet. En streng begrensning i forhold til å bygge p-plasser er kanskje ikke beste virkemiddel for å redusere bilbruk, i hvert fall ikke i et kortsiktig perspektiv"

Norges Varemesse sier fortetting i sentrum er viktig for at næringsutviklingen skal bidra til grønn mobilitet. De mener at det derfor at en radius på minimum 800 meter fra jernbanestasjonen bør prioriteres til sentrumsutvikling med fortetting.

Også på spørsmålet "hender det du bruker byen før og etter jobb? I så fall hva gjør du?" viser noen informanter til manglende parkering:

"Veldig sjeldent. Men bruker butikkene på senteret. Bor et stykke unna og må betale i dyre dommer for parkering"

"Nei, fordi parkeringsmulighetene er ikke tilstrekkelig. Det fører til at venninner ikke ønsker å komme over til Lillestrøm bare for å "henge"."

Gateparkering i Voldgata

Parkeringen tror jeg er det største problemet til at kundene ikke vil ta turen innom Torvet sammenlignet med Lørenskog og Strømmen.

Bygge parkering rundt større bykjerne, gjerne under jorden. Parkeringen bør være gratis de tre første timene, eller annen ordning, slik at næringslivet får blomstret.

Det er vanskelig å finne parkering, og derfor drar mange til Strømmen for å handle. Det må derfor tilrettelegges bedre for oss og besøkende med parkering. Ikke at jeg nødvendigvis vil ha flere parkeringsplasser, men hvis de blir under jorda er det veldig fint.

Det er ikke noen steder utenom senteret hvor det er gratis parkering. Da er det lettere å dra til Strømmen. De som drar til Lillestrøm sentrum er de som kan gå hit eller ta buss.

En informant kommer med et spesifikt tiltak for å løse parkeringsmangelen og gjennomgangstrafikken:

"Legge til rette for sentral bilparkering på Syd/ østsiden av Lillestrøm, eksempel deler av "Måsan" med innkjøring fra Rundkjøring Mot Leirsund samt Kjeller. Videre kan det legges en sentral parkering på Nord/ vest av Lillestrøm, f.eks Strandveien. Begge disse områdene er kommunale eiendommer. Disse to sentrale parkeringsplassene, vil måtte betjenes med matebusser som går kontinuerlig mellom parkeringsplassene og Jernbanestasjonen. Parkeringen kan koste: kr.50,- inkl. bussbillett. Dette vil være med på å få vekk unødvendig kjøring og parkering i Lillestrøm"

En av informantene jobber selv på senteret og forteller at hun hver dag plages med å finne parkering. Derfor ønsker hun en egen parkering for de ansatte.

Kunnskapsbyen Lillestrøm sammen med eiendomsforum oppfordrer administrasjonen til å vurdere felles parkeringsanlegg tilgjengelig for alle som ønsker å leie/kjøpe plass.

Enkelte informanter har også innspill på plasseringen av Levende torg. Hvor det blant annet gis kritikk for at det brukes midler for å lage aktivitet på en parkeringsplass i stedet for å flytte konseptet til Lillestrøm torv.

Trafikk

Flaskehals, kaos, kork og propp er noen av beskrivelsene for trafikkbildet Lillestrøm i dag.

“Det er for mye trafikk i sentrum. Det skulle vært mer trafikk i en ring rundt sentrum og mer fokus på gang og sykkel inne i sentrum”

Utsagnet ovenfor kan nesten ses som et samlet sitat fra alle informanter. Det er slående enighet om at trafikken i sentrum må ned. Den store enigheten er desto mer interessant da det ikke er noen spørsmål som direkte spør om trafikk.

I alt var det 99 informanter som er negative til dagens trafikkbilde, hvor flesteparten henviser til gjennomgangstrafikken og legger inn ønske om ringvei.

Enkelte informanter kommer også med forslag til hvor ringveien kan gå:

- Forbi Dyno og ut på Fetveien.
- Mot Fetsund i tunell.
- Fra Sagdalsbroen og tvers gjennom Volla og over Nitelven til Fetveien.

Og hvor den absolutt ikke burde gå:

“Jeg ville hatt fokus på de trafikale utfordringene før man bygger ut mer. Å føre mer trafikk gjennom hagebyen er ikke en god løsning”.

“Trafikkutfordringene må løses uten å ofre Hagebyen”.

Norges Varemesse forslår disse endringene i infrastruktur:

For å rendyrke den viktige forbindelseslinjen for gående syd for Norges varemesse mot jernbanestasjonen og tilrettelegge for gang- og sykkelforbindelse fra sentrum til elvebredden bør Nesgata legges om. Nesgata bør beholde sin trase nord for messeområdet, men så legges/føres rett frem til nytt kryss med Jernbanegata. Dette bør legges som premiss i planen. Et slikt grep vil frigjøre området mellom sykehuskvartalet (med fremtidige studentboliger) og messeområdet til et hovedstrøk fra messeområdet/hotell Arena og videre nord-vestover inn til Lillestrøm sentrum og sydover til elvebredden.

Vi foreslår også å gjøre om Jernbanegata og RV159 forbi messeområdet til en bygata a la Kirkeveien i Oslo slik at kollektivtrafikk og myke trafikanter disponerer mer av veiarealet. Alle kryssing skjer i plan. Dagens undergang i Jernbanegata og RV 159 har lite i en fremtidsrettet by å gjøre.

Bedre kollektivløsninger

Bane Nor mener at knutepunktet må integreres i en bymessig situasjon, hvor stasjonen må ha en sentral plass i byutviklingen. De sier at Lillestrøm stasjon fortsatt vil være et nav og knutepunkt for Lillestrøm by i fremtiden. Videre sier de at satsingen på kollektivtransport med tog og buss må prioriteres, og at arealer og sømløse overganger må ivaretas. Hvor sømløs i denne sammenhengen betyr å enkelt kunne bytte fra tog til buss og omvendt. Videre ønsker de at forbindelser for gående og syklende må prioriteres høyest, hvor en sykkelløsning til og fra knutepunktet bør baseres på et sammenhengende system.

Flere informanter kommer også med ønske om bybane, og enkelte trekker særlig frem ønske om bybane mellom Kjeller og Ahus. En annen informant kommer med forslag om bomring som løsning på gjennomgangstrafikken:

“Alle biler som kjører inn og ut av Lillestrøm registreres. Kjører de ut eller gjennom Lillestrøm før det har gått f.eks.30min, må de betale kr.50,00. På denne måten vil det ikke gå ut over næringslivet i Lillestrøm, og heller ikke beboerne. Dette vil bety en kraftig nedgang av gjennomkjøring i Lillestrøm”

Buss

Det kommer også ønsker om egne gater for buss.

“Bussene må fram og bør få egne gater. Når det går mye raskere med buss enn bil vil forhåpentligvis mer av bilkjøringen (særlig arbeidspendlere som lager mest kø) gjennom sentrum forsvinne. Lillestrøm trenger å separere trafikkstrømmen”

“Folk vil velge den mest effektive og komfortable transportformen. For å få folk til å velge bort bilen – må man gjøre alternativene bedre. Det må derfor settes fokus på videreutvikling av kollektivtilbudet slik at det blir effektivt og oppleves bedre enn privatbilen. Da kommer bruken av seg selv”

“Det bør etableres innfartsparkeringer utenfor sentrum og egne traseer for superbuss”

Tre unge jenter som ble intervjuet trekker frem et særlig ønske om skolebuss om vinteren. De forteller at de om vinteren har over en times skolevei til fots.

Ellers kommer det fram ønsker om nye veier, flere fartsdumper i boligområdene, tydeligere sykkelveier, at det skal være mulig å kjøre til stasjonen uten å kjøre gjennom Storgata og flere busser.

Flere mener også at fremtidens kjøretøy krever en helt annen type veiplanlegging enn det vi operer med i dag. Denne utviklingen er rett rundt hjørnet, og byutviklingsplanen må ta høyde for det.

Konklusjon kaotiske Lillestrøm

Mange av innspillene om trafikk og parkering handler om å få trafikken ut av sentrum. At det er noe kommunen jobber med trekkes fram av flere informanter og enkelte roser kommunen for den jobben som er gjort så langt. Flere trekker frem at de ønsker en ringvei, og at den eksempelvis kan gå til Fetveien. Flere presiserer at den absolutt ikke må gjennom Hagebyen. Det er tydelige ønsker fra flere informantgrupper om at bussens fremkommelighet må prioriteres.

Ellers domineres materialet av et ønske om flere parkeringsplasser. Denne motsetningen er interessant, samtidig som det ønskes mer stillhet og mindre trafikk, ønskes det bedre parkeringskapasitet. Likevel vises det at det er 4810 parkeringsplasser i Lillestrøm og sjeldent fullt belegg i undersøkelser gjort av Skedsmo parkering i 2018.

Dette materialet er interessant sett i forhold til nullvekstmålet, hvor Nasjonal transportplan har som mål at all persontransportvekst skal tas med kollektiv, gange og sykkel. Nullvekstmålet er en viktig føring for hele regionens og Lillestrøms samordnede areal- og transportpolitikk. For å opprettholde et bærekraftig lokalt og globalt miljø, og attraktive byer og tettsteder, er det avgjørende at trafikkveksten ikke fortsetter i samme takt som den har gjort de siste tiårene. Parkeringsregulering er kanskje det viktigste virkemidlet kommunen har for å styre utviklingen av biltrafikk. En tydelig begrensende parkeringspolitikk anses derfor som en forutsetning for å oppnå nullvekstmålet.

1.2.3 Nye Lillestrøm

I alt er det ca. 120 informanter som stiller seg negative til dagens utvikling. Vi har aldri spurt hva de mener om dagens utvikling, men ut fra kommentarer som omhandler fortetting, rivning av småhus, byens urbane estetikk, bokvalitet m.m. kan vi se at det er en stor andel som omtaler utviklingen negativt. Ca. 40 informanter kommenter utviklingen som positiv.

POSITIVE

Det store flertallet er altså negative til utviklingen, enkelte mener derimot at utviklingen er på rett vei:

"(..) ellers synes jeg det er bra det som skjer her. Vi er på rett vei. Jeg synes Portalen er fin, det vitner om byutvikling. Jeg liker at det er lav bebyggelse men forstår at vi må ha areal. Og at det er sentrert rundt togsjennene er jo veldig smart".

"Jeg synes det er greit at det bygges høyt, jo høyere det bygges jo mer plass får vi på bakken".

"Fint, finere enn før – jeg er vokst opp her. Synes utviklingen som har skjedd er fin".

"Det er moderne. Men likevel koselig. Klart å beholde småbysjarmen".

"Det skjer mye her, det har blitt veldig fint med de nye byggene".

"(..) Utvikling som fremstår som fremtidsrettet".

NEGATIVE

-Hva ville du vektlagt dersom du kunne bestemt utviklingen?

"Ikke bygget så høyt, det passer ikke inn. Veldig mange stygge nye bygg i Lillestrøm nå"

"Beholde det som er igjen av særpreg, nøye byggeplanlegging. Rive den nye tette bebyggelsen som ødelegger et så sentralt område i byen. Befolkningen vil øke, bygg utover!".

Videre er det flere som er negative til befolkningsveksten:

"Jeg er imot befolkningsstrømmen. Totalt imot det. De får flytte en annen plass".

"Sett tak på innbyggertall! Det er faktisk mulig å stadfeste at det er fullt, og så fokusere på nærområdene til Lillestrøm".

"Trenger vi flere innbyggere?"

Hvem skal bo i byen?

Romerikes blad hadde en artikkel om kjøperne i de nye boligprosjektene i Lillestrøm 17. oktober 2017. De sier at ved kvartal 33 er halvparten av kjøperne, mellom 60 og 80 år. De resterende er jevnt fordelt mellom 25 til 80 (+) år. I Portalen er 60 prosent av kjøperne over 65 år. Resterende er jevnt fordelt fra 20 til 65 år¹.

En informant svarer dette til spørsmålet om hva en ville vektlagt om en kunne bestemme utviklingen:

"(..)Gjort en grundig analyse av hvilken miljøeffekt nye byggeprosjekter har. Eksempel er Portalen der en stor del av de som har kjøpt leilighet ikke nødvendigvis er det som tar tog hver dag til og fra jobb. Mange over 67 år. Da mister man en del av den tiltenkte miljøeffekten"

I en artikkel fra Romerikes blad 10. april 2015, skrives det at i Nedre Romerike har

¹ <https://www.rb.no/nyheter/bolig/byutvikling/60-prosent-av-kjoperne-er-over-65-ar/s/5-43-614143>

leilighetsprisene steget med 9,3 prosent det siste året. I Lillestrøm selges det leiligheter til 10 millioner kroner eller mer. Videre i artikkelen kommer det frem at det er personer i 60-årsalderen som kjøper disse leilighetene, og at markedet er såpass bra at det i årene fremover vil selges boliger i denne prisklassen.

I et innspill skriver en informant om utbyggingens utakt med stedets historie:

"By-historiker Tom Klemetzen sa i Gazetta tidligere i år at Lillestrøm aldri har hatt noen "overklasse". I det perspektivet blir det å være i utakt med stedets historie når eiendomsmeglere nå skryter av muligheten for at toppleilighetene i Meierikvartalet vil sette prisrekord, og at prosjektet får en snittpris rundt 79.000 pr. kvadratmeter"

Den nye planen bør legge til grunn at Lillestrøm skal være en by med små forskjeller, og hvor folk skal ha mulighet til å bo i byen også uten å ha de største kontoene"

Blandet bebyggelse i Dampsagveien

Tenker at blokker i sentrum, blir kun for eldre. Det blir så dyrt, vil man ha de unge inn på boligmarkedet må det bygges for de også. Alle kan ikke bo i sentrum.

For en barnefamilie er det tilnærmet umulig å etablere seg med et så høyt prisnivå.. Man bør derfor sørge for langt mer boligbygging på Lillestrømkorset og Skjetten.

Det er meningsløst å dekke seg bak regional plan for areal og transport for kun å gi tillatelse til å fortette Lillestrøm og Strømmen da det er tilnærmet fritt frem å bygge i nabokommunene Gjerdrum og Nannestad. For å dempe tomteprisene og dermed utsalgsprisen på nye boliger og gi barnefamilier mulighet til å komme inn på boligmarkedet, noe som også vil gi kommunen langt høyere skatteinntekter er det derfor viktig å tilrettelegge for langt mer boligbygging på Lillestrømkorset og Skjetten.

Satse mer på barnefamilier, slik det er nå er det de eldre som har råd til bolig. Samt at leilighetene er for små og for dyre til barnefamilier. Ikke bra.

(..)Ellers veldig koselig om ikke byen ender opp med bare høye hus/ leiligheter som bare eldre har råd til å kjøpe. Hva med den yngre generasjonen?

Urbaniseringen

Betongørken, ghetto, slum, grått og trist er noen av ordene som er blitt brukt i beskrivelsene av de nye blokkene i Lillestrøm, og spesielt om Portalen ved Lillestrøm syd.

"Jeg synes sentrumskjernen er grå og trist. De nye byggene som kommer er for høye og de er "krevende" for omgivelsene. Byrommene som lages i forbindelse med de nye byggene er gråe og triste og gir en ghetto-følelse. Pga. høyden blir det mye skygge og de blir for dominerende. I Lillestrøm i dag er det for lite fokus på bevaring av eksisterende bygg (gammel trehusbebyggelse) og nå er det dessverre kommet så langt at det ikke lenger er så mye å bevare. I kvartalet hvor oppkjøpere har kjøpt opp det meste blir bygningsmassen stående og forfalle og tidligere hyggelige områder av Lillestrøm blir nesten seende ut som slum. Det er fryktelig trist å se"

Flere av informantene til undersøkelsen trekker

frem rivningen av småhus i sine svar. Noen utdrag fra informantene viser tydelig at enkelte opplever utviklingen negativt. Til spørsmålet om hva som kan gjøres for at det skal bli bedre å bo i Lillestrøm, er det spesielt ett svar som viser bekymringen:

"Det er for sent; Å stoppe raseringen av småhus med hager, der folk har bodd hele livet"

Aspelin Ramm viser i sitt innspill til hvorfor det er viktig å ha bevissthet rundt bygningsarven, hvordan bygninger og bygningsmiljøer kan bety enormt for stedsfølelsen og identiteten. Selv om bygninger ikke er kvalifisert bevart eller fredet fra antikvariske myndigheter, kan bygninger som blir transformert til ny bruk ivareta og styrke stedsidentiteten og gi særpreg.

De foreslår at eksisterende spor og særpreg i

Lillestrøm må søkes videreført og bevart, gjerne i ny bruk.

Spørsmål 9 og 10 i intervjuene er stilt på en måte som gjør at informanten kan si sin mening om utviklingen i byen. Her handler det om hva de ikke liker/ gjerne skulle endret og hva de ville vektlagt om de kunne bestemt utviklingen. Til disse spørsmålene er det som sett i tidligere delkapitler en stor andel som svarer utvikling av park, lekeplasser og grønne lunger, men det er også en stor andel som forteller om et ønske om bevaring av småhusbebyggelsen og bekymring over utviklingen.

Er det noe ved Lillestrøm du ikke liker, gjerne skulle endret?

"Rivningen av hus og det som nå skal skje på meieritomta – det blir ikke særlig hyggelig"

"Alt nytt og dumt, fortetning – mister sjarmen"

"Syns det har blitt for tett. Blitt for bymessig. Vil ha mer plass"

"Savner småbypreget, det er litt for storbyaktig nå"

"Jeg liker ikke de høye boligblokkene. Jeg flytta hit fordi jeg syns det var så koselig med alle småhusene. Men jeg syns det ødelegger litt med de store husene [blokkene]"

Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum trekker frem i sitt innspill, at moderne arkitektur med signalbygg er det som kan tiltrekke profilerte hovedkontor:

"En fremtidsby skal i tillegg til å være en attraktiv by å bo i, oppleves og fremstå som en attraktiv og moderne regionby for etablering av kunnskapsbasert næringsliv. Dette innebærer moderne arkitektur med flere signalbygg som egner seg som profilerte hovedkontor. Det må være destinasjonen Lillestrøm i kraft av seg selv som tiltrekker nytt næringsliv (ikke nærheten til hovedstad/hovedflyplass)"

Til et spørsmål om hva informanten ville vektlagt om vedkommende kunne bestemt utviklingen svares det slik:

"Mer trehuspreg, mer helhet og sammenheng i stil over alle nye bygg i sentrum. Gjerne med preg som viser til historien med sagbruk og kunnskaps-by"

Mange er opptatt av sammenheng i stil og helhet i det arkitektoniske uttrykket, at det ikke blir så kontrast mellom nye og eldre bygg. Også de som stiller seg positive til utviklingen, stiller krav om arkitektonisk helhet og kvalitet til de nye byggene.

Videre er det flere som kommenterer om hvordan høye hus forhindrer sol:

"Sola når jo snart ikke ned på gatene, sjarmen forsvinner og kommerse interesser har fått alt for mye makt"

"På 60 grader nord er det lav sol, og Lillestrøm er flatt. Få mest mulig sol, lys og luft i gatene. Det er det samme folk ønsker hjemme hos seg selv. Det hjelper lite å bygge med mindre "fotavtrykk", som det heter. De smale passasjene mellom byggene kommer til å bli mørke, fuktige, mosegrodde smug i løpet av få år. Sol betyr mye for trivsel over alt på vår breddegrad. Sola er også en ressurs som stadig utnyttes mer og mer i solceller ol. på hus. Hvem har rett til å "stjele" disse solstrålene før de når fram til deg, og heller gi dem til nabohuset, som er 5 etasjer høyere?"

"Utviklingen med fortetting av mange og høye boligbygg, det er ikke sunt for folk å miste sola og det kan ikke være sunt å bo i høyhus"

"For høye hus i noen av de nye kvartalene i forhold til hvor smale gatene er. Lite sol og lys"

"En høydebegrensning på 6 etasjer bør tilstrebes slik at solforhold ivaretas bedre i den tette eksisterende kvartalsstrukturen"

“

Jeg er jo et bymenneske så jeg ikke har noen sterke meninger om høyhus, det er jo det som gjør det til en by. De som er bygd nå er kjempefine. Hvis det blir kule blokker er det bra. At det tenkes litt på hvordan de ser ut så det ikke blir en sliten drabant by”

“

SÆRPREG

"Jeg syns det har blitt veldig forandret fra hva det var før. Mye er blitt bedre, men syns det var koseligere før – før alle de høye husene kom".

"Dette har blitt en helt ny by for meg. Det er vemodig å tenke på".

"Jeg er redd vi skal miste sjarmen vår – i bykjernen. Det bygges liksom høy-høyere-høyest. Det er vanskelig da, en har ikke så mange muligheter, men en må si stopp et sted. Det skal ikke bare være blokker, jeg er redd vi skal miste identiteten vår (..)".

"Gjerne flere folk men ikke i høyhus. Ta vare på småhusbebyggelsen, vær stolt av Lillestrøms kultur uten å ødelegge den".

"Byggevirksomhet, høyhus, hastverk med å rive det som gir byen særpreg og bygge høyhus. Smakløst og østblokk-preg".

"Masse blokker. Den byen jeg kjente den er borte. Småbypreget er borte".

HVIS JEG BESTEMTE

"Ville beholdt sjarmen".

"Beholde trehusbebyggelsen. Inne i byen er det greit at det bygges høyt, men utenfor må vi bevare det unike med Lillestrøm".

"Ikke bygd så høyt".

"At det er åpent, at det ikke bygges for tett".

"Jeg ville satset på småhusbebyggelse".

"Jeg ville stoppet utviklingen nå (..)".

"Satset mer på å bevare strukturen, det bygges mye her. Jeg synes det er veldig kontrast mellom hus, by og blokk. Det er ikke så sjarmerende".

"Det er viktig å beholde noe av det gamle, bevare villa-strøkene. En skal følge utviklingen men bevare det gamle".

Dialogmøte

Hvem bestemmer utviklingen?

"Jeg ønsker at våre barn kan si at de er stolte av Lillestrøm kommunes valgte politikere tok til vettet og vernet om småhusbebyggelsen fra 2018-tallet, som nesten holdt på bli radert bort av grådige utbyggere"

120 av informantene er negative til rivning av småhus, fortetting og høyhus i sentrum. Flere stiller spørsmål ved hvem som egentlig bestemmer byutviklingen. I kommuneplanen er det en norm at det kan bygges 4-6 etasjer, likevel er det bygget mye høyere enkelte steder.

Bakgrunnen for dette er at det gis dispensasjon dersom det gis kvaliteter tilbake til byen eller hvis prosjektet er av spesiell interesse for byen. Noen informanter mener å ikke ha sett noe til disse kvalitetene som byen skulle få, og stiller derfor spørsmål ved hvem som egentlig sitter med makten.

- Hva liker du ikke ved Lillestrøm?

"Fortetting uten å ta hensyn til tilstøtende beboere og bygningsmasse, at nye prosjekter ikke blir som planlagt og godkjent, at byggehøyde 4 etasjer med innskutt 5. fravikes i alle nye prosjekter, at planavdelingen her gitt fra seg kontrollen til utbyggere og oppkjøpere, at sol- og lysforhold blir lidende når det godkjennes prosjekter på f.eks. 18 etasjer. Utvikling av et godt og moderne bymiljø overskygges av fortetting og utbygges krav"

"Det må være mulig å planlegge og etablere gode bomiljøer uten at det går på bekostning av lysforhold, grøntarealer og unge familiers mulighet til å etablere seg i byen vår"

"All utbyggingen som politikerne og rådmannen sier er en utfordring til kommuneplanen- de er ikke det de er brudd på den"

Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum ønsker at kommunen skal utvide og styrke et tydelig område i Lillestrøm definert som nytt sentrumsområde. Dette innebærer en større tetthet og tyngdepunkt rundt stasjonen.

"Grensen på 600 meter er kunstig og må utvides. Deler av dagens sentrumsformål strekker seg allerede utenfor 600 meter fra stasjonen (Felt SF19 - 26)"

I høringssvaret fra Taraldset Eiendom, sier de at de er skeptiske til kommunens nåværende ledelses kompetanse, autoritet og verktøy til å bygge en by. Taraldset Eiendom har blant annet dette ønsket for byutviklingsplanen:

"Gi klare rammer for utvikling og arealutnyttelse av sentrumskvartalene samtidig som man gir stor frihet mht. utforming/høyder, materialbruk og arkitektur/funksjon. De mest sentrale eiendommene bør ikke ha noen begrensning da funksjon og nytte er en faktor som vi ikke kan planlegge"

Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum ønsker også at det skal gis tillatelse til å bygge høyere. De ønsker at det kan bygges 8 etasjer innenfor det definerte sentrumsområdet. De ønsker også at dagens norm med mulighet for fleksibilitet opprettholdes. Men legger til at hvert prosjekt må vurderes utfra prosjektets utforming, funksjon, kvalitet og beliggenhet i byrommet.

Norges varemese er også enig i at det må bygges høyere og ønsker at sentrumskjernen må utvides:

"For at næringsutviklingen skal bidra til grønn mobilitet, bør det i en radius på minimum 800 meter fra jernbanestasjonen prioriteres sentrumsutvikling med fortetting. For å få til dette må kommunen stille krav til at det bygges i høyden og med høy utnyttelsesgrad samt legge til rette for funksjonsblanding med både bolig, næring og service. Byen blir da mindre avhengig av parkeringstilbud til beboere og tilreisende. (...) Sentrumsområdet burde utvides til vel 800 meter fra jernbanestasjon og gi rom for høy utnyttelse av hensyn til miljø og samfunnsøkonomi"

En informant foreslår:

"Å lage en 3D modell av hele Lillestrøm som viser konsekvensen av planen og hva som maks tillates og hvor det tillates slik at man ser helheten samlet og ikke hvert prosjekt for seg. Da ville man kunne sett fjernvirkning av byggene som utbyggerne planlegger. Hvordan de prøver å lure politikerne til å få mest mulig for egen fortjeneste. Legge inn utbyggerens forslag i modellen. Krav til utbyggere at de må lage modellfil som kan legges rett inn i modellen. Veier gater og plasser må inn i modellen. Lillestrøm tåler tøff utnyttelse/fortetting og høyde på bygg så lenge det er på riktig sted og ikke vilkårlig"

Helhetlig plan og medvirkning som verktøy for god byutvikling

Enkelte informanter og høringsinstanser nevner i sine innspill at de ønsker en helhetlig plan for sentrumsutvikling. En plan som gjør det forutsigbart både for utbygger og innbygger. Til et spørsmål om hva en ikke liker ved Lillestrøm svarte en informant slik:

"At man ikke følger planer, at det ikke er en helhetlig plan for sentrumsutvikling. Utbyggerne bestemmer mer enn politikerne. Her bør man lage en robust sentrumsplan som er like forutsigbar for utbyggere og beboere"

En annen informant ville vektlagt dette om vedkommende fikk bestemme utviklingen:

"Samordnet planarbeid hvor Lillestrøm kommune har 100 % styring av dette arbeidet og at utbygging og utvikling av byen IKKE styres av utbyggere slik som det er nå. Det er en kjent utfordring at utbyggere alt for enkelt får gjennomslag for sine løsninger som i hovedsak er å bygge høyt og tett. Det må videre sørges for at sluttproduktet blir som planlagt

og godkjent i forhold til prosjekterte grøntarealer og parker som av en eller annen grunn "plutselig" ikke finnes når prosjektene er ferdigstilt. Fram til nå har dette problemet ikke fått konsekvenser for byggherre"

Kunnskapsbyen Lillestrøm sammen med eiendomsforum sier også noe om dette i sitt innspill til byutviklingsplanen. De ønsker at det legges til rette for at administrasjonen opptrår enhetlig og forutsigbart utfra vedtatte og gjeldende planer. Tilstrekkelig kapasitet i planarbeidet må forsterkes slik at behandlingstiden går raskere og blir mer forutsigbar.

Videre er det et ønske fra både Kunnskapsbyen Lillestrøm med eiendomsforum og Taraldset eiendom at det legges til rette for medvirkning/ tas initiativ til samarbeid med næringsaktører og grunneiere. Taraldset eiendom legger til at:

"I dag er holdningen fra administrasjonen "vi tar ikke kontakt utviklerne, de kan ta kontakt med oss". Denne holdningen har muligens allerede gjort at viktige bedrifter og institusjoner har valgt andre steder enn Lillestrøm sentrum for sin virksomhet"

Tufteparken på Bondetangen

UHØRTE MENINGER

Flere informanter uttrykker at de ønsker å medvirke mer til byutviklingen, de ønsker å bli hørt, om så bare få være med å bestemme hvilke farger og materialer som brukes i de nye byggene:

"Flere farger!"

"Jeg liker ikke Portalen jeg synes det er forferdelig å se på. Skulle ønske det var i treverk".

"At det ikke bare er høyhus og gjerne i treverk eller murstein. Dette har blitt en helt ny by for meg og det er vemodig å tenke på. Byen må være litt varm. At det er forskjellige høyder og fasader som har liv. Gjerne i pastellfarger".

"Passe på at det er koselig. Gode møteplasser. Lune steder - det vil si det motsatte av store og åpne flater. Ikke for høye hus. Mulighet for å se sola. Sykkelen kan være den grønne byen. Både når det gjelder farge på husene og grønne trær. Håper dere også oppfordrer entreprenører til å bruke spennende farger og mye mer treverk".

"Hvis det bygges flere blokker i området hvor det allerede finnes, vil ikke blokkbebyggelsen bli så tydelig. Når det settes opp høyblokker, må man tenke seg litt om, den må se bra ut og ikke være til sjenanse for allerede eksisterende boenheter. De som bor i området burde få være med å bestemme litt, om så bare fargen på blokken".

Konklusjon nye Lillestrøm

Byutvikling generelt og byutvikling i Lillestrøm spesielt, handler i stor grad om hvordan en skal møte befolkningsveksten. I en by som var preget av småhusbebyggelsens sjarm, er dagens bilde et stadig mer urbanisert Lillestrøm. Flere synes det er kult at utviklingen har gitt Lillestrøm et urbant bypreg, mens andre opplever bekymring, tap og sinne. Noen på grunn av tap av småhusbebyggelse, andre på grunn av makten utbyggere har fått.

Etter nasjonal areal politikk skal det tilstrebes at flere kan reise kollektivt i hverdagen, derfor er det ønskelig at de nye boligene ligger i gangavstand til kollektive knutepunkt – byen skal bygges innenfra og ut. Denne grønne strategien krever derfor at det bygges høyt og tett, noe som ikke alltid faller i god jord. Selv om utviklingen av blant annet Portalen har brakt med seg næringsliv og nye byrom, er det flere som er skeptiske og til dels negative til det urbaniserte bildet av Lillestrøm.

Brorparten av informantene stiller seg negative til den nødvendige utviklingen. Det er viktig å se hvilke argumenter som brukes. Ut i vår undersøkelse ser det ut som om mange opplever småhusbebyggelsen som Lillestrøms særpreg og identitet. I videre arbeid er det viktig å være klar over dette.

1.2.4 Historiske Lillestrøm: Kjeller

Et utfordrende tema i utviklingen av Lillestrøm og Lillestrøm er hva som vil skje på Kjeller. Meningene er mange og sterke. Vi valgte vi derfor å spørre direkte om informantenes tanker om utvikling av området.

Høsten 2015 ble det kjent at Forsvarets fagmilitære råd anbefaler hel eller delvis nedleggelse av Forsvarets virksomheter på Kjeller. Det er Lillestrøm kommune som er planmyndighet og som bestemmer hvordan arealet skal brukes. Ordfører Ole Jacob Flæten i Lillestrøm kommune uttalte i RB i 2016 at han vil bytte ut Kjeller flyplass med blokkleiligheter og næringsbygg.

Det er mange som protesterer mot nedleggingen av Kjeller. Dette synet er fremtredende både i lokalaviser og på sosiale medier. Facebook gruppen "Kjeller Aerodrome" har utført en avstemning hvor over 4000 mennesker har deltatt. Her svarer 94 % prosent "Ja til flyplass".

Hvordan kan Kjeller bli en ressurs i fremtidig utvikling av Lillestrøm?

Til spørsmålet "Hvordan kan Kjeller bli en ressurs i den fremtidige utviklingen av Lillestrøm?" ser vi fra materialet at oppslutningen rundt bevaring av flyplass ikke er like sterk som i undersøkelsen som "Kjeller Aerodrome" utførte.

Omtrent 19 personer melder at de ikke har noe forhold til området, og at de derfor ikke har noen forslag til utviklingen av området.

"Det har jeg ikke noe forhold til, det er helt okay, spesielt med tanke på fly-museet, da finnes det et alternativ utenom når det er arrangementer"

Omtrent 25 personer ønsker å utvikle området til en ny bydel med næringer, boliger og grønt områder.

"Jeg ville utvidet Lillestrøm by slik at Kjeller var en del av byen. Fokus på grøntareal og hyggelig gågate til og fra kjeller"

"Kan lette på boligtrykket på Volla, så slipper vi kanskje flere grusomme Riis-bygg"

Seks personer ønsker at Kjeller skal bli en del av sentrum, enkelte trekker frem at infrastrukturen mellom Lillestrøm sentrum og Kjeller må utbedres.

"Her ønsker jeg meg mye av det samme som til området rundt elva. En svømmehall, lekeområder og gjerne en bybane som går til bebyggelsen"

"Jeg frykter at byen vil trekke mot Kjeller- med da må det være lett å komme seg til togstasjonen. I dag er det veldig tungvint. Togstasjonen skulle vært mer sentralt"

13 Personer trekker også frem at hvis det skal lages ny bydel håper de at flyplassens historie kan æres på et vis.

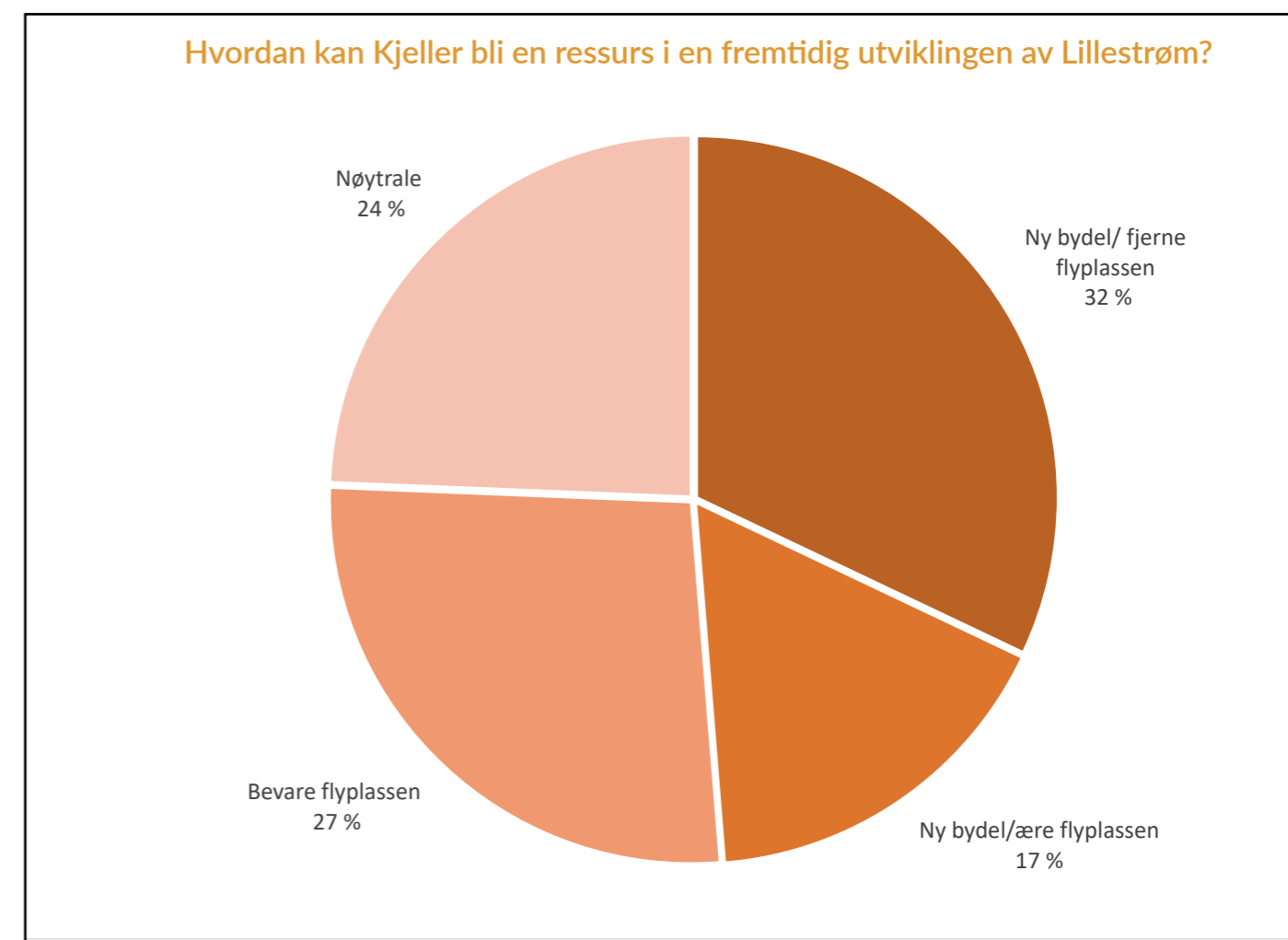
"Det er en fin mulighet for videre utvikling. Bolig, næring og grønt områder. Og hvis de kan ære flyplassen inni det også, er det supert".
"Lagd kulturpark på Kjeller flyplass"

"Her kan det bli offentlige institusjoner, rekkehus, flermanns-boliger og noen høyhus mot elva. Vel har flyplassen være viktig, men landingsplass for småfly har ikke noe å gjøre midt i en by. Lag noe varig i de verneverdige byggene som kan fortelle historien til Lillestrøm, både fly og sagbruk, integrert i fremtiden"

"Jeg håper at de klarer å kombinere det beste av to verdener. At de kan bevare, at flyplassen kan få leve på et eller annet vis. Der vil jeg ikke kun ha betong. Vi har en unik mulighet til å gjøre noe veldig spesielt"

"Måsan rundt Kjeller flyplass bevares som

Hvordan kan Kjeller bli en ressurs i en fremtidig utviklingen av Lillestrøm?

rekreasjonsområde, som en del av Lillestrøms historie og identitet"

"Jeg synes ikke det skal bygges boliger der. Jeg ville bevart flyplassen, det er kanskje ikke en ressurs. Men den har liksom alltid vært der, og det er liksom en sjarm. Og det er identitet. Før så var det jo masse arbeidsplasser der, skal det komme noe nytt må det komme noe som skaper like mange arbeidsplasser om det var der før"

"Byen trenger et Flisbymuseum med sagbruks- og jernbanens historie her, lage et museum og

opplevessenter med en småflyplass på Kjeller flyplass"

"Ta vare på flyplassen, ikke vær historieløs!"

Omtrent 21 personer vil beholde flyplassen som den er.

"Flyplassen MÅ bevares"

"Jeg ville beholdt flyplassen, det er jo det vi er kjent for"

Konklusjon historiske Lillestrøm

Bevaringen av flyplassen er et betent tema, men som vi kan se i fra materialet i undersøkelsen er ikke mannen i gata like standhaftig som debattantene over nett. Likevel forteller materialet at flyplassen har en historisk forankring som en ikke må overse.

Flyplassen har vært hjørnesteinsinstitusjon i mange år, og har vært og er befolkningens stolthet. For selv om materialet forteller at flesteparten er nøytrale eller ønsker bolig/næringsutvikling i området, er det en stor andel som håper at historien bevares og æres på et eller annet vis.

OPPSUMMERING SPØRREUNDERSØKELSER

Storbylivet med all dens kaos av mennesker og biler, er kun 10 minutter unna. Og det er nettopp det som er Lillestrøms fremste kvalitet. Det at en kan velge og at en kan oppleve storbylivet men trekke seg tilbake til småbyens kvaliteter. At en kan dra hjem, til trygge og hyggelige nære Lillestrøm. Og en kan velge Lillestrøm, for her har en "alt man trenger", det er gangavstand til det meste, så det er lett å komme seg rundt.

Et av de mest interessante funnene, er oppslutningen rundt småbyens kvaliteter, at Lillestrøm ligger så sentralt og at alt er så nært i sentrum, og at byen oppleves som rolig, stille, hyggelig og trygt.

Selv en by med så samstemthet om dens gode kvaliteter, har sine mangler, og et av de største ønskene blant de samstemte Lillestrømlingene er parker og lekeplasser! De savner sterkt flere møtesteder. Steder for barn, unge og voksne som skaper liv og som er tilrettelagt for sosiale møter.

Videre er det ønsket om enklere tilgjengelighet til informasjon om kulturtilbud og at det er mer liv i byen utenom arrangementer som Byfesten og Levende torg. I tillegg er det et videre ønske om mer skilt, en informasjonstavle og om mulig en turistinformasjon.

Mange av innspillene om trafikk og parkering handler om å få trafikken ut av sentrum. At det er noe kommunen jobber med trekkes fram av flere informanter og enkelte roser kommunen for den jobben som er gjort så langt. Flere trekker fram at de ønsker en ringvei, og at den eksempelvis kan gå til Fetveien. Flere presiserer at den absolutt ikke må gjennom Hagebyen. Det er tydelige ønsker fra flere informantgrupper om at bussens fremkommelighet må prioriteres. Ellers domineres materialet av et ønske om flere parkeringsplasser.

Flere synes det er kult at utviklingen har gitt Lillestrøm et urbant bypreg, mens andre opplever bekymring, tap og sinne. Noen på grunn av tap av småhusbebyggelse, andre på grunn av makten utbyggere har fått. Selv om utviklingen av blant annet Portalen har brakt med seg næringsliv og nye byrom, er det flere som er skeptiske og til dels negative til det urbaniserte bildet av Lillestrøm. Ut i vår undersøkelse ser det ut som om mange opplever småhusbebyggelsen som Lillestrøms særpreg og identitet. I videre arbeid er det viktig å være klar over dette. Flyplassen på Kjeller har vært hjørnesteinsinstitusjon i mange år, og en stor andel som håper at historien bevares og æres på et eller annet vis.

2.1 METODE

Prosjektansvarlig hadde hovedansvaret for å planlegge og gjennomføre dialogmøtene med ungdommene. Hun utviklet metoder og hadde hovedansvaret for å gjennomføre dialogmøtene og utarbeide analyser og rapporter.

I dialogmøtene er det brukt flere metoder for innhenting av data, hvor materialet som har blitt samlet inn ble behandlet kvalitativt. Målet var å undersøke hvordan Lillestrøm oppleves av barn og unge, samt hva de tenker om utviklingen fremover.

I kvalitativ metode fokuseres det på hvordan mennesker oppfatter verden og hvilke relasjoner som er viktige og hvorfor. Ved å bruke ulike metoder for å snakke med barn og unge fikk vi et bredt og ufiltrert datamateriale som forteller oss om deres oppfatning av byen, hva som er viktig for de og en forståelse av hvorfor de mener det de mener.

Dataene er en indikator på hva barn og unge synes om Lillestrøm, med utgangspunkt i meningene og erfaringene til de som har deltatt i dialogmøtene. Datamaterialet var ganske konsistent, da det var noen temaer og holdninger som gikk igjen hos alle informantene. Derfor mener vi at denne undersøkelsen er representativ for de holdninger som finnes blant barn og unge.

Respondentene

For å gjennomføre dialogmøtene med barn og unge kontaktet vi ulike skoler i Lillestrøm:

- ASAK
- Vigernes
- Kjellervolla
- Kjeller barneskole
- Kjeller ungdomsskole
- Volla
- Lillestrøm vgs
- Lillestrøm vgs¹.

Vi sendte ut mail til de ulike elevrådskontaktene

1) Datamaterialet fra Lillestrøm vgs. inngår ikke i dette kapitlet. Analysen fra denne aldersgruppen skiller seg noe fra "barn og unge" og vil derfor bli presentert separat.

ved skolene og spurte om vi kunne utføre medvirkningen i et elevrådsmøte. Alle elevrådene utenom Lillestrøm videregående skole hadde anledning til å ta oss imot.

Vi har hatt noe variasjon i tid, alt fra en skoletime til to fulle timer. Antall personer fra administrasjonen som deltok på møtene varierte etter antall elever (etterspurt på forhånd). Som vi skal komme tilbake til har metodene blitt noe moderert etter hvert som vi besøkte de ulike skolene.

I alt har vi snakket med 89 elever i aldersgruppen ni til femten år. I kvalitativ forskning er dette mer enn nok informanter til å oppleve materialet som "mettet". Det vil si at det ikke oppleves nødvendig å intervju flere personer, da det neppe vil bli avdekket noe som vil tilføye materialet noe nytt. Det kunne derimot vært ønskelig å hatt mer tid sammen med elevene slik at vi kunne fått større forståelse og et bredere perspektiv og materiale.

Gjennomføring

Etter en god del planlegging utviklet vi et opplegg for medvirkning, som vi mener vil dekke den informasjonen vi søker. Første dialogmøte ble utført i slutten av november 2018. Etter dette hadde vi møter med ulike skoler 1- 2 gang i uken til midten av desember.

Det kontinuerlige arbeidet med medvirkning gjør at vi har en god dialog underveis og dette bidrar derfor til at vi prøver ut ulike framgangsmåter. Vi veksler mellom å beholde gruppen vi blir tildelt – altså at en fra administrasjonen følger gruppen gjennom de to ulike aktivitetene, mens andre ganger blir vi sittende ved bordet – at kun elevene bytter plass.

Vi endret opplegget for bordet med bilder etter hvert i prosessen. I utgangspunktet var det meningen at elevene skulle plassere bilder i det vi hadde kalt for "Lilledrøm" og "Fillestrøm", her skulle de henge opp bilder av ting de ville ha i sin drømme-by og bilder av ting de ikke vil ha i Lillestrøm. Hver "kategori" hadde så fire

2.0 BARN OG UNGE

Gjennom høsten og vinteren 2018/2019 besøkte vi seks ulike sentrumsnære barne og ungdomsskoler. I alt har vi snakket med 89 elever i aldersgruppen ni til femten år. Ved hjelp av gjennomtenkte aktiviteter har vi fått god oversikt over barn og unges meninger om Lillestrøm. Vi har snakket om parker, lekeplasser og oppholdssteder i fritiden. Om fine og stygge steder. Om trygge og utrygge steder. Om sykkel, gange og bil. Om høyhus versus småhus. Om estetikk, tilbud og tilrettelegging i byrom.

OPPSKRIFT PÅ GOD MEDVIRKNING FOR BARN OG UNGE

1. Introduser hvem dere er og hva dere skal gjøre i dag og hvorfor.
2. Gjør rommet klart før elevene kommer inn. Heng to store papirark på veggene og sett sammen gruppebord med kart og bilder. Den ene arket markeres med nei, den andre med ja. Hver elev får utdelt tusj. Under denne aktiviteten skal hver elev stå i midten av rommet, og dere stiller ja/nei spørsmål.

Elevene går så til det arket de mener svaret på spørsmålet, for så å skrive en kort kommentar/ stikkord om hvorfor de svarer hva. Oppfordre elevene til å utdype svaret, men det viktigste er at de skriver tallet som tilhører spørsmålet, slik at dere etterpå kan se hvor mange som svarte ja og hvor mange som svarte nei.

3. Del så elevene i to grupper. Den ene gruppen går til et bord med flyfoto i A0 av byen/stedet. På dette bordet utføres et slags barnetråkk. Snakk med elevene om hvor de går, hvor det er fint, hvor det er stygt, hvor det er trygt. Hvor de henger, hvorfor de henger der. Hva de savner, hva de liker o.l.

I denne aktiviteten passer det også at elevene svarer på et kort skjema, som spør om alder, kjønn og hvor de henger på fritiden og hvor de selv mener at de andre henger. Etter at ca. halve tiden er gått, bytter gruppene bord (til neste aktivitet under).

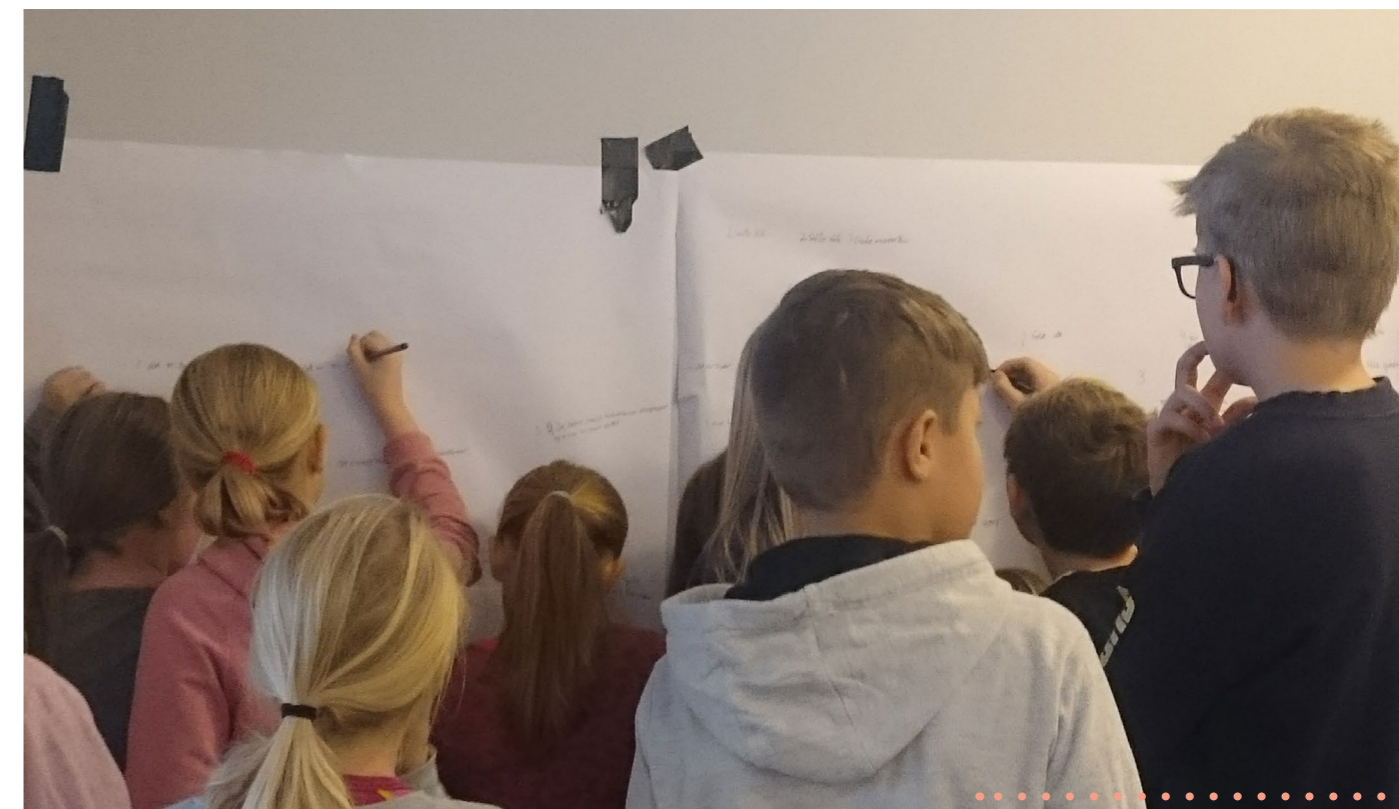
4. På det andre bordet ligger det bilder av ulike byrom, gatestruktur og bygninger samt ulike fritidsaktiviteter. Hver elev velger seg fire bilder. To bilder som viser noe de absolutt ikke vil ha i sin by/hverdag og to bilder som viser ting de ville ha. Hver elev forteller så hvorfor de har valgt disse bildene. Oppfordre elevene til diskusjon. Still spørsmål som "syns du det er slik der du bor i dag?", "hvorfor vil du ikke ha det slikt?", "hvorfor vil du ha det slikt?" osv. En slik tilnærming skaper god dialog om nåværende og ønsket estetikk og kvalitet i byrom og omgivelser. Samt eksisterende og ønskelige ungdomstilbud.

5. Som en avsluttende aktivitet skal elevene sette klistremerker på et nytt kart av byen/stedet i A0. Hver elev får tildelt et klistremerke med hjerte og et klistremerke med perle. Hjertet indikerte deres favorittplass og perlen et sted som de synes er byens/stedets "perle" - et sted de vil vise frem.

Tips!

En annen viktig faktor for god medvirkningen, er kontinuitet i arbeidet. Vår erfaring er at det har gitt oss rom og tid til refleksjoner rundt både oppgavene og materialet. Det har derfor blitt gjort noen endringer og justeringer i oppgavene underveis.

Tanken har alltid vært at det som blir sagt, må kunne trekkes ned til å gi en forståelse av Lillestrøm. Det føler vi at vi har lyktes med.

Ja/nei - aktivitet

A3-ark inndelt i: Ungdomstilbud, Byrom/torg, Gate/omgivelser og Park. I utgangspunktet var det meningen at elevene skulle gjøre denne aktiviteten selv, og at vi kun skulle registrere hvilke bilder de hadde valgt.

Grunnet stor kapasitet fra administrasjonen valgte vi at en fra administrasjonen skulle stå ved denne aktiviteten under første dialogmøte. Vi opplevde da at det er svært god dialog mellom elevene og at etter bildene er hengt opp er det rom for god dialog mellom oss og elevene om hvorfor nettopp disse bildene er blitt valgt. Vi bemerker oss også at elevene bruker svært lang tid på denne aktiviteten.

Denne aktiviteten får etter dette en større rolle enn hva vi først hadde tenkt.

Under andre møte opplever vi igjen at elevene bruker svært lang tid på denne aktiviteten. De ser på det som et gruppearbeid hvor hvert bilde må diskuteres før det henges opp, det er god dialog men de blir ikke enige om hvilke bilder de vil bruke og vi ser at kategoriene/byrommene er vanskelig å separere. Vi får derfor ikke tid til den gode dialogen i etterkant.

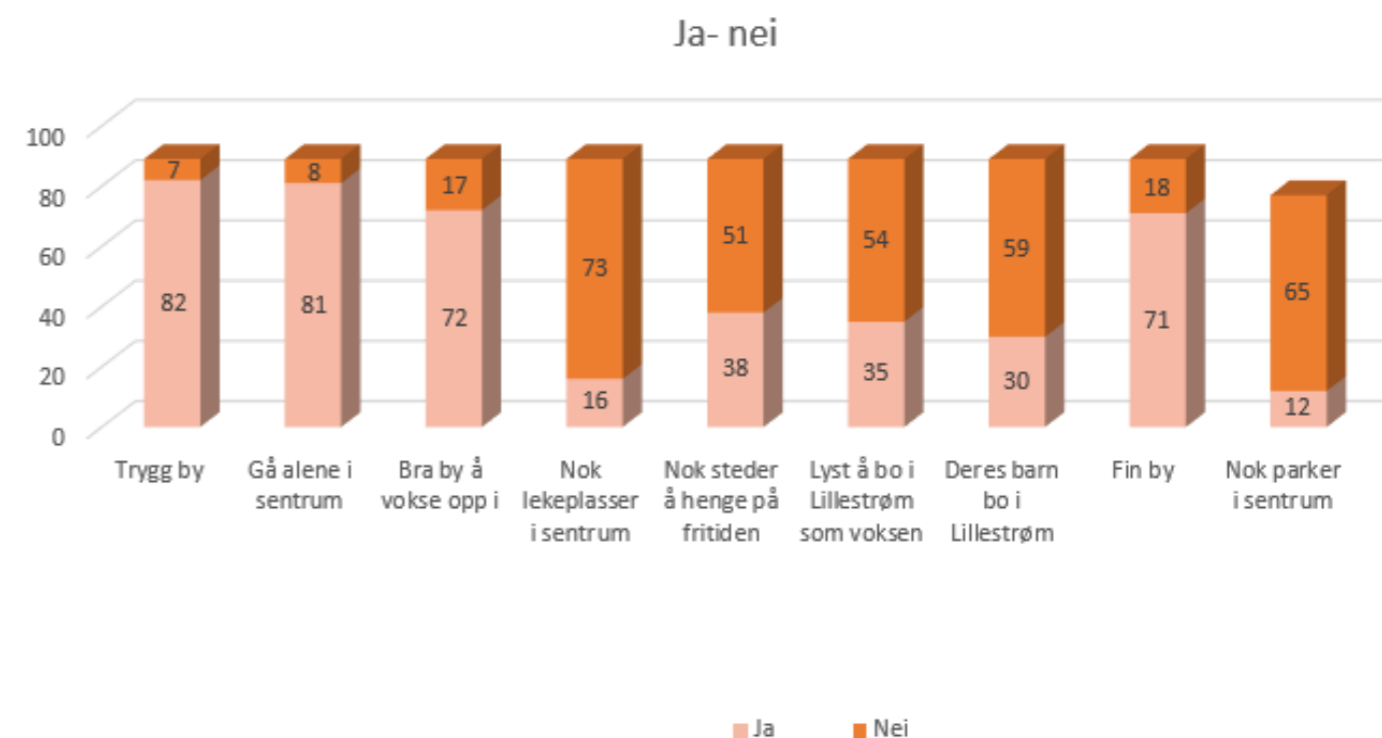
Etter dette besluttes det derfor å endre opplegget til slik som det står beskrevet i oppskriften til venstre.

Behandling av data

Under hvert dialogmøte førte vi feltnotater. Disse ble så sendt til prosjektansvarlig som bearbeidet og samlet alle notatene.

For å sortere uttalelser og finne tendenser ble utsagnene fargekodet etter tema (for eksempel "Estetikk" "trygge/utrygge steder", "lekeplass", "park", "Trafikk", "Fritid", m.m.). Svarene fra skjemaet om steder å henge ble lagt inn i Excel-ark for å kunne sortere på hva de svarte, samt kjønn, alder og stedstilknytning. Svarene fra ja/nei-aktiviteten ble telt opp og dokumentert.

Å skape og gjøre fruktbar oppgaver har vært en svært lærerik prosess. For å finne gode metodiske oppgaver til medvirkning har det blitt gjort en del research på nett og i rapporter, men nøkkelen for vårt medvirkningsprosjekt har vært i å tilrettelegge tid og ressurser til å planlegge og gjennomføre, og ikke minst behandle materialet.

82 av elevene mener at Lillestrøm er en trygg by.
 81 av elevene tør å gå alene i byen.
 72 av elevene mener at Lillestrøm er en bra by å vokse opp i.
 71 av elevene mener Lillestrøm er en fin by.

73 av elevene mener det ikke er nok lekeplasser i sentrum.
 51 av elevene mener det ikke er nok steder å være på fritiden.
 54 av elevene ønsker ikke å bo i Lillestrøm når de er voksne.
 59 av elevene ønsker ikke at deres barn skal bo i Lillestrøm.
 65 av elevene mener det ikke er nok parker i sentrum .

2.2 ANALYSE

Ved hjelp av gjennomtenkte aktiviteter har vi fått god oversikt over barn og unges meninger om Lillestrøm. Vi har snakket om parker, lekeplasser og oppholdssteder i fritiden. Om fine og stygge steder. Om trygge og utrygge steder. Om sykkel, gange og bil. Om høyhus versus småhus. Om estetikk, tilbud og tilrettelegging i byrom.

Noen ganger ble vi paffe over elevens kunnskap om byutviklingen i Lillestrøm, og deres vokabular og engasjement. Det er tydelig at byutvikling, og spesielt boligbebyggelse er noe som diskuteres hjemme.

Analysen er delt inn etter de områder/ temaer som elevene selv har trukket frem. I første delkapittel vil vi se nærmere på barn og unges fritid, hvor de er og hva de mener om ulike byrom.

I neste delkapittel vil vi se på trafikk, trygge og utrygge byrom, og hva som skaper trygghetsfølelse.

Til slutt blir det et innblikk i barn og unges meninger om estetikk og bebyggelse i Lillestrøm.

Gjennomgående i analysen vil resultatene fra Ja-nei aktiviteten refereres til.

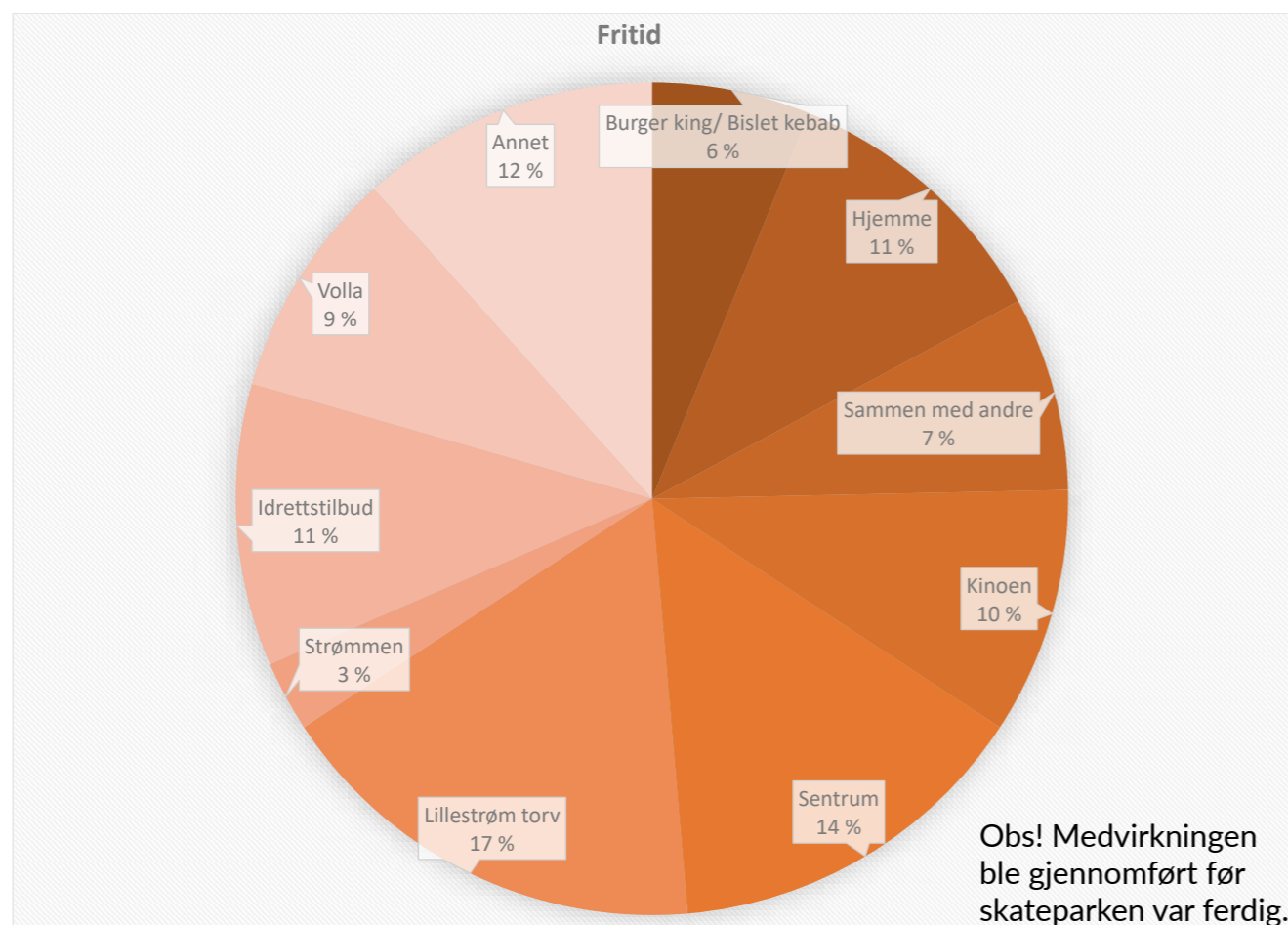
2.2.1 Fritid

Det har kommet tydelig frem gjennom disse samtalerne at det er en stor mangel på steder å være. Det er få steder å møtes, for å prate, gjøre lekser eller bare for å henge sammen. Det er godt tilbud innen idretten men møtesteder som er tilpasset deres aldersgruppe er nærmest ikke-eksisterende. I samtaler om parker og lekeplasser, får vi tilbakemelding om parker som ikke er tilrettelagt for opphold og aktivitet og lekeplasser som kun er tilpasset de yngste.

51 av 89 (57%) elever mener det ikke er nok steder å henge på fritiden.

Til elevene ga vi et kort skjema hvor vi spurte hvor de er på fritiden. Det var ikke avkryssninger, men åpen tekstboks hvor de skulle svare hvor de selv er på fritiden og hvor de mener andre er på fritiden.

Hvor er du på fritiden?

Flere av de vi har snakket med ser ut til å drive med ulike aktiviteter og idretter på fritiden, og flere nevner Lillestrøm vgs, Årvoll og LSK-hallen som steder de henger mye – nettopp på grunn av idrett og fritidsaktiviteter.

En gutt forteller at han hadde undersøkt om det fantes et tilbud i gymsalen etter skoletid. Et sted man kunne komme for å ha gym. Det fantes, men det var kun for de mellom fem og åtte år.

For utenom disse organiserte fritidsaktivitetene trekkes det frem at det er lite å gjøre, det er lite som skjer og det er for dårlig informasjon om det som skjer.

Ønsker

Samtlige elever ønsker seg møteplasser, aktiviteter – steder å være. En arkadehall, klatrehall, paintball, en ungdomskafe. De har mange forslag og ønsker om hva de vil ha til

Lillestrøm.

Et bilde som ofte har blitt valgt til bildeaktiviteten er et bilde av en dansemaskin, som alltid velges som noe de vil ha - men hver gang er det ikke dansemaskinen de vil ha - det er en arkade eller et sted med spill - igjen, et tilrettelagt møtested. En elev forteller nettopp dette om sitt valg av dette bilde:

"Jeg vil ikke vil ha en dansemaskin men en ungdomsklubb. Det har vi ikke"

Flere ganger har konseptet "ungdomsklubb" blitt foreslått som et mulig møtested. Men det har fått noe delt respons. Uten at det har vært noe systematisk undersøkelse på tema, kan det virke som at skolene som ligger noe utenfor sentrumsgrensen har større tilbøyelighet til å bruke en eventuell ungdomsklubb, mens i de sentrumsnære skolene er det noe laber stemning over forslaget. Ved en skole hvor det er noe negativitet over forslaget spør vi hvilke aktiviteter som skulle vært på ungdomsklubben

for at de ville brukt den, de svarer at de skulle ønske det var mat og at klubben var for de mellom 13 og 16 år.

Det eksisterer et ungdomshus "K12", som huser et kulturverksted for ungdom i alderen 12-23 år, hvor ungdommer kan lære seg film, foto, design og musikkproduksjon. Av oss i administrasjonen er dette et tilbud vi har nevnt, da vi har kommet inn på tema ungdomsklubb, men samtlige ganger har ikke elevene hørt om tilbudet.

Alle barn og unge vi har snakket med, forteller om mangelen av steder å være og at det er lite å gjøre på fritiden. De forteller at de ønsker seg flere aktiviteter i sentrum. Hvor det kommer ønsker om bordtennis og volleyballbaner, og hvor det samtlige ganger blir fortalt at dette tilbudet eksisterer inne på Nebbursvollen, men at det der koster penger å komme inn.

Elevene forteller at de ønsker seg flere og mer varierte gratistilbud. De trekker frem at kinoen i Lillestrøm er noe av det beste med Lillestrøm, men at det er dyrt.

"Synd at alle aktiviteter man kan gjøre med venner er så dyre"

Lekeplasser

Fra ja-nei diagrammet er det helt tydelig at barn og unge mener det ikke er nok lekeplasser i sentrum. 73 av 89 elever (82%) mener at det ikke er nok lekeplasser og skriver ofte kommentarer som "Ikke i det hele tatt", "NEI!" eller "det er ingen".

Noen av de mer konstruktive kommentarene til de som mener det er for få lekeplasser var at det er for lite variasjon i lekeplassene. Det er kommet mange kommentarer om at de få lekeplasser som er, er tilpasset små barn og at de som er litt eldre verken vil eller kan leke på de apparatene som finnes.

"Om jeg så prøvde, ville jeg satt meg fast i de apparatene"

"Jeg vil ikke ha bare sklier, mange er for, for små barn"

Bildet over viser et av bildene som ofte har blitt valgt av barna. De trekker frem dette bildet med en begrunnelse om "annerledeshet". At det er tilrettelagt for flere aldersgrupper, med apparater for både store og små, og steder hvor de eldre kan "henge".

"Det er jo bare vippedyr"

"Blir kjedelig etter hvert"

"Det skulle vært slike lekeplasser med litt morsomme ting. Ikke bare for de minste, men litt forskjellig"

Ellers kommer de også med konkrete forslag til hva som kunne vært på lekeplassen. Det største ønsket er uten tvil en hinderløype. Det er svært mange som forteller at de ønsker seg hinderløyper, og flere argumenter for at dette er noe som gir litt utfordring og at man da må prøve flere ganger.

Et interessant funn som også støtter deres sterke ønske om hinderløype, er deres egen konklusjonen om at Lillestrøms beste lekeplass er treningsapparatene på Bondetangen. Dette er noe som blir fortalt gjentatte ganger og grunnen er at de bruker apparatene som hinderløype.

Park

65 av 79 (82%) elever mener det ikke er nok parker i Lillestrøm sentrum. Den svært høye oppslutningen om at det er for få parker tydeliggjøres ytterligere i kommentarene som følger, hvor opptil flere svarer med "Hvilke parker?". Oppsummert forteller kommentarene om at det er svært få parker, og at de parker som er, er små og kjedelige. Flere skriver at de ønsker seg flere parker etterfulgt av en lang rekke utropstegn.

Flere av ungdomsskoleelevene forteller at de ofte drar til Oslo for å henge, i Slottsparken eller Frognerparken. Når vi spør videre om hvorfor, handler det ikke nødvendigvis om benker eller aktiviteter i parken. De forteller om at parkene er tilrettelagt, "at det ER park". Det handler rett og slett om det som oppfattes som atmosfæren i parken. Generelt snakker de om park som et sted å løpe, henge, slappe av og de trekker frem at det er godt å gå tur i parker.

"Hvis vi hadde hatt en hyggelig park hadde vi dratt til Lillestrøm"

Bildet til venstre er et av bildene som ofte har blitt valgt som noe de ønsker seg. Enkelte trekker frem at de ønsker seg vannelementer i byrommene, fordi vann gjør at området oppleves som friskere.

Parken ved kirken trekkes frem som eksempel som kunne vært utformet slik. Det fortelles at det i dag bare er gress og at det hadde vært fint med blomster der. De ønsker seg en park der det er lekeplass, fontener og benker der man kan sitte og gjøre lekser.

Et annet poeng som kom frem ved flere ulike skoler er den store mangelen på benker i Lillestrøm. De få benkene som er, er rette og står ofte på rekke. Dette gjør det ikke til et egnet sted å bare henge med venner, en kan da ikke se på hverandre. Det er kommet frem opptil flere ganger at det er et stort ønske å få runde benker, nettopp slik at man kan sitte sammen og prate. Dette kommer også frem som et problem for de få parker som eksisterer.

Bildet av fontene i en hjørnepark ble ofte valgt.

Det er få plasser hvor en kan møtes, få steder som fungerer som et egnet møtested for å sitte å prate sammen – pga mangelen av benker, evt. Dårlige benker.

"Jeg og mamma skulle finne en plass å sitte og spise litt mat ute- men det var liksom ingen plass"

"Det er viktig å ha en park i byen, koselige steder å sitte ned. Så kan man spise lunsj, se på folk. Vi har ikke så mye av det i Lillestrøm. De parker vi har, er ikke så bra"

For ungdommene kan det virke som at en benk er ikke bare et sted å sitte mens man venter på noen, eller en pause på veien til noe. En benk fungerer som et møtested for venner, et sted hvor de kan snakke fritt med venner utenom skolen og hjemmet. Flere ganger har mangelen på benker blitt nevnt, og alltid i kontekst som et fungerende møtested, i form av et sted å prate med venner eller et sted for å møtes å gjøre lekser. Spesifikt har kirkeparken blitt nevnt som et sted hvor det skulle vært tilrettelagt med

runde benker slik at man kan møtes der etter skolen å gjøre lekser sammen.

Ved Vigernes mente barna selv at de ville brukt mindre tid på mobil og data, hvis de hadde hatt en park hvor de kunne møtt venner.

Lillestrøms parker

En jente forteller om Vollaparken slik:

"Det er jo bare en stor slette med ingenting"

Det er flere som snakker om Vollaparken, de fleste uten videre begeistring for stedet som park:

"Ved Volla skole er det bare masse asfalt"

"Stort gjerde, ser ut som et fengsel. De burde fjerne gjerdet"

Gjerdet rundt Volla skole er noe som er blitt nevnt flere ganger. Det er derimot litt splittelse rundt hva de mener om det. Det er flere som sier at det ser ut som et fengsel, men det er også flere som trekker frem gjerdet som positivt da det gir en trygghetsfølelse og aller viktigst, det gjør stedet egnet til ballspill. Kanskje er det gjerdets utforming som gir den estetiske gjenkjennelsen av et fengsel.

Om vinteren er det flere som forteller at de bruker skøytebanen på Volla, men at skøytebanen på Torvet er bedre. Flere av elevene trekker frem mangelen av benker som en av grunnene til at skøytebanen på Volla er dårligere, da det blir vanskelig å ta på skøytene. Mangelen på benker i Vollaparken trekkes også frem som negativt for alle årstider for Vollaparken. Generelt er det ønske om flere benker i alle byrom, og da gjerne runde benker.

Sørumparken trekkes frem som en park som brukes ofte, men at den burde få mer – det er for lite som skjer. At det der også er

lekeapparater, men at de er tilpasset de yngste og de omtaler apparatene som barnslige.

Ved flere skoler ble det i diskusjon om parker også samtaler rundt utviklingen av Kjellerområdet. Barna ved Kjeller skole ønsker seg park med lekeplass og gjennomgang i dette området. De forteller at det er dumt at flyplassen lager en omvei inn til byen og lekeplasser. Og at de ikke ønsker at det skal bygges hotell eller kontorer. De vil ha fine hus, fargerike lavhus med variasjon og hager. De vil ikke at det skal bli grått og kjedelig med stein og asfalt.

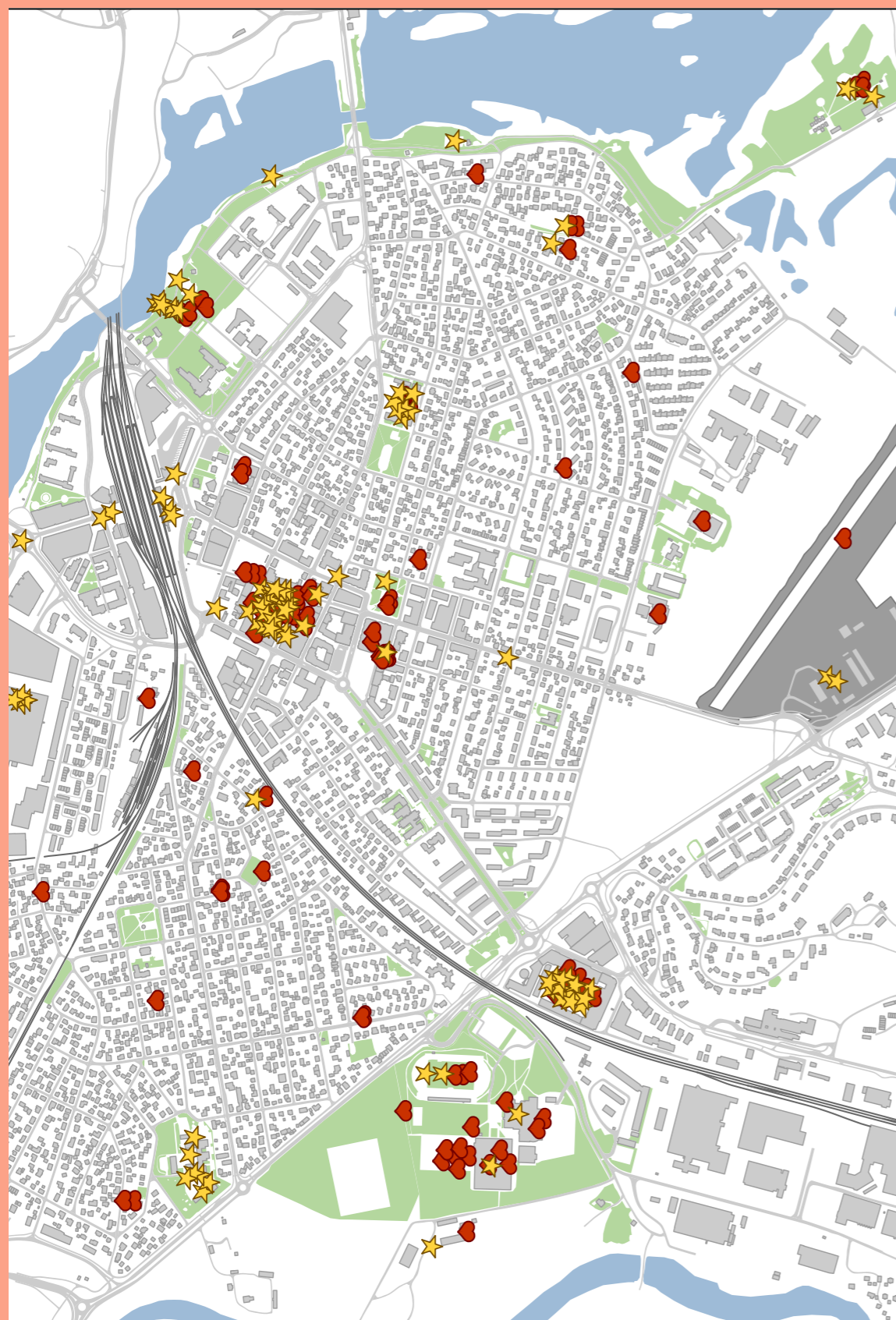
Ønsket om aktiviteter i parker og byrom er noe som har vært gjennomgående. Men samtidig som det er ønske om tilrettelagte steder for volleyball, bordtennis, XL-sjakk o.l. trekker samtlige barn frem at dette er vanskelig, fordi brikker vil bli stjålet og nett vil bli ødelagt. Blant annet trekkes det frem at det tidligere var et bordtennisbord i Vollaparken, men at dette har vært ødelagt lenge. Det er også en volleyballbane på Volla, men denne trekkes frem som dårlig. Det er både bordtennis og volleyballbane inne på nebben, men der koster det penger å komme inn.

Av barna trekkes Tiller park i Trondheim kommune og Byparken i Drammen som eksempler på gode parker. For byparken i Drammen anses det som en fordel at det er offentlig toalett under en av skiene.

Et av barna oppsummerte behovet for parker fint:

"Vi trenger den parken vi kan få – da kan de voksne ta seg den friheten det er å gå til butikken"
[I diskusjon om Stortorget og park versus parkering].

BYROM OG FRITID

Fra hjerte og perle aktiviteten. Det er tydelig at torvet, Åråsen og Åråsen stadion, Nebbursvollen og Rådhusparken (skateparken) er favoritt steder blant barn og unge (markert med hjerte). Da vi besøkte skolene var skateparken planlagt, men enda ikke oppført - det var mange som gledet seg til den kom og satt derfor sine klistremerker der.

Torget

Flere av elevene sier at de går rundt i sentrum, men ved spørsmål om Torvet virker det ikke som dette er et sted de bruker.

"Det hadde sikkert vært flere der hvis det var noen forestillinger eller sånn"

"Vi sitter ute og spiser"

"Sitter på scenen"

"Det er lite som skjer der, det står noen få vippedyr for de minste der"

"Utenom byfesten skjer det ingenting der"

"Gøy med matboder under byfesten"

"Skulle ønske det var matboder slik som under byfesten"

Ønsket om matboder og foodtrucks kommer ofte fra elevene. Der er tydelig dette er noe de forbinder med Byfesten og noe som for mange er et høydepunkt.

Gågata/sentrum

"Det må være interessante butikker"

"Det er fint å gå inn og ut av butikker - det er deilig med frisk luft - det er slitsomt med senteret"

Gågaten og sentrum er av de stedene med høyest oppslutning om hvor de er på fritiden. I samtaler med elever kommer det også frem at de går mye rundt i sentrum

"Jeg får ofte beskjed av mamma om å gå ut og finne på noe - men hva?"

Flere forteller lignende som utsagnet over. At det er lite å gjøre etter skoletid. At de drar til Lillestrøm Torv eller Strømmen storsenter, men at de bare går rundt. Det samme forteller de om sentrum, de bare går rundt. Eller at de møtes på Burger King eller Bislet Kebab. Der kjøper de ikke nødvendigvis noe, kanskje en person kjøper noe og deler med de andre, også sitter de der i

Barn og unge

flere timer.

At det er på Burger King og Bislet kebab ungdommene "henger", handler derfor ikke om maten men om at dette er et sted de føler de kan være. Disse stedene tilbyr dem noe få steder gjør - et sted å bare være. Eleven som sa sitatet ovenfor, poengterer denne mangelen - hva skal jeg gjøre og hvor?

Flere av de vi snakker med forteller at de ofte besøker kinoen i Lillestrøm. Men skal de handle drar de til Strømmen, og noen ganger bare for å henge. De forteller at det er for få butikker for ungdommer i Lillestrøm og at Lillestrøm sentrum generelt er kjedelig.

Et av bildene en kunne velge viser en gatemusiker, dette er et bilde som ofte har blitt valgt. En elev velger bildet som noe en vil ha i Lillestrøm, og forteller om valget sitt slik:

"Det er ikke nødvendigvis musikken, Men det at det skapes liv i gaten, vi må få kultur synlig i gaten"

En annen hiver seg på:

"I Oslo er det så mye forskjellig, plutselig står det noen å breaker, det er kult. Det vil jeg ha her"

Til byrommet generelt ønskes det markeder, farger, gatemusikk og fontener - for det gjør noe med stemningen. Ellers er det ønsket om flere ungdommelige butikker.

"Ingen plass for oss, kun pensjonister"

"Byen er en møteplass for pensjonister - men det er jo hyggelig det da"

"Det hadde vært fint med en plass for oss - et sted som er tilrettelagt for oss, Burger King og Bislet Kebab er jo ikke det"

Sparkesykling oppå sykkelhotellet

Portalen/ Sykkelhotellet

Ved de fleste skolene har vi snakket om Portalen – hvor vi har spurt hva de syns om bygget/ området. Det er få ganger vi har kommet inn på at noen faktisk bruker å være der. De fleste forteller at de sjeldent er på sørsiden av stasjonen, bare Nordsiden.

De få som har nevnt sørsiden i det hele tatt, forteller at de skater oppå sykkelhotellet.

“Portalen er fint og taket på sykkelhotellet er fint om sommeren, skjernet og fint å se utover”

Enkelte forteller at de er oppå taket av sykkelhotellet og mener at det er veldig populært.

“Man ser utover byen men synes ikke selv”

Området langs elva

Flere forteller at de bruker området langs Nitelva om sommeren. Det blir ikke spesifisert hva de gjør her, men at stedet fungerer som møteplass. De bruker benkene og gapahukene, men understreker også her, at det er for få benker. De forteller at gapahukene langs elvene er slitte og herpa - men at det er veldig bra at de er der.

Flere av elevene trekker frem kunstparken når vi skal snakke om fine steder i Lillestrøm. Hvor de fleste syns det er kult med kunstparken.

“Det er kult med sånne “randome-ting” som bare står der”

2.2.2 TRYGGE BYROM

82 av elevene (92%) svarer at Lillestrøm er en trygg by i ja/nei-aktiviteten. Av de som svarer ja, begrunnes det av flere med mye gatelys og at det ofte er folk ute i gatene. Hele femten elever kommenterer med begrunnelsen av at det alltid er folk ute.

“Med masse folk føler man seg trygg”

Lillestrøm oppsummeres av elevene som en liten /passe stor by, med lite kriminalitet og med snille folk. Derfor oppleves Lillestrøm som trygt, og at hvis det skulle skje noe, er det alltid noen i nærheten.

Et av spørsmålene vi stilte i ja/nei-aktiviteten var om de turte å gå alene i sentrum. 81 (91%) svarer ja, hvor det ofte blir begrunnet med at de er såpass kjente i byen at det tør de. De få som svarer at de ikke går alene i sentrum, begrunner med at de ikke får lov – dette er da av de yngste elevene vi har snakket med.

Til tross for at 82 av elevene sier de opplever Lillestrøm som en trygg by og 81 sier de tør å gå alene i sentrum, kommer det frem i samtalen ved gruppebordene at flere opplever det som utrygt å gå i gågaten om kvelden, grunnet fyll og flere forteller at de har fått uønsket oppmerksomhet ved jernbanestasjonen.

Gågata

“I gågata er det bra på dagen, men skummelt på kvelden”

“Mange fulle og rusa folk”

“Fint om det var noen andre der”

Dette med utrygghet i gågaten på kveldstid er

noe som har kommet frem fra flere elever. Det fortelles om fyll og uønsket oppmerksomhet. En elev forteller at det er ekkelt å gå i gågata når så mange henger utenfor utesteder å røyker. Ved de fleste skolene nevnes det at det er mange fulle folk i gågaten.

Et av de bildene som har blitt valgt flest ganger som noe de ønsker seg, er et bilde av et folksomt torg på kveldstid med lyslenker og sittegrupper.

En elev begrunner valget slikt:

“Det er koselig med mye folk, er liksom en bra setting der, ser koselig ut. Hvis det hadde vært slik hadde jeg tort å gå alene [på kvelden i helgene], men nå er det skummelt”

Fra en annen elev trekkes det frem at cafeer gjør at det ser trygt ut og fra atter annen at cafeer langs gaten skaper trygghetsfølelse.

Mennesker

Ved flere anledninger blir det valgt et bilde av en uteligger som noe som presenterer noe de ikke vil ha i byen. Begrunnelsen er ofte at de synes synd på dem, at de får dårlig samvittighet og at det er noe som ikke passer inn i bybildet. Enkelte ganger blir bildet også valgt med en begrunnelse av at det er skummelt. Men som en elev sa:

“Nei! Det er bare skummelt hvis de er narkomane. Ellers er det jo bare synd i dem”

Ved en av skolene trekkes det frem at det er skummelt på stasjonen og ved kirken, dette fordi det er her det er mest fulle og rusa folk. En interessant observasjon fra flere andre skoler er at de ikke nødvendigvis finner de som henger rundt kirken som spesielt skumle, og virker til å kunne navnet på flere av de narkomane/ alkoholikerne som henger rundt i byen.

Jernbanestasjon

“Mange rusa folk”

“De er på perrongene – der er ikke vekterne”

“Skummelt”

“Narkomane”

“Trenge flere vakter”

Flere av de vi snakker med har et noe delt forhold til jernbanestasjonen. Samtidig som de snakker om jernbanestasjonen som fin, hvor de spesielt trekker frem Garcon som et bra og koselig tilbud, er det mange som forteller om utrygghet.

Enkelte jenter vi har snakket med på de ulike skolene forteller om ubehagelige situasjoner og uønsket oppmerksomhet fra menn/gutter. De går ikke nærmere inn på hva som har skjedd, men forklarer at dette ikke er uvanlig.

Ved en av skolene forteller en elev å ha vært vitne til selvskading inne på stasjonen. En annen forteller at han ikke lengre får lov til å være på

stasjonen, etter at det har vært flere hendelser av slåssing inne eller rundt stasjonsområdet.

Flere forteller videre at taxiene som står utenfor stasjonen kjører fort, og at de ikke alltid ser seg ordentlig for. De forteller ofte om hvordan taxiene trekker ned helhetsinntrykket av stasjonen, og at dette ikke er noe godt førsteinntrykk.

En elev oppsummerer det vi har hørt fra samtlige barn og unge fint:

“Alle taxiene gjør at det blir ukoselig og utrygt”

Park

“Lyset i Sørumparken slås på for sent”

“Det er for mørkt [i sørumparken]”

“Gjerdet i Vollaparken er fint, skaper et tydelig skille”

“Om sommeren er det litt skummelt ved kirkeparken”

Det forteller hvor viktig det er at det er godt belyst i parker og langs grusstier og snarveier.

Hva skaper trygghetsfølelse

“Færre biler gjør det tryggere å sykle og gå, det gir også mindre forurensning og er bra for miljøet”

“Flere lys langs gang- og sykkelveier”

“Mindre trafikk, vil gi en barnevennlig by”

“Flere skilt, slik at man kan finne frem igjen hvis en går seg bort”

Med en gruppe av elever ble vi sittende å diskutere hva som skaper trygghetsfølelse. Sammen med øvrig materiale som omhandler tema kan vi konkludere hva barn og unge mener skaper trygge byrom. De forteller at farger, belysning, åpent rom, synlige vektere, voksne og natteravnere, at det er rent og godt vedlikeholdt – at det ikke ser slitt ut, gir en følelse av trygghet og hvor de konkluderer at alt dette viktig i en god by.

Videre forteller de at det er viktig at det er færre biler, for det gjør det tryggere å sykle og gå. Og det er dessuten bra for miljøet. Og flere skilt, så man finner veien tilbake.

Undergangen ved Nitelva

Underganger

Undergangen ved Nitelva er et av bildene en kunne velge under bilde-aktiviteten. Dette bildet er blitt valgt en del ganger, hvor det alltid er valgt til som noe de ikke ønsker i Lillestrøm. Begrunnelsen er at det er dårlig belyst, og at det derfor virker skummelt. Et annet argument som trekkes frem er at de ikke liker at en ikke ser rundt hjørnet av undergangen.

“Undergangen ved elva er mørk og skummel”

“Her er det skummelt, de burde tette igjen”

Også undergangen under Fetveien i krysset ved Circle K og McDonalds trekkes også frem som en skummel undergang.

Mange av elevene har nevnt at de ønsker seg mer lys og gjerne farger i undergangene, da det oppleves utrygt å gå gjennom.

Området mellom broa og varemessen har også blitt trukket frem som skummelt. De forklarer at det er lite lys og en arbeidsbil som alltid står der.

Boligområder

Ved Vigernes peker en av elevene på et hus i nærheten av skolen. Eleven forklarer huset som skummelt. Flere av elevene henger seg på, hvor de forteller om folk som henger utenfor hele tiden, drikker øl dagen lang og røyker hasj. De forteller videre at de som henger der er skumle og snakker tull, og at de skremmer elevene med deres rare oppførsel. Her forteller de at de aldri går alene, og de bruker ord som “gale”, “skumle” og “narkomane” for å forklare hvem som bor/henger der. Konklusjonen blir derfor at de ikke liker “kommunale boligbygg” [deres egen forklaring på huset].

De trekker også frem flere hus i sentrumsområdet som skumle, fordi disse husene er slitte og det alltid er mørkt der.

2.2.3 Trafikk

"Bilene gjør det rotete"

"Det er forurensning"

Det er svært miljøbevisste elever som forteller om ulempene ved bilkjøring. Omtrent samtlige elever forteller om mye trafikk i Lillestrøm eller nevner svært trafikkerte byrom som eksempel.

"Vil ha mindre bilkaos"

"For mye trafikk i Lillestrøm"

"Det skulle vært mindre trafikk her"

"Det er litt dumt at det er så mye trafikk. Ikke så ille i Lillestrøm egentlig, men under arrangementer som SpillExpo, da er det umulig å komme seg frem"

Ved flere skoler fortelles det om mye trafikk rundt Vollaparken.

"Det er vanskelig å krysse veien, det er for mye trafikk"

Generelt om trafikk forteller flere at de syns det er for mye trafikk og for mange parkerte biler. Elevene mener at dette gjør at byrommene oppleves som rotete.

Buss

Vi spurte enkelte elevråd om hva som skal til for at de skal velge et annet fremkomstmiddel enn å bli kjørt til sentrum fra der de bor. Noen forteller at de sykler sammen med venner og familie til sentrum. Fra Kjeller forteller noen elever at det er dumt at de må gå/sykle rundt hele flyplassen og at det hadde vært fint å kunne krysse gjennom. Noen forteller at det er vanskelig å vite hvilken buss de skal ta og at de er usikker på om bussen går dit de skal, da det ikke står på bussen.

"Kan det ikke stå "kinoen" på bussen, så vet vi at den går til kinoen"

"Det skulle stått hvor bussen går, på bussen. Jeg vet jo ikke. 306, eller hva det er, det husker jeg ikke. Jeg

vet ikke hvor den skal. Jeg blir som regel kjørt"

Stortorget blir omtalt av enkelte barn som et område hvor de blir hentet av foreldrene sine etter bytur/ kino.

"Vi blir som regel kjørt til kinoen. Tar bussen en sjelden gang"

"Vi møtes som ofte hjemme hos noen og blir kjørt av foreldrene"

Inntrykket fra spesielt skolene Vigernes og Kjeller er at de færreste av dem tar buss i Lillestrøm. Videre får vi en forståelse av at mer oversiktlig og lettlest ruteinformasjon er noe som muligens kunne gjort det lettere for dem å ta buss.

Videre fortelles det at bussene ofte er fulle og kjører forbi stoppene fordi det ikke er mer plass. Derfor er de redde for å komme sent til skole og ettermiddagsjobb - noe som ofte skjer i rushtrafikken melder de.

"Ofte er bussen til Kjellervolla full"

"Kan vi få to-etasje busser? Det er jo bedre at de er dobbelt så høye enn dobbelt med busser"

"Flere må reise kollektivt, vi må få flere busser!"

"Skulle vært flere busser"

"Hater trafikken! Det er ille om morgenen og ille i rushtiden. Kommer ofte for sent på jobb kl. 16"

"Jeg må sitte lenge i kø før pianotimene på Lillestrømkorset"

En annen tilbakemelding fra elevene om bussene i Lillestrøm er at bussjåførene er dårlige til å stoppe hvis de ikke ser noen.

Det virker i stor grad som om at barna ikke tar buss. Enten blir de kjørt hvis de skal litt lengre, eller så sykler og går de i nærmiljøet. De forteller at de opplever det som trygt å sykle, men noen

Kommentarer om trafikk

"Alle tror Nordsnoveien er forkjørsvei - det er det ikke og bilene kommer fort"

"Det er utrygt på veien bak Kiwi (Kjeller)"

"Mer lys på grusveien langs Fetveien"

viser til at sykkelstiene egner seg best til "rask sykling" og at enkelte bruker adskilte gang og sykkelveier feil, og at dette er problematisk. Men alt i alt fortelles det at de liker det svært godt at det er adskilte gang- og sykkelveier/ sykkelfelt. Noen sier at de ønsker flere bilfrie gater og at dette vil gjøre gåing og sykling tryggere.

Parkering

"Parkeringsplasser er kaotiske og stygge. Vil ikke ha det midt i byen"

"Det er bra for kroppen å gå litt fra parkeringsplassen"

"Vil ha parkering utenfor sentrum, ikke fint å se på"

"Vil ha færre parkeringsplasser"

"Det burde være flere trær og søppelkasser på

parkeringsplasser. Det er ofte søppel der"

"Burde vært flere parkeringsplasser under jorda"

Til elevene har vi spurt hva de mener om stasjonsområdet, Alle virker å være positive til stasjonen - at den eksisterer, men når vi kommer nærmere inn på å snakke om detaljer, som taxiene, er alle enige om at det ikke fungerer. De forteller at taxiene foran stasjonen kjører for fort og at det ofte ikke ser seg for. De beskriver derfor området som utrygt og at det er ønskelig at taxiholdeplassen flyttes.

"Det er for trangt slik som det er nå"

"Skulle vært eget parkeringssystem for henting ved stasjonen"

"Lager kø og gjør det veldig trangt"

2.2.4 Estetikk og bebyggelse

71 av 89 (80%) elever mener at Lillestrøm er en fin by. Kommentarene til de som svarer ja, omhandler i liten grad at byen er estetisk fin, men at byen er trygg, at det er korte avstander, at det er mange folk, at det er godt miljø, at byen er passe stor osv.

De få som svarer nei til spørsmålet, svarer at den er fin, men det kunne vært pyntet mer – den kunne vært enda finere.

"Litt fin kun vært pynta mer"

"Kunne vært finere"

En elev kommenterer derimot med en knusende dom over Lillestrøms estetikk:

"Lillestrøm er en grå, kjedelig by med for mange høyhus"

Generelt oppfatter vi elevene som svært opptatt

av helhetsinntrykk – sammensetting av farger og symmetri. I gruppesamtalene kommer vi nærmere på tema estetikk, og det er flere som deler inntrykket av Lillestrøm som grått:

"Lillestrøm er mest grått og trist"

"De byggene som er i Lillestrøm er kjedelig, grå og firkantet"

Videre om byrommets estetikk kommer det mange ønsker om mer grønt, flere trær og blomster. Av mange fortelles det at grønt er rent. Et av bildene en kunne velge viser en boligblokk pakket med trær og busker på hver eneste balkong. En av elevene velger dette bildet som noe en ønsker seg til Lillestrøm og kommenterer valget slikt:

"For å vise at vi bryr oss. Lillestrøm kan bli et symbol for andre, det viser at vi er opptatt av miljøet"

Identitet?

Et av bildene en kunne velge viser et flyfoto av villabebyggelsen i Lillestrøm.

En elev begrunner valget slikt:

"Det er viktig at vi bevarer det, det ER Lillestrøm!"

En interessant observasjon er at å omtale høyhus som "Oslo- bygg" er noe som blir gjort ved flere skoler. og ved flere anledninger har det også blitt fortalt om hvordan dette ikke ER Lillestrøm – ikke en del av Lillestrøms identitet.

"Skal ikke være som Oslo, vil ha en egen by, en egen identitet"

"Bygger byen om til Oslo, det er for høyt og mye, rundt kinoen og kirken".

"Lillestrøm må ikke bli for moderne. Gamle bygg har sin egen sjarm, koselig med gamle trehus".

"Trehus gjør det litt koselig"

"Hvorfor skal vi bygge Oslo her?"

"De bygger om til at det blir Oslo"

"Det passer ikke i Lillestrøm, passer bedre i Oslo"

"Lillestrøm er en fin liten koselig by, ikke det!"

Et av bildene som elevene kunne velge er Doktorgården som står vis a vis jernbanestasjonen. Dette er et bilde som har blitt valgt enkelte ganger til noe ønskelig for Lillestrøm, hvor en av elevene forklarer valget slikt:

"Jeg tok det med fordi det er viktig at vi tar vare på historien".

Høyhus og småhus

En av elevene oppsummerer de nye byggene i Lillestrøm slikt:

"Det er for stor kontrast i Lillestrøm, det er verken koselig eller stilig"

Flere forteller om hvordan de nye byggene ødelegger villa-området, at det blir for stor kontrast mellom småhus og høyhus og materialer.

En annen forteller

"Det er greit at det bygges høyt men det må bygges der det er plass og det passer inn i forhold til resten"

Ved flere skoler har det blitt nevnt at de nye husene som bygges i Lillestrøm er kjedelige og at de har for lite variasjonen i høyder og farger. Noe som igjen trekkes frem generelt om byrom – et ønske om flere farger, ikke bare asfalt.

At Lillestrøm i dag har småhus med hager, har blitt trukket frem som svært positivt av mange. Flere trekker også frem viktigheten av å ha egen hage, blant annet for å feire bursdag i – men etter forslag om at offentlige områder som park kan overta slike funksjoner er de fleste enige om at gode og nære parker kan være like bra.

Ved de fleste skolene forteller de at de ønsker en blanding av småhus og blokker. At det kan bygges høyt i sentrum så trappes ned mot småhus. Ved flere skoler har et bilde av Hagebyen blitt valgt til noe de ikke vil ha i Lillestrøm, da de syns det tar for mye plass til å være privat eiendom. At det kan være slik utenfor, men ikke i byen.

De fleste av elevene vi har snakket med velger bilder av høyhus i New York som noe de ikke ønsker i Lillestrøm. Det er kommet flere kommentarer til slik type bebyggelse:

"For tett, ser rotete ut"

"Forurenset luft, bråkete"

"Det blir feil med høyhus som blokkerer for den gamle bebyggelsen i Lillestrøm"

"Hvorfor vil noen bo med utsikt inn i nabobygningen?"

"Ser stressende ut"

"Det skygger veldig. Blir for mye skygger der vi leker"

"Hvis det blir slik i Lillestrøm, så flytter jeg"

"Det rives mye fine hus for å få plass til store bygg"

"Det må ikke bli slik som dette"

Men noen elever har kommentert at det er fornuftig å bygge høyt når det skal flytte så mange mennesker hit.

På en av skolene velger en elev et bilde av skyskraperne i New York, hvor han velger bildet som noe han vil ha og begrunner valget med at det er kult med skyskraperne. Dette skaper høylytt diskusjon da flere er sterkt uenig at det er kult med høye bygninger. De anklager gutten for å vil bo i storby, så da får han flytte dit i stedet for å ødelegge Lillestrøm. Gutten viser igjen til bildet hvor det er parker i mellom skyskraperne og sier det er kult hvis det er slik - parker i mellom. Flere blir enige, det kan fungere hvis det er parker i mellom.

Dette bildet blir valgt av en annen elev som også velger bildet som noe han vil ha, men argumenterer ikke for skyskraperne, men for parkene i mellom blokkene.

Gågata/ Sentrum

"Gågata er det fineste med Lillestrøm"

"Koselig med julelys, men det burde være flere koselige utesteder etc."

"Det er veldig bra [i sentrum], men skulle vært pyntet hele året og ikke bare om sommeren og før jul. Det blir så veldig grått og kjedelig om høsten og vinteren"

Gågata i Lillestrøm sentrum

Flere trekker frem at gågaten i Lillestrøm er fin, og spesielt til julen. Men at Strømmen er mer spennende både i utvalg og estetikk. Det er lite å gjøre, og det er heller ikke så estetisk fint eller spennende i Lillestrøm sentrum.

"Mye som skjer der (Strømmen). Det er lite av det i sentrum. Vi drar til senteret og går bare rundt. Strømmen skjer det mer, forskjellig som skjer der – fint pyntet"

Vi spør om pyntingen i gågaten, men elevene svarer da, at det alltid er det samme, aldri noe nytt. Under bildeaktiviteten ser vi på bilder av andre byer, ulike typer byrom og estetiske kvaliteter. Blant annet er det bilder av flere torg, hvor det på ett bilde er avbildet et torg hvor det er malt striper på bar asfalt (Superkilen i København). Dette er noe som er blitt valgt på samtlige skoler, og en elev begrunner valget slik:

"Veldig annerledes, [Det er] kunst. Gjør at vi virker mer åpne, litt sånn – "velkommen til Lillestrøm"

Dette med å virke mer åpne og litt sånn "velkommen til Lillestrøm", er også en diskusjon som har vært noe gjennomgående i prosessen. Et av bildene viser også graffiti, noe som alltid har blitt valgt og til en mulig overraskelse blir det også alltid sagt – "det må være organisert!". Hver gang har det blitt en diskusjon om det er hærverk eller kunst, og konklusjonen er alltid at det er kunst hvis det er organisert og gjort ordentlig.

Samtlige skoler har valgt bildet av graffiti, og ofte foreslått som en mulighet til å vise frem noe unikt, skape en attraksjon.

"Husene her er kjedelige. Kunne vært flere slik som kanariveggen. Hvis vi skal ønske folk velkommen som

vi sa, skulle det vært mer liv her – et slags event"

I en av undergangene i Lillestrøm er det blitt malt en svane på veggen noe som ble trukket frem av en av elevene som positivt, da det ble mer spennende å gå der. Ved nesten alle skolene blir det foreslått at det burde være en egen vegg i Lillestrøm hvor det er lov å tagge, og at det på denne måten blir mindre tilfeldig og stygg tagging – det blir kunst og det blir et fint ungdomstilbud.

Et av bildene viser nettopp en tunnel som er full av graffiti, dette blir ofte valgt, men både som noe de ønsker og ikke ønsker i Lillestrøm. Noen syns et slik område ser ut som et område hvor det henger narkomane, mens andre mener det er kult og en bra plass for å ta selfier. Igjen kommer vi til diskusjonen om graffiti er kunst og til konklusjonen om at det kan være det og at det må være et organisert opplegg for å unngå stygg graffiti og hærverk.

"Kult med så masse farger, kult å ta bilder/ selfier der. Men det skulle vært organisert, en som passer på, sørget for at det ikke ble tagget stygge ting og at det var en plass hvor alle kunne komme og at det ble utdelt spraybokser der"

Diskusjonen gikk videre til muligheten om å holde et kurs og de kommer med forslag til hvor en slik taggevegg kunne vært: - i undergangen ved stasjonen eller på en husvegg i sentrum.

"Det kan bli en attraksjon - noe som viser oss frem"

I diskusjonen om sentrum kommer elevene også med kommentarer om tomme lokaler i sentrum

"Som om ingen vil ha de, det er lite attraktivt"

En elev kommer med spesifikk kritikk mot blomsterkassene i byen:

"Det er bestemor blomster! Det gjør det bare enda mer grått og kjedelig. Vannfontener eller statuer er kulere enn bestemor-blomster"

Et av bildene som ofte ble valgt som noe de ikke ønsker i Lillestrøm, er et bilde av et stort tomt

asfaltert torg. Men ved en av skolene ble bildet valgt som noe eleven ønsket, hvor kommentaren fra eleven var:

"Åpen plass, det er bra! Her kan man gjøre mye, så det ikke ser så kjedelig ut. Lage striper på asfalten hvor en kan leke! Få farger på veggene! Planter!"

Stasjonsområdet

"Man burde bli ledet mot gågaten, det blir man ikke i dag"

"Ikke noe godt førsteinntrykk"

"Når man kommer føler man seg ikke velkommen. Det burde være mye mer farger"

"Garcon burde vært mer tilgjengelig"

Om området rundt stasjonen på nordsiden mener de at det kunne vært mer farger og blomster og færre taxier. Området omtales ofte som grått og kjedelig.

Videre forteller enkelte elever at det er fint at Portalen ikke er firkantet og at det er fint med form og farge. Derimot omtaler flesteparten Portalen som "danskebåten" og kaller det også for et "Oslo-bygg".

"Portalen er for høyt, det oppleves som om byggene detter ned"

"Det er tett ved Portalen, men det går fint, for det er jo ingen der"

"Portalen vart ikke bra"

"Ser ut som en båt"

"Ser malplassert ut"

Ved en av skolen blir det spurt avslutningsvis om det er noen som har noe mer på hjertet. En elev gir klar beskjed:

"Bruk pengene på å gjøre det koselig i byen i stedet for å bruke pengene på kunst"

2.2.5 AVSLUTTENDE KOMMENTAR

Om Lillestrøm er en bra by å vokse opp i var et av de spørsmålene som fikk høy oppslutning på "ja". Kommentarene her er at det er et godt og trygt miljø i Lillestrøm. At det er lett å få venner og bli kjent med andre, fordi byen er så liten er alle bekjente. Dette er de samme kvalitetene som mange svarer til spørsmålet om Lillestrøm er en fin by. At det er et godt miljø, at byen er liten men passe stor. At det er mye kunst, snille folk, at det er trygt og mange å være sammen med.

De få som har svart "nei" og kommentert, forteller at Lillestrøm er kjedelig, det er for mange biler, at det er mye alkohol og at det er mange som begynner å røyke.

Til spørsmål om de vil bo i Lillestrøm som voksen, er det kun 34 som svarer ja. Noe av dette er nok ideen om å komme seg ut og vekk, så noen av de 45 som svarer nei kan nok grunnes i det. Det er samtidig flere som igjen svarer, at det er kjedelig i Lillestrøm, at de vil oppleve mer.

Enkelte svar er verdt å merke seg:

"Det er lite arbeidsplasser her"

"Det er alt for dyrt, for alt for lite"

Og et svar som igjen kan trekkes til "det kjedelige Lillestrøm":

"Som pensjonist vil jeg bo sentralt"

Til spørsmålet om de vil at deres barn skal bo i Lillestrøm var det kun 27 som svarte ja. De grunner svarene i at de selv føler seg trygge her, at det er lett å bli kjent med andre og at det er en god og fin by.

"Ja, det er en fin by med mange små hus"

Noen av de som svarer nei, er igjen tilbake i sporet om at Lillestrøm er kjedelig. Enkelte begrunner svaret i at de selv ikke vil bo i Lillestrøm, eller at det er bedre å vokse opp/ mer å lære – utenfor byen.

Men det er viktig å tenke om det kan være en sammenheng mellom hvorfor mange svarer at de

Trehytte i hagebyen

ikke ønsker at deres barn skal bo i Lillestrøm og hvor mange som svarer at det er for få parker, lekeplasser og steder å henge på fritiden - at det er kjedelig i Lillestrøm.

Ved en av skolene blir det diskutert hva som skal til for at de vil bo i Lillestrøm som voksen. Elevene oppsummerer:

- Mer aktiviteter
- Flere jobbtillbud, slik som det er i Oslo.
- Koselige steder å henge, slik som et koselig torg.

For ungdommene er det ikke noe naturlig møtested for dem i byen. Det er ingen tilrettelagte steder for dem å møtes for å gjøre lekser, henge med venner, gjøre aktiviteter – ungdommelige ting. For dem er de naturlige møtestedene Bislet kebab, Burger king, Strømmen storsenter og Lillestrøm Torv. De legger ikke igjen penger her, de drar ikke dit for å spise eller shoppe – men fordi disse stedene er de steder som "tillater" at de bare henger.

De ønsker seg ikke nødvendigvis en ungdomsklubb, men gjerne en kafe for ungdommer. De ønsker seg parker, klatrehaller og "høyt og lavt". Mest av alt ønsker de seg lavt hengende frukter som runde benker, ping-pong bord og volleyballbane. Uten at dette blir sagt, kan en lese mellom linjene at de unges ønsker handler om å føle seg velkommen. Og det å føle seg velkommen, handler i stor grad om å ha steder å være.

3.0 LILLESTRØM VIDEREGÅENDE SKOLE

Vinteren 2019 besøkte vi elevrådet ved Lillestrøm videregående skole. Ved bruk av ulike metoder fikk vi et innblikk i de unge voksnes meninger om byen Lillestrøm, både i nåtid og fremtid. Vi har snakket om parker, og oppholdssteder i fritiden. Om fine og stygge steder. Om trygge og utrygge steder. Om sykkel, gange og bil. Om høyhus versus småhus. Om estetikk, tilbud og tilrettelegging i byrom.

3.1 METODE

Ved Lillestrøm videregående skole snakket vi med 9 elever fra elevrådet. De hadde selv mulighet til å stille med hele 40 elever, men da vi kunne hadde en time til rådighet og liten kapasitet i administrasjonen, responderte vi at vi kun hadde kapasitet til femten elever – hvor da ni hadde anledning.

Igen fungerte opplegget godt, og samtalene med elevene var svært informative. Det var synd vi hadde så liten tid, for både vi og elevene hadde svært godt utbytte.

Noe som må nevnes er at Lillestrøm vgs. har svært mange elever som ikke er fra Lillestrøm. I denne gruppen var det kun to elever som var fra Lillestrøm. De hadde likevel god kjennskap til byen og deres svar om bruk av og tanker om byen er likevel svært interessante.

I dialogmøtet med elevrådet fra Lillestrøm videregående skoler er det brukt flere metoder for innhenting av data, hvor materialet som har blitt samlet inn ble behandlet kvalitativt. Målet

var å undersøke hvordan Lillestrøm oppleves av denne aldersgruppen samt hva de tenker om utviklingen fremover.

I likhet med foregående møter stilte vi elevene ja og nei spørsmål. Da dette er en noe eldre aldersgruppe er derfor enkelte spørsmål omformulert eller lagt til.

At vi fikk snakket med så få i denne aldersgruppen, hvor enda færre var fra Lillestrøm, gjør materialet tynt og derfor ikke representativt. Det er synd at denne viktige aldersgruppen blir underrepresentert i denne medvirkningsprosessen.

Datamaterialet er derfor på ingen måte holdbart for en kvantitativ analyse. Men innad i denne gruppen var holdningen ganske konsistent, da det var noen temaer og holdninger som gikk igjen hos alle informantene. Vi velger likevel å presentere denne kvalitative undersøkelsen som et innblikk i denne aldersgruppens meninger om Lillestrøm i dag og deres tanker om fremtiden.

OPPSKRIFT PÅ GOD MEDVIRKNING FOR UNGE VOKSNE

1. Introduser hvem dere er og hva dere skal gjøre i dag og hvorfor.
2. Gjør rommet klart før elevene kommer inn. Heng to store papirark på veggene og sett sammen gruppebord med kart og bilder. Den ene arket markeres med nei, den andre med ja. Hver elev får utdelt tusj. Under denne aktiviteten skal hver elev stå i midten av rommet, og dere stiller ja/nei spørsmål.

Elevene går så til det arket de mener svaret på spørsmålet, for så å skrive en kort kommentar/ stikkord om hvorfor de svarer hva. Oppfordre elevene til å utdype svaret, men det viktigste er at de skriver tallet som tilhører spørsmålet, slik at dere etterpå kan se hvor mange som svarte ja og hvor mange som svarte nei.

3. Del så elevene i to grupper. Gruppene går til hvert sitt bord med flyfoto i A0 av byen/ stedet, samt ulike bilder av byrom, gatestruktur og bygninger samt ulike fritidsaktiviteter.

På dette bordet skal det utføres et slags barnetråkk. Snakk med elevene om hvor de går, hvor det er fint, hvor det er stygt, hvor det er trygt. Hvor de henger, hvorfor de henger der. Hva de savner, hva de liker o.l.

Hver elev velger seg fire bilder. To bilder som viser noe de absolutt ikke vil ha i sin by/hverdag og to bilder som viser ting de ville ha. Hver elev forteller så hvorfor de har valgt disse bildene. Oppfordre elevene til diskusjon. Still spørsmål som "syns du det er slik der du bor i dag?", "hvorfor vil du ikke ha det slikt?", "hvorfor vil du ha det slikt?" osv. En slik tilnærming skaper god dialog om nåværende og ønsket estetikk og kvalitet i byrom og omgivelser. Samt eksisterende og ønskelige ungdomstilbud.

4. En avsluttende aktivitet: sett klistremerker på et nytt kart av byen/stedet i A0. Hver elev får tildelt et klistremerke med hjerte og et klistremerke med perle. Hjertet indikerte deres favorittplass og perlen et sted som de synes er byens/stedets "perle" - et sted de vil vise frem.

Metoden er en videreutvikling av metoden brukt i dialogmøtene med barn og unge. For mer informasjon om planlegging, gjennomføring og behandling se side: 41-43.

3.2 ANALYSE

Tiltross for kort tid og få elever, fikk vi svært gode samtaler om dagens Lillestrøm, om hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Hva som er fint, trygt, stygt, utrygt. Hvor de er, og ikke er, og hvorfor.

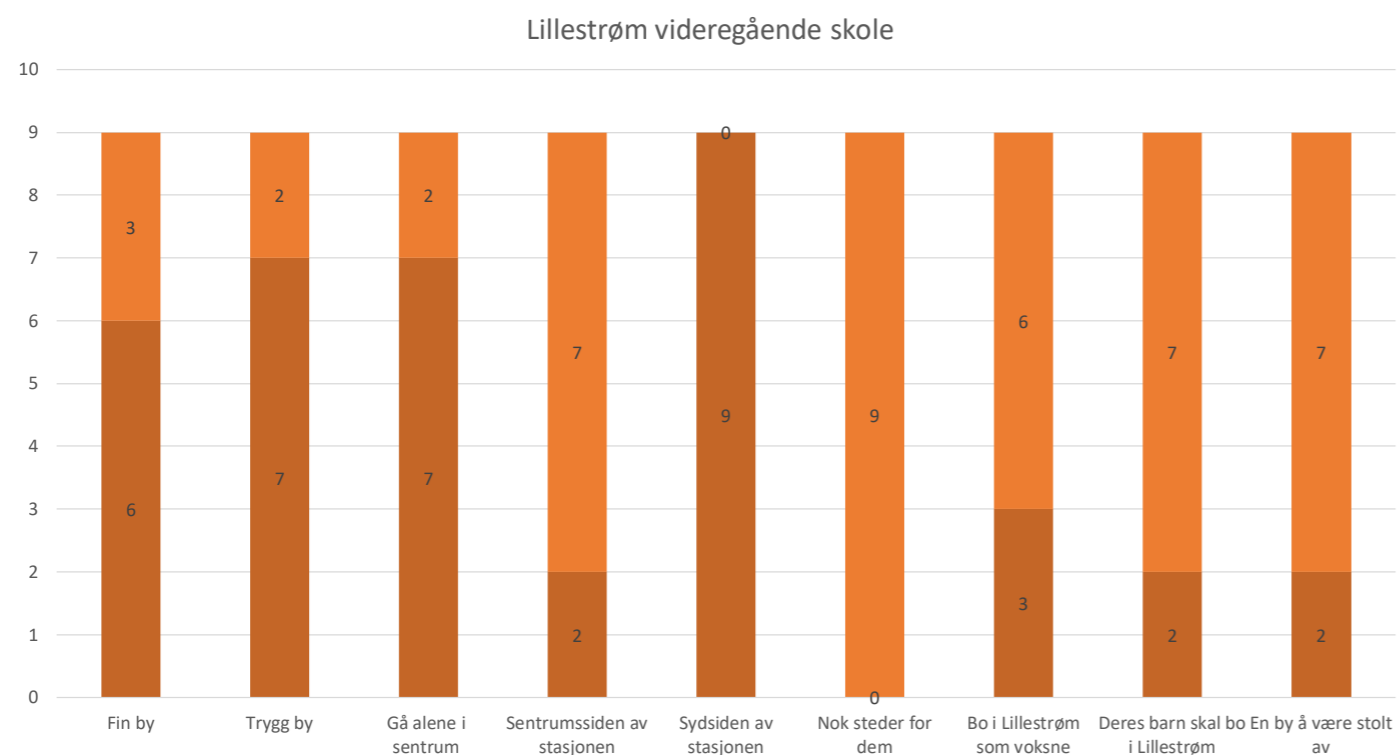
I likhet med alle andre informantgrupper ble vi svært paffe over elevens kunnskap om byutviklingen i Lillestrøm, og deres vokabular og engasjement. Igjen er det tydelig at byutvikling, og spesielt boligbebyggelse er noe som prates om i hverdagen.

Analysen er delt inn etter de områder/ temaer som elevene selv har trukket frem. I første delkapittel vil vi se nærmere på hva de mener om byen estetikk, hvor de er og hva de mener om ulike byrom.

I neste delkapittel vil vi se på trafikk, trygge og utrygge byrom, og hva som skaper trygghetsfølelse.

Til slutt blir det et innblikk i hva de mener om fremtidens Lillestrøm.

Gjennomgående i analysen vil resultatene fra Ja-nei aktiviteten refereres til.

6 av 9 mener at Lillestrøm er en fin by.
 7 av 9 mener at Lillestrøm er en trygg by.
 7 av 9 tør å gå alene i sentrum kveld/natt.
 2 av 9 syns det er et godt førsteinntrykk på sentrumssiden av stasjonen.
 9 av 9 syns det er et godt førsteinntrykk på sydsiden av stasjonen.
 0 av 9 mener det er nok steder å være for deres aldersgruppe på fritiden.
 3 av 9 har lyst å bo i Lillestrøm som voksen.
 2 av 9 vil at deres barn skal bo i Lillestrøm.
 2 av 9 mener at Lillestrøm er en by å være stolt av.

3.2.1 Byens estetikk

"Generelt er dette en fargemessig død by"

Om byens estetikk har elevene svært mye på hjertet. De holder ikke tilbake og er ikke redd for å si hva de mener. En samlet oppfatning er at Lillestrøm fremstår som lite innbydende. Ser vi på resultatene fra ja/ nei- aktiviteten ser vi at 6 av 9 sier at Lillestrøm er en fin by. Likevel preges samtalen rundt bordet i stor grad av hvordan Lillestrøm ikke er en fin by.

I kommentarene fra ja/nei aktiviteten skriver de som mener at Lillestrøm er en fin by:

"Koselig med gågate, moderne bygninger osv."

"Et fint beboelig område. Lite tull i Lillestrøm!"

"Mange fine områder"

"Koselig sted med mange fritidsmuligheter og andre tjenester"

"Ja, bra videregående skole. Veldig bra med omliggende grøntarealer som Nebben og Nitelva. Ikke bygg ut så disse blir borte!"

"Fine muligheter for barn å leke. Sentralt plassert"

"Ja, fordi det er trygt og et godt miljø"

De som mener at Lillestrøm ikke er en fin by skriver:

"Nei, det er altfor trangt og alt for få grøntområder og steder å henge"

"Både ja og nei. For øvrig nei pga. mye trafikk. Vil ha en ryddig by, en grønn by"

"Byen har potensiale, men den mangler liv. Færre industribygg, flere fargerike hyggelige bygg"

Som vi kan se i kommentarene er det ikke helt enighet om Lillestrøm er en fin by, og noe av uenigheten ligger nok også i tolkningen av spørsmålet som vi også kan lese i svarene. Noen svarer om det estetiske, mens andre svarer om trygghet og det opplevde.

Utsikt fra sykkelhotellet

Som vi også skal komme tilbake til senere preges samtalen av at Lillestrøm ikke er en fin by, fordi de mener at det er for mye trafikk og for lite liv, for lite å gjøre.

Det vi ser er at elevene er opptatt av de gamle husene og synes de er fine. De er samtidig positive til fortetning og sier mye fint om de nye byggene, men det er en ting som er noe gjentakende negativt; for stor kontrast mellom eldre bebyggelse og ny og ikke-aktive første etasjer.

"De er ikke tilpasset det gamle"

"Dårlig tilpasning til eldre hus"

"Mange moderne og fine bygg, men det skulle vært kafè eller noe vi kunne brukt i 1. etg."

Til spørsmålet om det er et godt førsteinntrykk på sentrumssiden av stasjonen var det kun to som svarte ja. Kommentarene deres var:

"Nja, usikker. Det er en fin oversikt over byen, men det er verken noe positivt eller negativt. Kanskje nei fordi at det lukter nikotin rett utenfor og at det er en del trafikk"

"Det gir et relativt godt inntrykk men jeg skulle hatt det litt grønnere og stasjonen er ikke veldig fin utvendig"

Selv om de svarte ja ser vi i kommentarene at de synes det lukter nikotin, at det er en del trafikk, at det gjerne skulle vært grønnere og at stasjonen ikke er så fin utvendig.

De som svarte nei, kommenterte:

"Nei, ser litt jalla ut med bygningsarbeidet, kebabsjappe og annet rart"

"Både og. Veldig mange biler og mye trafikk ved taxiene. De bygger en del og det virker litt kaotisk. På en annen side er det kort vei til bussterminal og man ser det er en "rolig" by. Bra med sykkelstativer og skilt"

"Nei, første man ser er mange biler og taxi + kebabsjappe"

"Det kan til tider være veldig travelt, virker lite spennende og mangler bygninger og attraksjoner som fanger blikket"

"Nei, det man ser er bilvei og en kebabsjappe. Trist stemning og dårlig førsteinntrykk. (Som jo er veldig viktig for en by). En ting som er hyggelig er de gamle, gule bygningene, de gir liv"

Oppsummert forteller de negative kommentarene at taxier på tomgang som gir dårlig luft og som sammen med kebabsjappen gir et dårlig førsteinntrykk. Flere mener at det heller skulle vært en grønn fin park som ga førsteinntrykket byen. De mener det er bra at det er bussterminal rett ved siden av, men savner benker i området hvor en kan sitte å ta kaffe og prate.

Vi stilte samme spørsmål om motsatt side av stasjonen. Her var alle enige om at sydsiden gir et godt førsteinntrykk:

"Ja ser langt finere ut. Er nyere og er langt mer "luftig", man føler seg liksom ikke skvist sammen"

"Både og. Det er mye finere enn på andre siden, med nyere asfalt, mer oversikt og mye mindre trafikk. Fint med butikk, sykkelhotell og flere skilt i det man kommer ut av stasjonen. Og hotell da"

"Åpent, benker, blomster, ikke så mye trafikk. Moderne og fint hotell rett ved, mye bedre enn et trafikkert kryss"

"I hvert fall mye bedre. Noe av det første man ser er dette sykkelhotellet – fremstår dermed som miljøvennlig og praktisk"

"Ja. Mer moderne og har ikke like mange røykere som på andre siden. Mindre trafikk og åpen plass med benker man kan sitte på"

"Bra inntrykk. Fint sykkelhotell og mye fine nye bygg. Har ikke så mange stygge "industribygg"

"Denne siden er i stor grad mer moderne og ren i"

motsetning til den andre"

"Denne siden virker mer moderne, roligere og er finere å se på enn nordsiden + det er et godt utvalg av tjenester og butikker"

"Ja, det er mye som er lett tilgjengelig. Fint med sykkelhotellet. Det er tross alt en by så det er flott med høy fortetning"

Den klare "vinneren" av beste førsteinntrykk er sydsiden, hvor argumentene er moderne bygg, mindre trafikk, sykkelhotellet som gjør at byen fremstår som miljøvennlig og benker og butikker som innbyr til opphold.

3.2.2 Park og fritid

Park

"Ingen parker i sentrum med sitteplasser og gress osv. Volla er en grusbane"

Ved gruppebordet spurte vi om de brukte parkene i Lillestrøm, hvor svaret fra en av elevene var:
"Finnes det i Lillestrøm?"

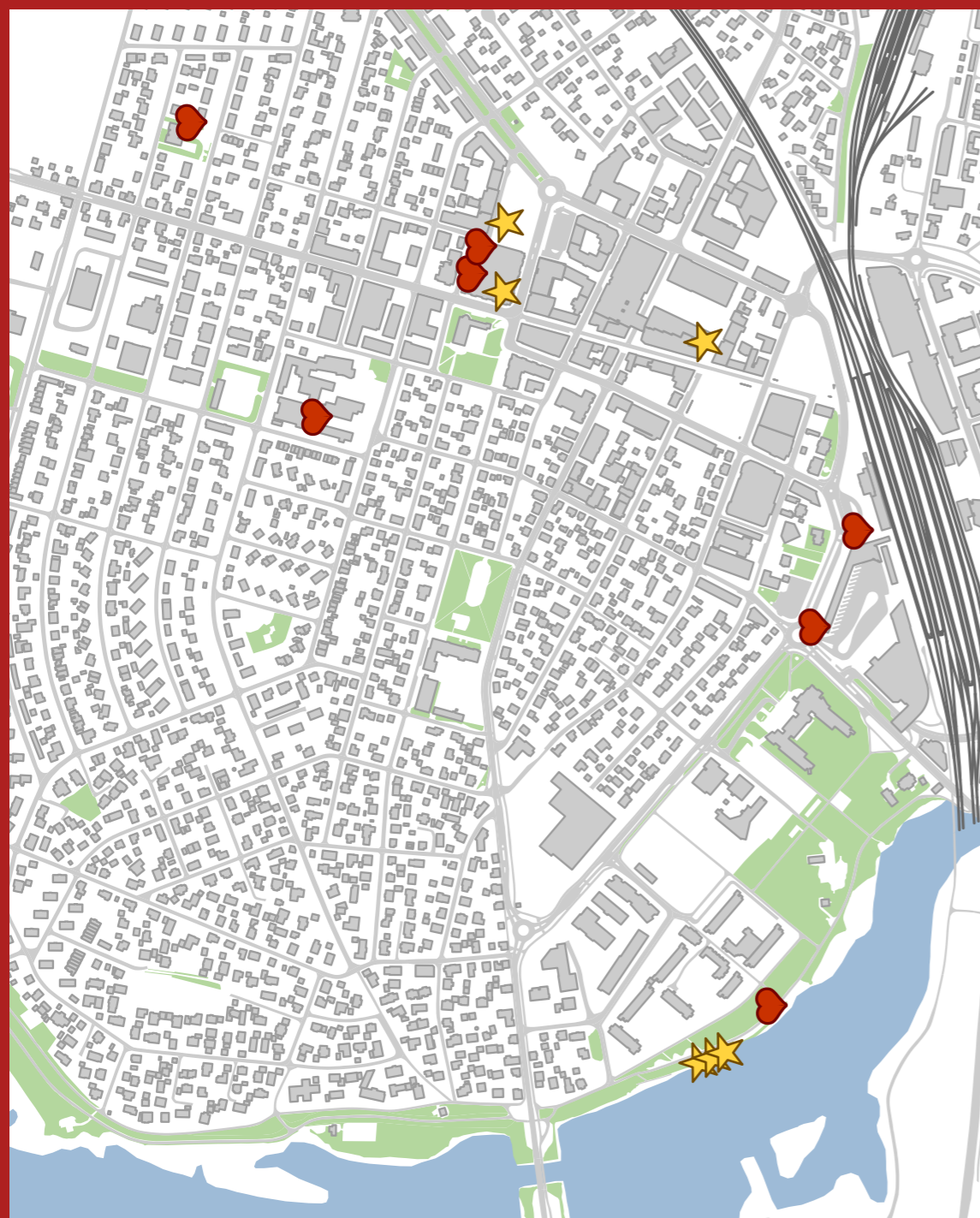
De forteller videre at de ikke bruker Vollaparken, denne anser de som barna sin, i den grad de omtaler Vollaparken som en park.

"Vollaparken er bare en grusbane"

Det samme sier de om Kirkeparken – at de ikke anser den som en park. At det kun er et sted de går i gjennom, De forteller at begge parkene har altfor mye støy fra trafikken og at de derfor ikke anser det som steder å være. Vi spør også om de noen ganger spiser lunsjen sin ute, men igjen svarer de at det er ikke noe egnet sted for dette – det er jo ingen benker.

"Trafikkerte veier, ingen benker, bare støy"

De svarer derimot at Rådhusparken/ området langs Nitelva er en park, og at de bruker den ofte. Så ofte, at det nærmest blir en konkurranse om å få sitte inne i et av uthusene som står langs elven, for igjen – det er mangel på benker

Fra hjerte og perle aktiviteten. Hos denne aldersgruppen er hjertene og perlene plassert i Elveparken, torvet og kinoen/Stortorget, samtl bussterminalen og stasjonen, sin egen skole og en privat adresse.

i området. Som vi ser i kartet til venstre er det hele tre stjerner (det stedet de ville vist frem) i rådhusparken.

Vi spurte elevene om hva som utgjør en park, de svarer at den er litt avsidesliggende, at det ikke er trafikk som du kan høre, at det er rolig, ikke bare for gjennomfart og at det er benker.

"Asfalt og grus ødelegger naturopplevelsen"

Elevene forteller at de ønsker seg bedre gress utenfor deres skole slik at de kan sitte der.

Fritid

Vi spurte elevene i ja/nei-aktiviteten om det var nok steder for deres aldersgruppe å være på fritiden. Her var alle enige om at det er det ikke. Ingen svarte ja. Kommentarene var:

"Det er et par kafeer, men de er enten for små eller bråkete. Jeg har hørt flere si at det skulle vært et bibliotek i Lillestrøm. Et sted man kan gjøre lekser og henge"

"Det er ikke så mye utvalg. De fleste er på nattklubb i helgene, men det burde vært andre steder å samles i hverdagen, f.eks. et bibliotek som ville vært svært nyttig for flere ting. Ellers kanskje flere steder/kaffebarer der det går an å sitte å gjøre lekser. Ellers er det fint med treningssentre, men kanskje en flerbrukshall til?"

"Det er lite utvalg av tilbud for personer i vår aldersgruppe, det er bare et par treningssentre, mangler ordentlig bibliotek og idrettsanlegget ligger langt unna sentrum. Senteret er heller ikke imponerende"

"Det er altfor lite. Det er en grunn til at alle fester i Norge skjer hjemme. Vi har flere ganger diskutert hjemme "hvor i huleste er det ungdomsdiskotek?"

"Jeg kommer fra en veldig flerkulturell familie og har bodd i forskjellige land. Ut av de landene er Norge, og dermed også Lillestrøm det dårligste landet når det gjelder ungdomsaktiviteter, spesielt når det gjelder å ha det litt ordentlig "gøy"

"Nei, mange i klassen mener at det ikke er ungdomslokaler [understreket] eller gode idrettsplasser for basketball f.eks."

"Nei, ingen fritidsklubber (som jeg vet om) i så fall er det altfor dårlig informasjon. Heller ikke noe bibliotek"

"K12 er for lite, for dårlig utstyr. Bra med 20 kr middag! Dyrt med kino. Ingen fritidsklubber"

"Det er aldeles dårlig utvalg av lokaler eller tilbud til ungdommer i den øvre aldersgruppen. Treningssteder og fast food chains, thats it! Dårlig kombinasjon i tillegg"

"Skikkelig bra i Lørenskog! I Lillestrøm har liksom ungdommer kun kebabsjappene og kafeene å henge på"

Det er altså et stort ønske om bibliotek og/ eller et ungdomslokale som en kafe, et sted for å gjøre lekser eller bare henge. Deres enstemmighet over manglende tilbud viser seg også i diskusjonene rundt gruppebordet. De forteller at de bare går rundt eller at de drar hjem etter skolen – fordi det er for dyrt å være på kafe, som de mener er deres eneste alternativ. De etterlyser igjen bibliotek og gratis tilbud og lavterskel aktiviteter som ping pong og basket.

"Jeg drar hjem etter skoletid, det er for dyrt å henge på kafeer"

"Jeg har ikke penger til å finne på noe i Lillestrøm"

De forteller videre at de skulle ønske det var bedre svømmetilbud i Lillestrøm. Hvor de viser til at det er basseng ved to skoler i Lillestrøm, men at disse er overkløret og har verken innbydende basseng eller garderobe.

Noe som ble nevnt av flere av elevene er tilbudene i Lørenskog – Ta inspirasjon fra Lørenskog!

3.2.3 Trafikk/ trygg by

7 av 9 elever mener Lillestrøm er en trygg by og tør å gå alene i sentrum kveld/natt. I samtale rundt bordet er det ikke snakk om Lillestrøm som et utrygt sted. De oppsummerer Lillestrøm som et trygt og lite sted, hvor det er fint å være og det er lite trøbbel. En elev forteller at han er stolt av miljøet i Lillestrøm, at det er inkluderende og trygt.

Når vi spør om gågata og ubehagelige opplevelser, fortelles det ikke om opplevelser som har gitt utrygghet, men kun observasjoner som:

"I gågata er det bare fulle folk fra Martins"

De omtaler altså ikke det som en ubehagelig opplevelse, kun en observasjon. De sier at i Lillestrøm er det lite kriminalitet og narkotika. De forteller at det er synlig politi i gatene om kveldene og mange sikkerhetsvakter på stasjonen.

Et interessant funn er at i spørsmål og samtaler rundt Lillestrøms trygghet er det ikke situasjoner med mennesker de forteller om – det er trafikk. Men også her er samtale i stor grad preget av at det oppleves trygt. At det er sikre veier med lave fartsgrenser og tydelige skiller mellom gågate, sykkelvei og bilvei.

Ikke alle er enige om dette. Noen sier at det bør være bedre markerte sykkelveier på vinteren, med eksempelvis kantstein som et fysisk skille mellom sykkel og bil, og gjerne med eget trafikklys for syklister. Det fortelles videre at bilister ofte ignorerer sykkelfeltene og at fotgjengeroverganger ikke er tydelig nok markert.

En elev svarer tvert imot på spørsmålet om lillestrøm er en trygg by:

"Generelt en trygg by, men med tanke på veier osv. er veiene alt for trange og uoversiktlige, kan føre til bil- og personskade ved ulykker"

Deres største bekymring angående trafikk er i hovedsak Co2-utslipp og støy. Men en viktig tilbakemelding fra elevene er det er alt for mye trafikk i Lillestrøm. De forteller blant annet om halvtimes forsinkelser for å komme til stasjonen med buss.

3.2.4 Fremtid

Kun 2 av 9 vil at deres barn skal bo i Lillestrøm og 3 av 9 vil selv bo i Lillestrøm som voksen.

At det var noe lave scorere er ikke så rart med tanke på at det kun var 2 av 9 elever som var fra Lillestrøm selv. Men argumentasjonen til hvorfor de vil og ikke vil, er uansett interessant. De som vil bo i Lillestrøm selv som voksen argumenterer med byens sentrale beliggenhet og gode utvalg i kulturliv samt at det er en trygg og fin by. Tryggheten er også hovedgrunnen til de som kunne tenkt seg at deres egne barn bor i Lillestrøm. Men igjen tas mangelen på lekeplasser og fritidsaktiviteter opp. Den ene som svarer ja, legger det som kriterium at det må komme flere før hen eventuelt velger å bosette seg her.

De som sier at de ikke vil bo i Lillestrøm og heller ikke at deres barn skal bo i Lillestrøm argumenterer med for lite kulturtilbud, for lite grøntområder, for lite lekeplasser. For mye trafikk og støy.

"Sett bort i fra potensielle endringer, er dette en by jeg absolutt ikke vil oppholde meg i framover. Vil dermed ikke oppdra barna mine her heller"

Brygge i Rådhusparken

3.3 OPPSUMMERING

I likhet med dialogen med barn og unge er det også tydelig at denne aldersgruppen viser til et svært manglende tilbud for dem. De forteller at med mindre de har penger å bruke på cafe eller på en kebabsjappe, drar de hjem etter skoletid, for det er ikke noe for dem å gjøre som ikke koster penger.

Heller er det ikke noen steder forutenom rådhusparken som innbyr til opphold (før skaterparken). De etterlyser benker og gressplener i sentrumsparkene og gjerne utenfor sin egen skole slik at de kan gjøre lekser eller spise lunsj ute.

I motsetning til de fleste andre informantgrupper, skiller denne gruppen seg ut ved at mesteparten omtaler de siste års byutvikling positivt. Hvor eksempelvis området syd for stasjonen, som har fått hard medfart fra andre informantgrupper samt i sosiale medier, blir omtalt av denne aldersgruppen som moderne og innbydende. Men i likhet med den gjennomsnittlige kommentaren om byutviklingen, er de enige om at byggene er dårlig tilpasset småhusbebyggelsen, og at de ønsker seg flere farger.

4.0 DIALOGMØTER

15. januar 2019 dialogmøte med ulike interessegrupper om byutvikling.

29. januar 2019 dialogmøte med inviterte fra Eiendomsforum og Næringsrådet om byutvikling.

I dialogmøtene diskuterte vi ulike byrom, dagens situasjon og ønsket utvikling.

4.0.1 Metode

Prosjektansvarlig hadde hovedansvaret for å planlegge og gjennomføre dialogmøtene. Hun utviklet metoder og hadde hovedansvaret for å utarbeide analyser og rapporter.

Under dialogmøtene er det brukt flere metoder for innhenting av data, hvor materialet som har blitt samlet inn ble behandlet kvalitativt. Målet var å undersøke hvordan byutviklingen i Lillestrøm oppleves av de ulike informantgruppene, informere om byutviklingsplanen, samt åpne for fremtidig dialog.

Gjennomføring

Under begge dialogmøtene presenterte prosjektleder Lena Hammer foreløpig utkast av byutviklingsplan. Videre hadde vi under begge dialogmøtene invitert eksterne foredragsholdere for å sette tankeprosessen rundt byutvikling i gang før vi startet med aktivitetene. Under dialogmøtet med interessegruppene var det forsker og professor Per Gunnar Røe som i sin presentasjon stilte spørsmål om regionbyen er sosialt bærekraftig.

På dialogmøtet til Eiendomsforum og Næringsrådet var det arkitekt og fagansvarlig ved Bylivssenteret Øystein Bull-Hansen som innledet med et spennende foredrag om forholdet mellom kommuner og utbygger.

Så startet vi med ja/nei- aktiviteten som vi også hadde gjort med barn og unge. Spørsmålene var noe moderert til de ulike dialogmøtene.

Etter dette delte vi deltakerne inn i ulike grupper. Hvor hver gruppe gikk til et gruppebord med satt tema, etter ca 15. minutter roterte gruppene plass. På hvert bord var det en fra administrasjonen som hadde ansvar for

å holde samtalen i gang, samt føre notater fra diskusjonene. Disse ble så sendt til prosjektansvarlig for medvirkningen som bearbeidet og samlet alle notatene.

På dialogmøtet med interessegrupper rullerte deltakerne gjennom disse tema/ byrom:

- Elvepark og skulpturpark
- Kulturkvartalet og stasjonen
- Parker og grøntområder
- Stortorget
- Torvet og gågata

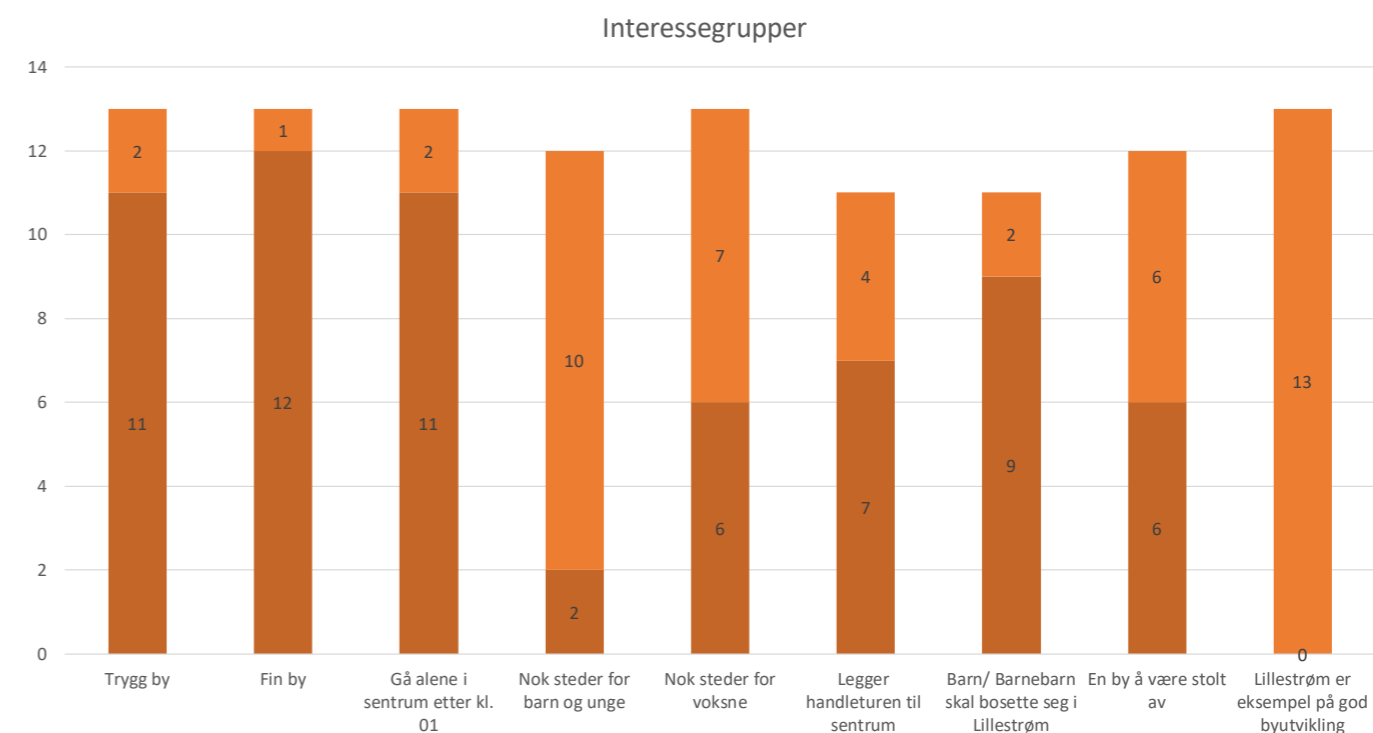
På dialogmøtet med Eiendomsforum og Næringsrådet rullerte deltakerne gjennom disse tema:

- Kulturkvartalet og stasjonen
- Stortorget
- Grønnstruktur
- Byliv
- Offentlige rom og boligens attraktivitet¹.

Som en avsluttende aktivitet ba vi også disse informantgruppene om å si tre ord om Lillestrøm, samt å sette hjerter og perler på kart.

På dialogmøtet med Eiendomsforum og Næringsrådet modifiserte vi betydning av hjertet og perlen da flere av deltakerne selv ikke bor i Lillestrøm. For dem skulle hjertet symbolisere "Lillestrøms hjerte" - altså et viktig sted for Lillestrøm. Perlen skulle symbolisere "Lillestrøms selling point" - hva de mener er det beste med Lillestrøm, en grunn for å flytte hit.

¹ Dessverre ble det ikke tatt notater fra offentlige rom og boligens kvalitet, de diskusjonene er derfor ikke en del av denne analysen.

11 av 13 mener at Lillestrøm er en fin by.
 12 av 13 mener Lillestrøm er en trygg by.
 11 av 13 tør å gå alene i sentrum etter kl. 01.00.
 2 av 12 mener det er nok steder for barn og unge i sentrum.
 6 av 13 mener det er nok fritidstilbud for voksne i Lillestrøm.
 7 av 11 legger handleturen til Lillestrøm sentrum.
 9 av 11 vil at sine barn/barnebarn skal bosette seg i Lillestrøm.
 6 av 12 mener at Lillestrøm er en by å være stolt av.
 0 av 13 men er at Lillestrøm er et eksempel på god byutvikling.

4.1 ANALYSE DIALOGMØTE MED INTERESSEGRUPPER

15. januar 2019 inviterte vi utvalgte interessegrupper til dialogmøte om byutvikling. Under dialogmøtet med interessegruppene var et overordnet tema `hva skaper et godt bymiljø`. Innledningsvis hadde vi foredrag om sosial bærekraft i regionbyen av forsker og professor Per Gunnar Røe.

Analysen av dialogmøtet er inndelt i kapitler etter de tema som var satt opp under dialogmøtet.

4.1.1 Elvepark og skulpturpark

"Elveparken er det eneste skikkelige parkområde"

Med området elvepark og skulpturpark menes området langs elven fra rådhuset og opp til Nebbursvollen, og innenfor dette også kunstparken som befinner seg her. I retrospekt så vi at det var dumt at kartet som lå på bordet ikke innebar andre siden av elven, da flere snakket om "å gå runden". Altså å gå fra over Rælingsbrua fra Brogata, langs elven, og så over brua Strømsveien/ Nittedalsgata og ned langs elven. Noe som ble nevnt av flere som en kjent og kjær turrunde. Det var flere kommentarer om at området på andre siden (Rælingssiden) kunne trenge et oppløft. Hvor det blant annet ble sagt:

"Er det mulig å utvikle på begge sider av elven? Særlig lite hyggelig å på Rælingssiden"

Videre om området som turområde ble det nevnt at området er et etterlengtet pusterom og et fint turområde, og at det derfor ikke bør skje så mye mer der. Selv om mange er enige i dette er det flere som omtaler elveparken som et område med stort utviklingspotensiale – og da spesielt i området bak rådhuset.

Forslagene til hva som burde skje, er mange:

- Fiskeplass
- Uteservering
- Lekeplass for alle aldre
- Mer blomster og bed
- Rense vannet å lage badeplasser
- Bordtennis i betong
- Båtliv langs elvebredden

Og flere benker! Gjennomgående i alle analysene og uansett byrom, er mangelen på benker. En annen enighet er viktigheten av å sikre grønne passasjer inn mot sentrum. Slik at en blir "ledet" mot de grønne områdene.

Noen er derimot uenig at det skal være mye aktivitet i området. Det presiseres at dette er et pusterom, og at det derfor ikke skal være for mye som skjer.

Enkelte nevner Nebbursvollen, og da i kontekst av at det er et område som må rustes opp. Det nevnes at særlig parkeringsplassen er trist. Det kommer konkrete ønsker om asfaltert og merket parkeringsplass.

Uderganger

"Bratt, smalt og mørkt å sykle bak helsehuset og under jernbanen"

Det nevnes at flere av undergangene i området oppleves som utrygge og tiltrekker seg mye uønsket aktivitet. Usikkerheten kommer blant annet fra at en ikke ser hva som skjer rundt hjørnet.

De inviterte fra politiet spesifiserer at det er viktig å åpne eller redusere brolegemet for bedre oversikt og gjøre veiene bredere, samt fjerne tagging med en gang og sørge for at det er godt belyst.

Gjennomgangen under jernbanestasjonen trekkes frem av politiet som vellykket med tanke på sikkerhet. Den er rett og har utadrettede næringer inne i gangarealet som gir trygghet og oversikt.

4.1.2 Kulturkvartalet og stasjonen

Biblioteket

For de fleste gruppene trekkes det frem at bibliotek i området blir bra, det er et etterlengtet tilbud i Lillestrøm. Det virker derimot som om de ikke har vært klar over høyden det skal bygges til. Når gruppelederen gjør gruppene klar over at det i planene er lagt frem som et 10-12 etasjes bygg, blir samtlige grupper skeptiske.

"10-12 etasjer er mye"

"10 etasjer er mye"

Utover skepsis om høyde, er det håndtering av

••••• Gangsti langs Nitelva •••••

eventuell ungdom og kriminalitet som vekker noe negativitet. Av den ene gruppen hvor dette trekkes frem, fortelles det at dette er en utfordring for biblioteket på Strømmen i dag – at biblioteket har blitt et samlingssted for ungdom og kriminalitet.

Småhusbebyggelse

Informasjonen om høyden på biblioteket skaper diskusjon om småhusbebyggelsen som preger området, hos mange grupper. Det virker å være en samlet oppfatning om at dette "småbyutseendet" er viktig og må bevares. Hvor bussterminalen trekkes frem som positiv fordi den har samme høyde som det er bygd i området. Noen trekker frem hvordan et så høyt bibliotek vil bryte med internsjonen – om lave bygg.

Under dialogmøtet var Foreningen Gamle Lillestrøm representert. De fortalte at befolkningen stoppet i sin tid tinghuset som var foreslått der doktorgården ligger i dag, etter dette ble Foreningen gamle Lillestrøm opprettet.

Stasjonen

Ved flere av gruppene er det taxi som assosieres med nordsiden av stasjonen.

"Foran stasjon = taxi"

"Ladepunkt for taxi"

"Veldig mange taxier"

I gruppene er diskusjonene i stor grad preget av hvordan man skal løse de trafikale problemene som preger stasjonsområdet. Enkelte spør om parkeringen kan løses med et lokk foran stasjonen. Andre kommer med løsninger som tidsavgrensning på hvor lenge taxier kan stå foran stasjonen. Atter andre mener en "kiss and ride"- funksjon vil fungere best på sydsiden da det er lengre avstand mellom inngang og parkering.

Av enkelte trekkes det derimot frem at sydsiden ikke fungerer så bra, da det er mye trafikk der fra før og at det allerede er trafikkproblemer der da det er etablert et lite torg som folk bruker til å snu bilen sin på.

4.1.3 Parker og grøntområder

Vollaparken

Av gruppene trekkes det frem at Vollaparken ligger brakk, men at den har stort potensiale til rekreasjon. Det fortelles at særlig sommerfunksjoner som benker og lignende som fantes der før mangler. Det etterlyses at parken må bli triveligere.

"Vollaparken er fin om vinteren, men ikke om sommeren"

Om vinteren er parken svært aktiv, med skøytebane og mulighet for frilek. Om sommeren er det derimot ganske stille i parken. Samtlige grupper forteller at de ønsker at området gjøres attraktivt med møblering for alle aldersgrupper som er beregnet for opphold, med for eksempel ballspill. Hvor det av enkelte utdypes at det er nettopp mangelen på funksjoner som gjør at det er få som bruker området.

Det forslås også at parken må skjermes bedre, med hekk eller lignende.

Av politiet nevnes det derimot at det er ønskelig at parken er svært oversiktlig, da det allerede er utfordringer med narkotikaomsetning og mange

- Det er ønsket at kulturkvartalet gjøres til grønn lunge.
- Det mangler god skilting mot attraksjoner i Lillestrøm.
- Sykkelhotellens tak brukes kun av "kjeltringer" i følge politiet.
- Det etterlyses bedre belysning ved sykkelparkering, kulturkvartalet og i bakgatene ved Casa Mia.
- Sykler som ikke hentes bør fjernes.
- Veiene rundt skaper barrierer.

lommer å stikke seg bort i. Parken ligger i et eneboligområde og det hevdes derfor at parken er et oppholdssted for ungdom. Politiet ønsker seg mer belysning i parker og en opparbeidelse som gir tilstrekkelig innsyn. Også av de andre inviterte til dialogmøtet trekkes det frem at det er ønskelig at parker og grøntområder er under oppsyn. Men ved eget bruk trekker flere frem at de føler seg trygge.

De få som nevner noe om eget bruk, forteller om skøyteturer om vinteren men kun gjennomfart om sommeren.

At parken ligger i et eneboligområde gjør at bevaring av området også preger diskusjonene om parken. I alle tilfeller hvor dette blir en del av diskusjonen trekkes det frem at småhusbebyggelsen og kvartalstrukturen i området må beholdes på grunn av dens kvaliteter. Det nevnes også at det må bli bedre tilpasning mellom ny blokkbebyggelse og bestående småhusbebyggelse.

Kirkeparken

Om Kirkeparken nevnes det at den burde få flere funksjoner og utvides. Og ikke bare være et transportareal som i dag. Flere skryter av kommuneplanenes forslag om grønnstrukturer og viser til hvordan Kirkeparken kan lage grønne forbindelser til andre kvartal utenfor området. En annen nevner at en ønsker seg mer grønne forbindelser slik at det kan etableres en "runde" i byen med ulike målpunkter.

Videre sies det generelt om parker at det er ønskelig med profesjonelle uteoppholdsplaner, fordi innholdet i disse byrommene er svært viktig.

4.1.4 Stortorget

Av flere grupper vises det til at aksene langs Concordia-bygget er en av de mest solrike stedene i Lillestrøm. Det er derfor ønskelig at det kunne vært uteservering her. Av samtlige grupper nevnes det at det er for lite cafeer i Lillestrøm. Det er mange restauranter, men få caféer/ baristaer. Det ønskes enkel servering, og gjerne uteservering.

"Hadde vært fint å kunne slå seg ned og nyte en

kaffe fremfor å måtte spise et måltid"

"De eneste cafeene ligger inne i senteret"

Av flere presiseres det at det er stor grøntmangel i sentrum, derfor ønsker de at Stortorget skal bli park/ grøntområde. At det bør etableres små gangstier med krakker og benker – hvor det av en kommenteres mangelen på skrønebenker i Lillestrøm -benker hvor eldre kan slå seg ned og forteller hverandre sine skrøne-historier. Videre ønskes det vann og vannelementer, en stor dam fremfor rundkjøring. Trær og plen til å sole seg på, som vil gi området det ønskede grøntpreget.

Av de oppsummerte ønskene for hva som burde skje på Stortorget er det helt klart at det er ønskelig at området blir en grønn lunge, med mulighet for enkel servering og til slutt at det er et sted med fokus på frilek for barn og ungdom. Som det trekkes frem av flere av gruppene er området såpass stort at en her har mulighet til å skape tilbud som tiltrekker seg forskjellige aldersgrupper. For som det også trekkes frem;

Kirkeparken

stedet trenger å generere liv og bidra til en levende by. Det vises til Barbu-parken i Arendal, som er tilsvarende i størrelse og lokasjon.

Av en gruppe diskuteres det om det skal legges til rette for butikker i første etasje. De selv konkluderer med at det er mange butikker som sliter i dag grunnet netthandel og at å tilrettelegge for handel i første etasje ikke er noe de har tro på. De etterspør kommunens rolle i å tilrettelegge for byliv gjennom å legge til rette for å kunne lage arrangementer. Det foreslås faste aktiviteter som tiltrekker seg mennesker.

Det nevnes også av en gruppe viktigheten av å spille på lag med de tilbud som eksisterer i området, som kinoen, Meny og nærheten til senteret via Brøtergata. At man kan dra til byen ikke bare for å gjøre ærend, men fordi man ønsker å oppholde og kose seg der.

Konklusjonen er: Stortorget bør være grønt.

4.1.5 Torvet og gågata

Torg utenfor Casa Mia

Torvet og Stortorget

Av flere grupper nevnes det i kontekst av utvikling av Stortorget, at Torvet i dag har for få funksjoner. Det nevnes at det er ønskelig at det historiske Torvet med grønnsakshandel og torgselgere finner tilbake, og at større begivenheter som Byfesten flyttes til Stortorget. Det understrekes av flere at det i så tilfelle må gjøres en omprogrammering av Torvet parallelt med Stortorget.

Fra politiet fortelles det at de lenge har spilt inn at Byfesten på Torvet er en utfordring. At det er fortrøngt der og at evakuerings-/rømningsveiene også er for smale. De ønsker å flytte Byfesten til Stortorget som både er større og har flere rømningsveier og mer oversiktlig sett ift. Sikringstiltak mot terror. Skulle Byfesten bli flyttet til Stortorget er terrorsikring noe politiet trekker fremat må programmeres. Gågata er ikke langt unna og dersom noen kom kjørende nordfra langs Storgata er det muligheter til å akselerere og få stor fart og dermed mulig å kjøre over en hver pullert i enden av handlegata.

Trafikk

Av gruppene som deltar på dialogmøtet ser det ikke ut til å være noe nag over at området skal omreguleres til park/torg. De viser ikke noe negativitet over at parkeringsplasser skal fjernes, men uttrykker ønsker om at det må fortsatt være mulig å parkere i området. Enkelte mener løsningen er parkeringshus, andre mener parkeringskjeller. Bli det parkeringskjeller pekes det på at den kan og bør ha en direkte inngang til Meny og kino.

Det kommer også ønske om at det ikke skal være mulig å kjøre igjennom området. Det foreslås blant annet å legge trafikken i tunnel (Alexander Kiellands gate). Det kunne da vært mulig å ha innkjørsel til parkeringskjeller fra tunnelen, slik slipper man å ha rampene ned til parkeringskjelleren i tillegg. Av flere foreslås det å stenge Alexander Kiellands gate for gjennomkjøring, slik at det oppleves som miljøgata der barna kan leke. Hvor det videre foreslås innfartsparkering ved Åråsen sett ift forslag om parkeringshus der.

Av en gruppe kommenteres det at de som ikke bor i Lillestrøm handler på Strømmen og at det er de som bor i Lillestrøm som bruker sentrum. 7 av 12 på dialogmøtet sier at de legger handleturen til Lillestrøm sentrum. Kommentarene er:

"Det er lett tilgjengelig"

"Små ting, men større ting til Strømmen og Lørenskog, når det kreves biltransport"

Av de som svarer nei, er det to kommentarer på at det kommer an på hva en skal handle. Mens en siste kommentar svarer nei, pga. parkering.

Torvet

Det er et klart signal fra samtlige grupper om at det er behov for mer aktivitet på Torvet. Både i form av arrangementer, men også at de faste installasjonene er dårlige.

"Lekeinstallasjonene er ubrukelige"

"Sjakkbrettet på torvet mangler sjakkbrikker"

Det ønskes at Torvet rustes opp til et torv som innbyr til opphold, eksempelvis med flere vannelementer.

Ved utvikling av Torvet ønskes det at det er i samråd med gårdseierne rundt. Ved flere grupper pekes det på at det bør være servering på plassene mot torget. Flere viser til at et løft av Torvet burde være å finne tilbake til de historiske røttene som torvet har som handelstorg. Med et slikt løft må påpekes det at det er viktig med strømmuttak, slik at en enkelt kan lage arrangementer, men også ha mulighet til å ha foodtrucks. En gruppe spør seg om det er mulig at kommunen kunne bidra til etableringen av foodtrucks som et arbeidstreningsprosjekt. I flere av gruppene vises det også til hvordan REKO-RINGEN burde få stå på enten Torvet eller Stortorget.

Fra flere nevnes viktigheten av at de ulike byrommene må ses i sammenheng, hvor det spesielt fokuseres på funksjonsdeling mellom de ulike torgene; Torvet og Stortorget.

Gågata

Det er delte meninger om gågata. Enkelte mener

"Gågata er det beste som har skjedd i Lillestrøm"

mens andre mener

"Gågata er for mye vei og for lite gate"

Som torget er det også for gågaten et klart signal om at det er behov for mer aktivitet – mer liv. Det vises til folkelivet under åpning av julegaten og de amerikanske bilene som pryder gatene under 4. Juli – slik burde det være oftere.

At de mener det er for lite som skjer i sentrum, gjenspeiles godt i svarene fra ja/nei- aktiviteten, hvor kun 2 av 12 mener det er nok steder for barn og unge i sentrum og 6 av 13 sier det er nok fritidstilbud for voksne i Lillestrøm.

Flere av gruppene har konkrete (og noen motstridende) forslag til hvordan Lillestrøm kan skape mer byliv:

"Alle butikker må ha åpent ut mot Storgata"

"Glasstak over gågata ville det gjort det mer attraktivt å handle i Lillestrøm"

"Sentrumsområdet bør være bilfritt"

"Det bør være gratis parkering de første timene"

"Viktig med småbutikker"

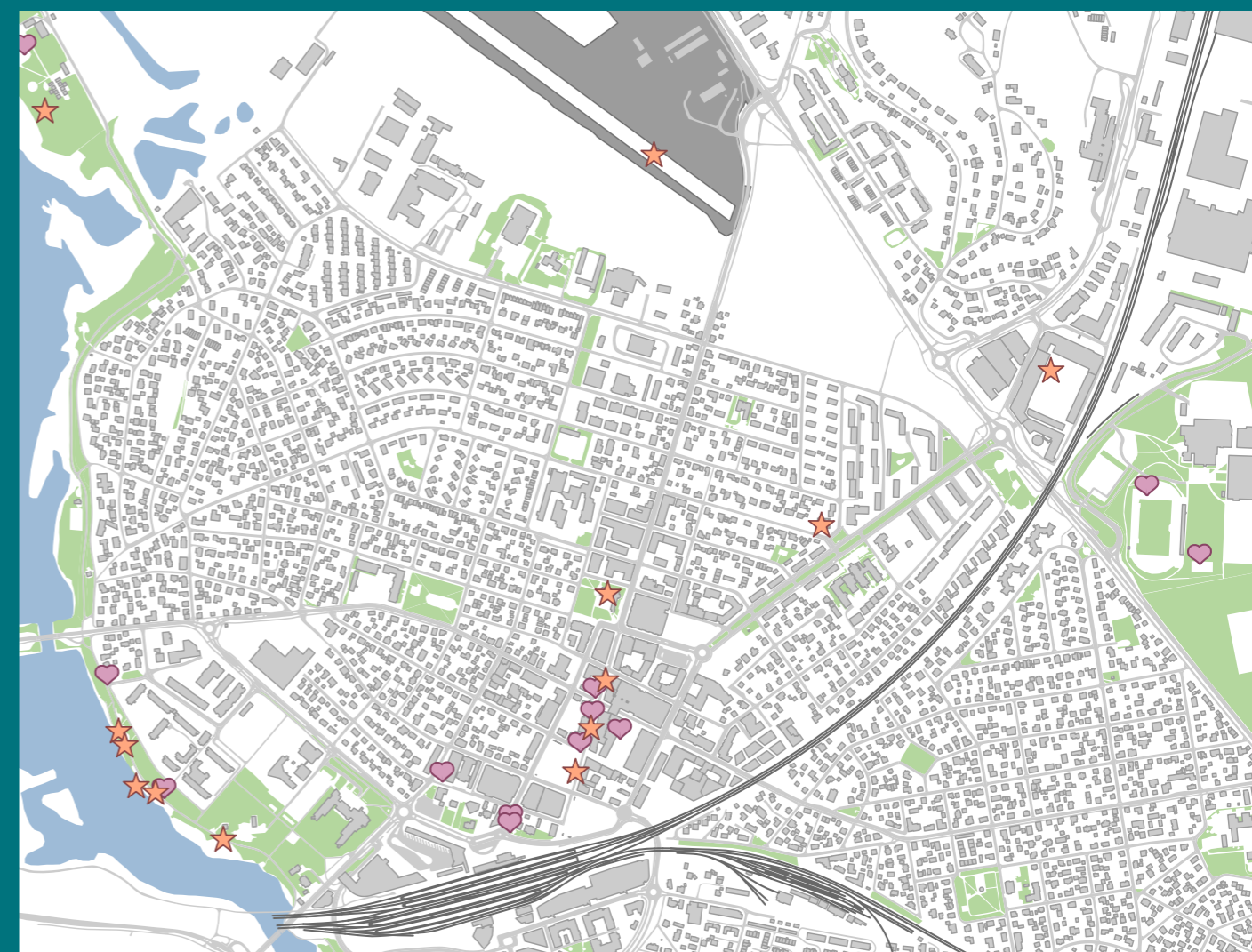
"At butikkene er tilgjengelig tilrettelagt for rullestoler"

"At det er brøytet ordentlig ved fortau slik at en kan komme over kanten med rullator"

Ellers kommer det kommentarer om manglende og dårlig utformede benker. Hvor det blant annet blir nevnt at det er stålplater på sittebenkene og at dette er lite hensiktsmessig.

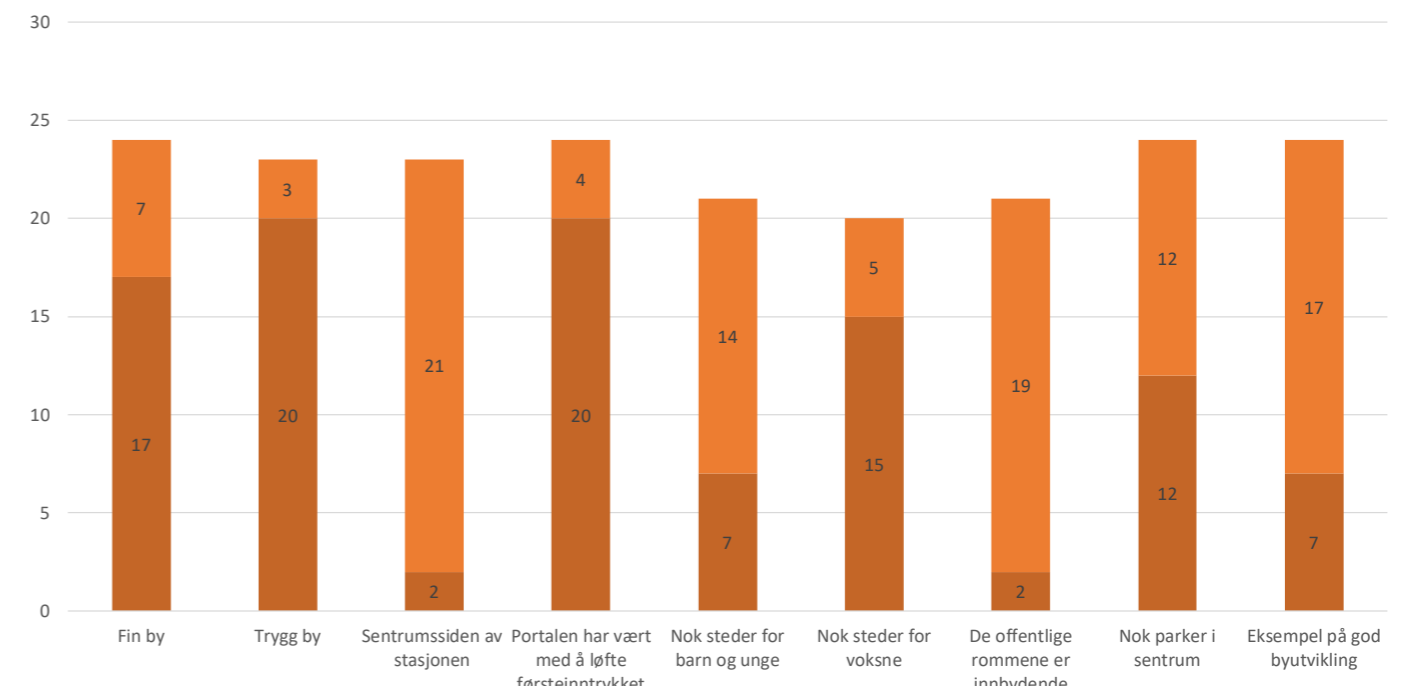
4.2 OPPSUMMERING

Fra workshopen lærte vi at det også i denne gruppen er stor enighet om hvilke tiltak som vil skape en bedre by. Selv om det var noe uenighet om at området langs Nitelven skulle aktiviseres mer, var det stor enighet om at Nitelven og området er en viktig ressurs som må kobles bedre opp mot sentrum og at Rælingsiden også må utarbeides da det er mange som går "runden". Behovet for park i sentrum var det stor enighet om og at disse må aktiviseres med lekeapparater og benker for opphold. Torgene i sentrum må også videreutvikles og det bør være fokus på funksjonsdeling. De fleste gruppene trakk fram gleden av å endelig få bibliotek til byen, men det var flere som ble skeptiske da høyden på bygget ble lagt frem. Noe som ble en diskusjon ved flere bord var høyde og fasadeforskjeller og viktigheten av å bevare "småbyutseendet" til byen.

Fra hjerte og perle aktiviteten. Hjertene symboliserer "Lillestrøms hjerte" og perlene (her vist som stjerner) symboliserer et sted å vise frem. Noe konsentrert rundt rådhusparken og gågaten. Samt togstasjonen, Nebbursvollen og Åråsen.

Eiendomsforum og næringsrådet

17 av 24 mener at Lillestrøm er en fin by.
 20 av 23 mener Lillestrøm er en trygg by.
 2 av 23 mener at sentrumssiden av stasjonen gir et godt førsteinntrykk.
 20 av 24 mener at Portalen har vært med å løfte førsteinntrykket av Lillestrøm.
 7 av 21 mener at det er nok steder for barn og unge i Lillestrøm sentrum.
 15 av 20 mener det er nok steder for voksne i sentrum.
 2 av 21 mener at de offentlige rommene i sentrum er innbydende.
 12 av 24 mener at det er nok parker i sentrum.
 7 av 24 mener at Lillestrøm er et eksempel på god byutvikling.

4.3 ANALYSE DIALOGMØTE MED EIENDOMSFORUM OG NÆRINGSRÅDET

29. januar 2019 inviterte vi 15 personer fra Næringsrådet og 15 personer fra Eiendomsforum, til dialogmøte om byutvikling. Under dialogmøtet var tema `hva som skaper et godt bymiljø`. Innledningsvis hadde vi foredrag om forholdet mellom kommune og utbygger av Øystein Bull Hansen.

Analysen av dialogmøtet er inndelt i kapitler etter de tema som var satt opp under dialogmøtet.

4.3.1 Kulturkvartalet og stasjonen

Nordsiden

Diskusjonene ved dette bordet handler i stor grad om "kiss and ride", / taxiplassen og forbindelser og akser mot resten av byen.

De fleste mener at "kiss and ride-funksjonen" og taxiplassen må beholdes, men at det bør flyttes til sydsiden, hvor blant annet parkeringsplassen eid av Bane Nor ligger i dag. Flere argumenterer for viktigheten av å ha tilgang til stasjonen med bil og at taxiplassen er viktig også for de som bor i hagebyen. Det er stor enighet om at selv om det er bra og viktig med biltilgang, må ikke bilene bli for dominerende.

Det er mange som kommenterer det dårlige førsteinntrykket, hvor spesielt mansard taket vis a vis stasjonen blir nevnt.

"Det første man ser når man kommer ut av stasjonen er negativt: Pizzarestaurant og bygget "båten"

Fra ja/nei-aktiviteten var det kun 2 av 23 som mente at sentrumssiden av stasjonen ga et godt førsteinntrykk.

I kommentarene står det:

- *Mansardtak*
- *Ta vekk båten på taket*
- *Helt tragisk*
- *Men, doktorgården er fin med lys nå da.*
- *"Hvor går byen?"*
- *Savner folk i gata*

Det er flere ideer for hvordan området utenfor stasjonen (nordsiden) kan forbedres. Det foreslås at bygningen med mansardtak rives. At det blir flere benker og bedre skilting i området. Mer aktivitet, for eksempel blomstertorg og utvidet servering for Garcon. Flere uttrykker et håp om at ny bussterminal vi gi forbedring i området, da den blant annet vil være med å skape nye gangmønstre. Et annet svært gjentakende tiltak er bedre forbindelser.

I nesten alle gruppene blir det diskutert at det er dårlig forbindelse mellom stasjonen og gågata.

At trafikken skaper barriere og at det ikke er siktlinje mot gågaten fra stasjonen. Av flere blir det nevnt at Adolph Tiedemannsgate antagligvis er det som oppleves som hovedgate, til tross for at gaten er lite aktiv i dag. Kulturkvartalet blir heller ikke omtalt som en åpenbar gangakse. Det påpekes at det er mangel på aktive førsteetasjer og at de få som er har Jysk og at det ikke er aktiviserende for gata. Skal dette bli et kulturkvartal må det skje mer, men det må heller ikke være utelukkende kulturtilbud. Det bør være park, lekeplass og aktive førsteetasjer.

Sydsiden

I ja/nei-aktiviteten spurte vi også om sydsiden av stasjonen. Vi spurte om Portalen hadde vært med å løfte inntrykket på sørsiden av stasjonen. Her mente 20 av 24 at de opplever at Portalen har vært å løfte inntrykket. Kommentarene er:

- *Ja alt er bedre enn utgangspunktet*
- *Ja spenstig*
- *Delvis, men hotellet ser ikke pent ut.*

I diskusjonene rundt bordet er det også tydelig at de fleste er positive til utviklingen på sydsiden av stasjonen.

4.3.2 Stortorget

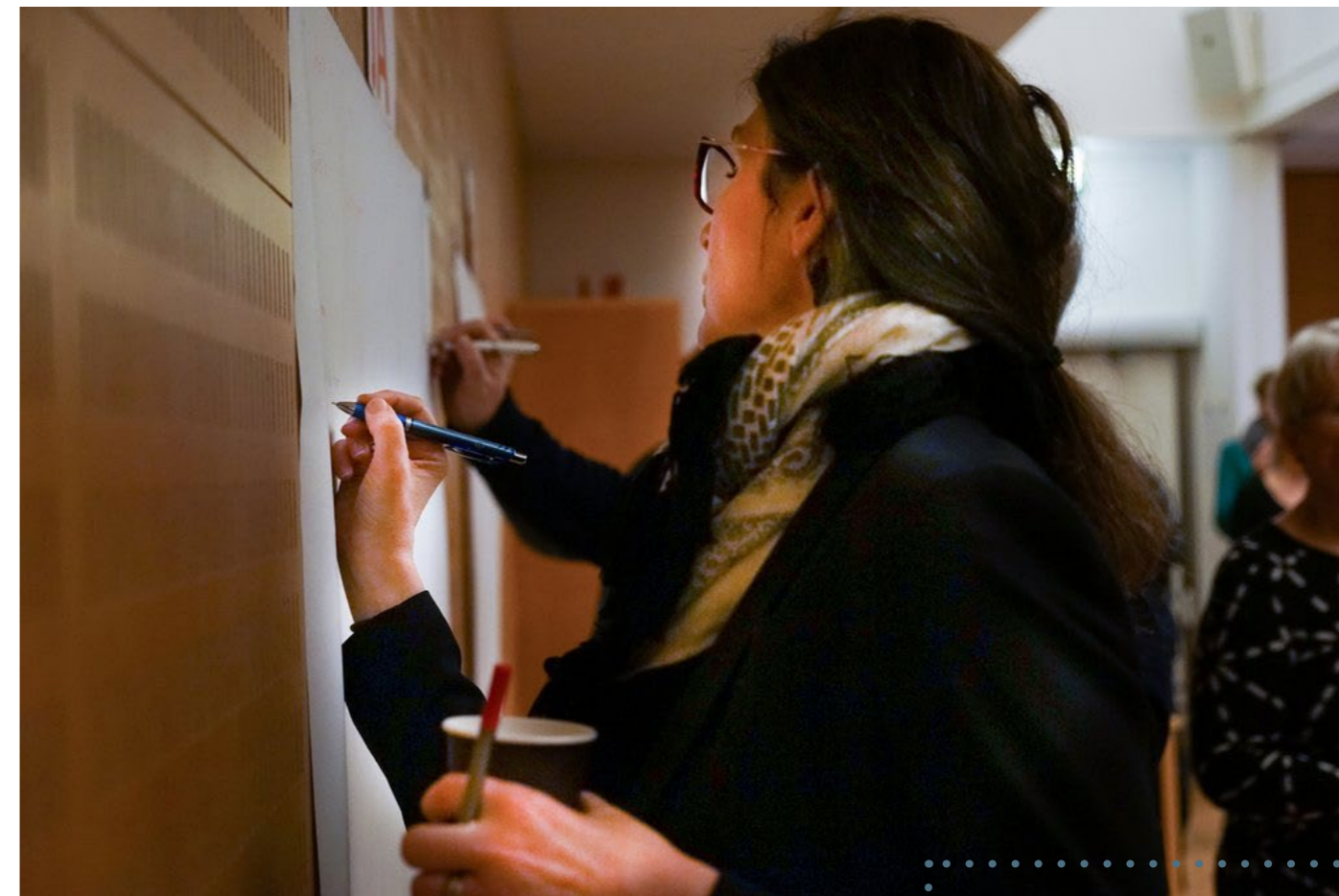
En gruppe mener at Stortorget bør bli byens nye storstue. I samtlige grupper trekkes konklusjoner i samme retning: Stortorget må bli et byrom hvor alle kan få oppholde seg og slappe av. I samtlige grupper nevnes det at området bør legges til rette for alle. For å oppnå dette foreslås det:

"Minigolf, det er stor attraksjon i Oslo"

"Plass til å grille, til å leke, ulike aktiviteter"

"Vannspeil/ fontene, vann aktiviserer veldig godt"

"Noen faste installasjoner må til, det skaper romdannelse - kjennskap"

Fra dialogmøtet

"Kafe"

"Kasser/ bed der folk får lov til å dyrke noe. I samtlige grupper legges det vekt på at det må være grønt!"

"Trenger vi flere torg? Vi har mer behov for bypark!"

I en av gruppene ble viktigheten av å "selge" Lillestrøm vektlagt, og Stortorget kan bidra med dette. Det bør skapes noe her som blir en magnet for turister. Det vises til at hotellene er fullbooket, så utfordringen er å få hotellgjestene til å delta i bylivet i Lillestrøm. Det ble pekt på at det må skapes et bedre omdømme og informeres bedre om Lillestrøm og hvilke tilbud som eksisterer.

I flere av gruppene pekes det på at folk ikke setter seg ned i et åpent område, men langs en fasade.

"Et rom må ha vegger, være trygt for opphold - mennesker liker ikke helt åpne arealer. Oppholdsarealer må rammes inn med elementer.

Det bør også skapes private/ intime soner"

Flere trekker fram Concordia-bygget som et perfekt sted for servering. Det kan bli Lillestrøms "solsiden", hevder noen. Stortorget har gode solforhold som gir gode forutsetninger. En annen sier at ettersom været ikke alltid er så bra, så må noe være under tak. Det trengs halvåpne arealer/ sitteplasser. Det foreslås at det kan være en liten bygningsrekke med paviljonger/ tak-konstruksjon langs parkalleen eller Alexander Kiellandsgate, første etasje kan brukes til basar, boder og arbeidssoner/ bykontorer.

En gruppe omtaler Levende torg 2018 som en fiasko, og et eksempel på at det ikke er nok å tilrettelegge for servering. Det må være noe som gjør at folk ledes dit: fine eller morsomme omgivelser og aktivitet.

I ja/nei-aktiviteten spurte vi om det var nok

steder i sentrum for barn og nok steder for voksne. Det var svært få som mente at det var nok steder for barn, bare 7 av 24 mener dette. 15 av 24 mener det er nok steder for voksne. Kommentarene til de som svarte ja på begge spørsmålene går mye på det samme: kvaliteten må bedres.

En av de som svarer at det ikke er nok steder for barn og unge kommenterer:

"Mangler store lekeapparater"

De som svarer at det ikke er nok steder for voksne, sier:

"Mangler attraksjoner"

"Ingen kommunal holdning til kveldsøkonomien"

"Savner sammenheng"

"Alt er for likt"

Sol og skygge er noe som blir diskutert mye. En gruppe peker på at det er mest skygge på den sydlige delen av Storvet og langs fasaden til Meny og at det derfor er en bra plassering for en scene. I diskusjonene om Stortorget kommer alle gruppene inn på at det er behov for en "omprogrammering" av Torvet. Flere peker på viktigheten av å se byrommene i sammenheng.

En gruppe diskuterer om det egentlig er behov for en stor scene som sitter fast. De viser til at det kun to store aktiviteter i året som krever dette: Byfesten og 17. mai. Videre i diskusjonen hevdes det at Lillestrøm har behov for større plasser til å holde store arrangementer, men at de som arrangerer har budsjett til å kunne rigge en scene selv.

Flere grupper konkluderer med at Byfesten bør flyttes til Stortorget og Torvet må omprogrammeres.

Følgende foreslås for Torvet:

"Et torg med handel, det er nærmere butikkene enn Stortorget. Må derfor spille på lag på med hverdagshandelen og hverdagsaktiviteten"

"Lekeapparater – aktivitet for barn"

"Grønt på Torvet, og torg på Stortorget"

Et annet forslag som er kommet inn for å skape samspill mellom Torvet og Stortorget er å åpne kjøpesenteret Lillestrøm Torv for gjennomgang også etter stengetid, slik at det skapes en forbindelse/ akse mellom byrommene.

Det vises også til hvordan det er viktig med gangakser fra Fagerborgkvarartalet og ned til Torvet.

Trafikk/ Parkering

Det er mange meninger om hva som burde skje med trafikken og hvor det eventuelt skal legges parkering. De fleste på denne workshoppen ønsket at trafikken skulle fjernes fullstendig fra sentrumsområdet eller at det må være lav hastighet.

Det foreslås blant annet at Parkallen fjernes, slik at den sørlige delen som ligger i skyggen får delta i de gode kvalitetene som nordsiden har og får.

Det er bred enighet om at det ikke er ønskelig med parkeringskjeller under Stortorget da det gjør det vanskelig med vegetasjon på Stortorget. De mener et parkeringshus fungerer bedre da det kan endre sin funksjon etter hvert.

"Muligens et midlertidig parkeringshus, som enten kan pakkes ned eller gjøres om og gis en annen funksjon etter noen år, når det er blitt mindre behov for biler"

I en gruppe pekes det på at det burde være aktive fasader også i parkeringshus. Dette er oppnåelig dersom parkeringen legges fra 2. eller 3. etasje og oppover. Noen viser til Hemfosa som har parkeringshus under store deler av Lillestrøm Øst, og spør om det hadde vært mulig med felles bruk.

4.3.3 Grønnstrukturer

Flere av gruppene trekker det frem at det er mye grønt i Lillestrøm, men at mange av de grønne områdene enten er private, for dårlig tilrettelagt og/eller at det er for dårlige forbindelser mellom

Kirkeparken

de grønne områdene. En gruppe foreslår å markere aksene mellom de grønne områdene med vegetasjon og ordentlige trær.

"Det er behov for å gjøre mer grønt, det er viktig å tilgjengeliggjøre elva og åpne elveområdet mot byen"

I flere sammenhenger ble det sagt at det er viktig at elveområdet åpnes mot byen. Noen pekte på at selv om det er kort vei til mye av grøntområdene er mange av grønne idrettsområdene utenfor byen og at en derfor er avhengig av bil. Videre var det mye snakk om de eksisterende parkene i Lillestrøm. I flere grupper blir det snakk om funksjonen i disse parkene, at det er viktig at de har ulike funksjoner og at man har grønnstrukturer som dekker ulike behov i ulike faser av livet.

"Grønt gjør at man bruker gatene og byrom på en annen måte. Man må ikke ha noe man skal"

Det var mye snakk om hvordan en kan få til mer grønt i sentrum og om det må være grønt

i sentrum. I en gruppe ble snakk om urbant grønt, altså at det ikke nødvendigvis er grønt dekke, men beplantning og trær. Et eksempel var å skape et grønt preg ved hjelp av tak og vegger. Flere grupper konkluderte med at det er viktigere å identifisere og heve kvaliteten på de grønne områdene i byen enn å etablere nye.

"Identifisere de lavhengende fruktende og plukke de – de små områdene må gjøres bedre"

"Vi må lære mer om små parker, der er det mer liv"

Det ble pekt på viktigheten av at det kan være like bra med hjørneparker og grønne flekker, om de er programmert skikkelig – kvalitet er viktigere enn størrelse. I en gruppe ble det sagt at de store grøntområdene rundt byen gjør at det kanskje ikke er like viktig med store parkområder i byen. I en annen gruppe ble det sagt:

"Du går i parken for å se andre mennesker, det er en forutsetning for byliv"

Gangsti langs Nitelva

I ja/nei aktiviteten spurte vi om det er nok parker i sentrum, 2 av 24 svarte ja. Av de som svarer ja er kommentarene i stor grad preget av at parkene må forbedres:

- Må utvikles
- Mange, men tomme – må utvikles
- Ja, men må rustes opp
- Ta vare på de vi har + stortorget
- Kvalitet over kvantitet
- Må tenke sentrum som et større område
- Trenger heller bedre designede byrom, ikke bare mer "park", programmering!

De to som svarer "nei" til om det er nok parker i sentrum sier at Stortorget må bli park og at det hadde vært fint med bystrand.

Finansiering av grøntområder

I flere grupper blir det nevnt at høyder muliggjør mer grønt. Derav ble det også en diskusjon om finansiering av parker. Det virker å være noe enighet om at det er viktig at alle bidrar, enten ved å betale eller å gi plass.

"Man får mer igjen om man bygger kult enn om man bygger kjipt"

"Utbyggere vil tjene mer penger på å gjøre det mer attraktivt, så det er ikke nødvendig å være redd for kostnaden"

En gruppe foreslår å se til Oslo og deres bruk av VPOR-regnskap.

I en annen gruppe blir Stavangermodellen nevnt som eksempel. Dette er en finansieringsmodell hvor kommunen setter krav for vegetasjon innenfor områdereguleringen, hvis utbygger utvikler et kvartal som ikke dekker kravet for vegetasjon må utbygger gi et bidrag til et fond som brukes til utvikling i området; gir utbygger mer grønt enn kravet, får utbygger penger fra kommunen.

Videre ble det også sagt at det bør være mindre krav til harde flater. I byromsnormen stilles det krav om harde flater der det egentlig kunne vært ikke-tette flater.

Gågata

4.3.4 Byliv

På flere måter ble diskusjonene på dette bordet en oppsummering av det som var diskutert ved de andre bordene.

Flere trakk fram Torvet og at det må pusses opp, at det trengs mer aktivitet der – gjerne aktiviteter som er gratis og samler folk, og at scenen må oppgraderes.

Av flere ble det sagt at taxiholdeplassen foran stasjonen må bort, og det samme med Lillestrøm pizzaservice. DFlere pekte på at det må skje noe med aksene mellom stasjonen og Storgata. Det kan eksempelvis legges et bygulv som markerer veien til sentrum. I sentrum må det være kombinasjoner av bolig og næring, kombinasjoner av ulike kvaliteter som gir synergier. Til spørsmålet om de offentlige rommene i sentrum er innbydende i ja/nei-aktiviteten, var det kun 2 av 21 som svarte ja. Det er svært få som kommenterer, hvor de

få kommentarene er at det er ensformig, må utvikles og at Torvet er slitt.

I ja/nei-aktiviteten spurte vi avslutningsvis om Lillestrøm er et eksempel på god byutvikling. 7 av 24 svarte ja. Kommentarene til de som svarte ja var:

- f.eks. kvartal 33.
- Har alle muligheter
- Gatestrukturen
- Ja, innenfra og ut.
- På rett spor.

De som svarte nei kommenterte:

- Mangler ambisjoner og mål fra kommunen.
- Mangler gode kreative næringsarealer på gateplan
- Visjon og ambisjon.
- Må bruke elven og tenke mye større.
- Mangler samarbeid og framdrift.

4.4 OPPSUMMERING

Det var stor enighet i gruppene om at det ikke er særlig innbydende på nordsiden av togstasjonen. Gruppene mente spesielt at “kiss and ride-funksjonen” og taxiholdeplassen burde flyttes til andre siden og at pizzarestauranten med mansardtak er et uheldig første møte. Alle gruppene er også enig om at det må bli bedre forbindelse mellom stasjonen og gågaten i sentrum. Om Stortorget blir det sagt at dette må bli et byrom for opphold og avslapning, og at dette kan løses med kafe, lekeplass og ulike aktiviteter. I diskusjonen om grønnstrukturer blir det sagt at det må bli bedre forbindelser mellom de grønne områdene. Lillestrøm har gode muligheter for å få til flere “hjørneparker” og markere aksene ved bruk av vegetasjon og trær i gater - noe som også skaper en annen bruk av gatene. I flere av gruppene ble det også nevnt muligheter for at utbyggere finansierer grøntområder gjennom sine byggeprosjekter. Under bylivs temaet var det mange som mente at det mangler ambisjon, samarbeid og fremdrift.

Fra hjerte og perle aktiviteten (som under dette dialogmøtet hadde en noe annen betydning: her symboliserer hjertet “Lillestrøms hjerte” og perlen symboliserer “Lillestrøms selling point”). Som vi ser er det stor enighet om at togstasjonen, Torvet, Stortorget og gågaten er Lillestrøms hjerte. Nitelven og Kulturkvartalen er Lillestrøms selling point.

5.0 BYVANDRING MED POLITIET OG POLITIKERE

Under workshopen med interessegrupper ble det avtalt å gjennomføre en byvandring sammen med politiet for å diskutere byrom og eventuelle tiltak.

Denne byvandringen ble gjennomført 05.03.2019. Tilstede på byvandringen var fem fra kommunen (kommunaldirektør teknisk sektor Grethe Salvesvold, plan- og bygningsjef Kristin Dale Selvig, prosjektleder byutviklingsplan Lena Hammer, sjefsarkitekt Mona Holtmoen og barn og unges representant Nina Lande), ordfører Ole Jacob Flæten, varaordfører Boye Bjerkholt og rådmann Erik Nafstad og fire representanter fra politiet (politikontakt Line Granås, næringslivskonтакт Jan Kevin Brunvoll, beredskapsplanlegger Svenn Kjetil Ryen og avsnittsleder patrulje Willhelm Bjølseth).

Ruten var fra rådhuset til undergangen under jernbanebrua, langs elvepromenaden mot stasjonen, gjennom stasjonen, opp gågata, inn noen bakgårder, inn på torvet, til kirken og kirkeparken. Det følgende er referat fra byvandringen av prosjektleder byutviklingsplan Lena Hammer.

Stopp 1 under Rælingsbrua

Dette området tiltrekker seg uønsket aktivitet i form av rusmisbrukere og bostedsløse om sommeren. I området fins en gangvei som går under Rælingsbrua. Denne gangveien er lite hyggelig å bevege seg på. Det er store søyler som kan gi utrygghet da man ikke ser om noen gjemmer seg bak.

Konkrete tiltak kan være:

Flytte gangveien ut slik at den ikke lenger ligger under brua. Flytte den ut i det grønne arealet for en bedre opplevelse og mer trygghet. Det bør tas kontakt med grunneier (Statens vegvesen) og orientere om kommunens ønsker for området. Det er også en del tagging i området, som bør fjernes slik at man ser at området holdes ved like og under oppsyn. Det virker preventivt når det ser velstelt ut.

Stopp 2 under jernbanebrua

Dette området virker svært utrygt da det er et stort areal bak brufundamentene. Når man kommer gående langs elvepromenaden er dette den eneste måten man kan få en forbindelse langs elvepromenaden på. Arealet er lite oversiktlig og skaper utrygghet. Det foregår noe lyssky virksomhet her. Det var fjernet tagging her som politiet var positive til.

Konkrete tiltak kan være:

Redusere arealet bak brufundamentene slik at

det ikke blir et oppholdsareal her.

Politiet nevnte at barrierer som utformes som elementer i byen med en bruksfunksjon er en god løsning på å gjøre byen tryggere. Dette gjelder f.eks. i Storgata der man ønsker å forhindre at kjøretøy i stor fart kjører inn i gågata der det ved tilstelninger er mye folk. Dette gjøres mye på flyplasser som en del av sikkerhetstiltak. Det er viktig at slike barrierer får en funksjon. Dette bør også etableres i øvre del av Storgata.

Stopp 3 på plassen foran Portalen

Sykelhotellet med et svært avskjermet areal på taker er uheldig. Politiet opplyste at de ofte er der oppe og ser ulovlig virksomhet. Slike avskjermede arealer i stasjonsområdet er uheldig. Det er ellers trafikale problemer på denne plassen med av- og påstigning.

Generelt oppleves stasjonen som oversiktlig og trygg med en bred passasje med ulike funksjoner langsmed denne som er åpningstid gjennom stort sett hele tiden stasjonen er åpen.

Stopp 4 Mellom jernbanestasjonen og bussterminalen

I hjørnet under tak mellom jernbanestasjonen og bussterminalen ser det nokså ustelt ut med sigarettneiper. I dette hjørnet foregår det uønsket aktivitet. Dette hjørnet ligger svært

sentralt og lett tilgjengelig. Gangpassasje mellom bussterminalen og sykkelhotellet samt mellom helsehuset og jernbanen er områder som på kveldstid er lite aktive og som blir steder for uønsket aktivitet. Dette er imidlertid områder som brukes mye som gangforbindelser på dagtid, og er viktige for byen.

Konkrete tiltak kan være:

Redusere arealet i hjørnet. Gjøre dette arealet mer aktivt. 1.etasje i helsebygget er lite aktivt og en annen funksjon her kunne påvirke bruken av uteområdene utenfor.

Stopp 5 Kvartal 8

Dette kvartalet har en stor bakgård med parkering som ligger svært sentralt i byen og veldig tilgjengelig. Det er mye problemer med uriner og politiet ser ofte uønsket aktivitet i denne bakgården.

Konkrete tiltak kan være:

Å stenge inngang til bakgården, spesielt fra Storgata og mot Torvet. Det bør tas kontakt med grunneier i kvartalet og diskutere mulige tiltak. Området er under regulering.

Stopp 6 Torvet

Torvet er lite aktivt da stort sett alle restauranter med uteservering ligger i Storgata. Det er i dag lite utadrettede funksjoner på Torvet som er den plassen med de beste solforholdene i byen. Politiet nevnte at Byfesten etter hvert har blitt så stort arrangement at Torvet er litt lite og innestengt mtp. sikkerhet. Dette vurderes selvfølgelig i forkant av arrangementet

Konkrete tiltak kan være:

Det burde være en kontakt mot eiere av bygg i Lillestrøm sentrum for å bedre kunne styre hvor ulike funksjoner bør ligge i byen for å få mest mulig aktiv by.

Stopp 7 Storgata øvre del

Ordfører orienterte om at det har kommet en henvendelse om å stenge øvre del av Storgata for trafikk. Vi så mens vi var der at denne øvre delen brukes som en snarvei ved rushtid, og egentlig bare skaper mer trafikk inn i sentrum. Politiet kunne ikke se at en stengning av denne gaten ville gi ulemper.

Konkrete tiltak kan være:

Stenge både Storgata og sidegater her for trafikk og gjøre om til gågate. Da Parkalleen ligger nord for dette området er den i byutviklingsplanen tenkt som en grønn gangakse som strekker seg fra Stortorget mot Volla skole, med kirkeparken som en park som ligger langsmed denne.

Stopp 8 Kirkeparken

Det er i dag lite benker i denne parken og de få som er der tiltrekker seg rusmisbrukere. Det er mye asfalt foran kirken og det var flere biler som stod parkert mens vi var der.

Konkrete tiltak kan være:

Det bør etableres benker som er tilpasset ulike aldre og som er fastmonterte. Ungdom ønsker andre typer benker enn eldre. Bilkjøring inn i foran kirken bør begrenses eller forbys. Parkering bør også forbys. Det bør tas kontakt med kirken for å få en dialog om utvikling av parken til et grønt og hyggelig sted for byens befolkning.

Stopp 9 Kultursenteret

Sidegate ved Kultursenteret har en parkeringskjeller og trapp der det foregår uønsket aktivitet.

Oppsummering byvandring:

En slik byvandring ble positivt mottatt av alle deltakerne og alle ser viktigheten av en dialog og et samarbeid om byutvikling for å skapes en tryggest mulig by og ikke skape fysiske løsninger som er egnet for lyssky virksomhet. Dette gjelder både på et overordnet nivå som byutviklingsplanen representerer men også i mer detaljerte planer som detaljreguleringer. Politiet står på liste over myndigheter som får mulighet til å uttale seg i alle reguleringssaker.

Planmyndigheten oppfordrer politiet til å komme med innspill i slike saker.

Politiet oppfordret kommunen til også å stille krav til dem. De sa at kommunen i dag ikke gjør det i stor grad og at dette kan bidra til at politiet kan rette sitt arbeid inn mot det som kommunen selv er opptatt av og bidra inn i et slikt arbeid. Generelt vurderer politiet at Lillestrøm er en trygg by i dag uten store utfordringer, men at det hele tiden må jobbes aktivt for å forbedre de problemene man har.

HJERTE OG PERLE SAMLET FRA ALLE INFORMANTENE

Barn og unge

Røde hjerter = symboliserer favoritt sted.

Gule stjerner = symboliserer et sted å vise frem.

Interessegrupper +

næring- og eiendomsutviklere

Rosa hjerter = symboliserer favoritt sted/ Lillestrøms hjerte.

Oransje stjerner = Et sted å vise frem/ Lillestrøms selling point

